

PROGRAMMABEGROTING 2025

KADERBRIEF
COLLEGERAPPORTAGE
PROGRAMMAREKENING

COLOFON

Deze Programmabegroting 2025 is in opdracht van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela geschreven door de collega's uit de ambtelijke organisatie.

Fotografie:

Annemieke Klijnstra | redheadcommunicatie.nl

Vormgeving:

Elianne Schotanus | studioems.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5
1. Inleiding	6
Algemene gegevens	6
Kerngegevens per 1 januari	9
2. Algemeen beeld van de programmabegroting	11
3. Programmabegroting 2025	14
Programma 1 – Woonomgeving	14
Programma 2 – Gezondheid	29
Programma 3 – Leren	39
Programma 4 – Werk en Inkomen	46
Programma 5 – Bestuur en organisatie	53
Paragrafen	64
Lokale heffingen	64
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	69
Onderhoud kapitaalgoederen	78
Financiering	87
Bedrijfsvoering	92
Verbonden Partijen	94
Grondbeleid Pekela en De Regionale Agenda	106
Wet Open Overheid	108
Frauderisico	110
FINANCIËLE BEGROTING	113
Het overzicht van baten en lasten	114
Het meerjarenperspectief van de begroting	115
De toelichting op de financiële begroting 2025-2028	116
Bijlagen	128
Bijlage 1: De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves	128
Bijlage 2: De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen	129
Bijlage 3: Het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld	130

VOORWOORD

Aan de leden van de raad,

Met trots presenteren we als gemeente Pekela een sluitende begroting voor het jaar 2025, het jaar dat we als gemeente weer helemaal zelfstandig zijn. Door de onzekere situatie in de wereld en constante veranderingen van het rijksbeleid ten aanzien van de uitkeringen uit het gemeentefonds was het lastig om de financiële huishouding voor komend jaar op orde te krijgen. De begroting laat een positief saldo zien van 7.000 euro. Op een totale begroting van 61 miljoen zit er dus nauwelijks rek in. Voor 2026 - het zogeheten ravijnjaar waarin de rijksbijdragen uit het gemeentefonds sterk worden teruggeschroefd - stevenen we af op een tekort van 343.000 euro. Dit bedrag valt door onze aanpassingen tonnen lager uit dan gedacht en kan eenmalig gedekt worden uit de algemene reserves. Hierdoor zijn structurele bezuinigingen niet nodig. Voor het komend jaar hebben we geprobeerd om een zo reëel mogelijke begroting voor te leggen. Daarbij is kritisch gekeken naar onze eigen bestedingsruimte. Waar mogelijk zijn budgetten verlaagd zonder dat de kwaliteit er onder lijdt.

Ondanks de magere jaren die op ons afkomen, staan we door verstandig beleid in het verleden financieel sterk. Dat stelt ons in staat om toch te kunnen investeren in allerlei nieuwe plannen. Zo is geld vrijgemaakt voor het dorpsvernieuwingsproject Thuus in Nij Pekel, krijgt de Taalhuiscoördinator meer uren om laaggeletterdheid te bestrijden en komt er een extra buitengewoon opsporingsambtenaar(boa) om meer in te zetten op veiligheid op straat in Pekela. Ook als gemeente zelf willen we stappen blijven zetten. Daarom is onder meer geld vrijgemaakt voor een onderzoek naar een toekomstbestendig afvalbrengstation en wordt twee ton gevraagd voor de bouw van een nieuwe loods bij de buitendienst. De loods is nodig omdat we vanwege de nieuwe zelfstandigheid steeds meer materieel moeten herbergen. Bovendien krijgen komend jaar de grote en langer lopende projecten zoals het Pekelder Hoofddiep 2040 (inclusief de bruggen) en de ontwikkelingen rond het gemeentehuis meer vorm en is de nieuwe woonwijk aan de Hooiweg en de invoering van de nieuwe afvalinzameling voltooid. Per 1 januari 2025 hebben we onze dienstverleningsovereenkomst met Veendam (De Kompanjie) formeel beëindigd en worden we weer een volledig zelfstandige organisatie. De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de opbouw van een sterke eigen organisatie, met prima mensen die we proberen te faciliteren om onze dienstverlening richting inwoners verder te verbeteren. We hebben laten zien dat we inmiddels een wendbare organisatie zijn, een gemeente met grote ambities en met de wil om er iets moois van te maken.

‘Pekel is prachtig, mor ‘t kin nog mooier...’

Namens burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela,

R.K. Kuiper
Wethouder Financiën

1.

INLEIDING

Algemene gegevens

De gemeente Pekela is een zelfstandige gemeente met 12.517* inwoners per 1 januari 2024. De organisatie van de gemeente Pekela bestaat uit:

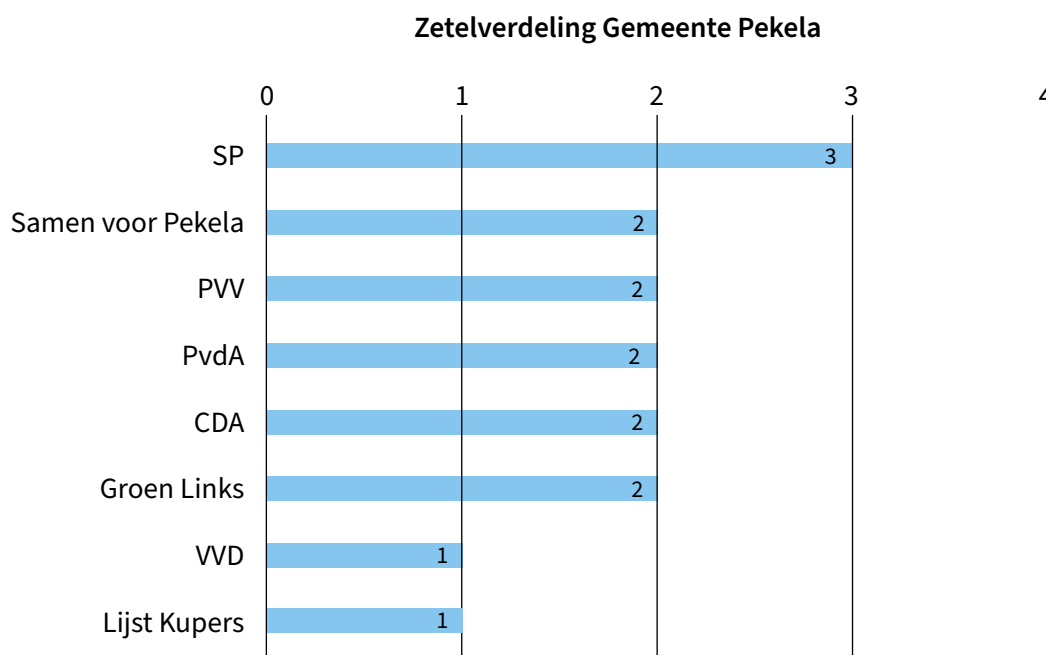
- Gemeenteraad
- College van burgemeester en wethouders
- Griffier
- Gemeentesecretaris

De gemeente Pekela heeft sinds 2021 weer een zelfstandige organisatie. Tot en met 2024 werd gebruik gemaakt van dienstverleningsovereenkomsten (DVO) met de gemeente Veendam op het gebied van bedrijfsvoering. Met ingang van 1 januari 2025 is de DVO volledig beëindigd en is de gemeente Pekela weer compleet zelfstandig.

*<https://allecijfers.nl/gemeente/pekela/>

De gemeenteraad

De gemeenteraad van Pekela bestaat uit 15 raadsleden. Sinds de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 is de zetelverdeling als volgt:

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela bestaat uit 3 leden. De portefeuilleverdeling is als volgt:

De heer J. Kuin, Burgemeester

- Bestuur
- Cultuur
- Participatie
- Integrale veiligheid
- Organisatie en dienstverlening
- Ruimte

Mevrouw E. van Klaveren, Wethouder

- Werk en inkomen
- Onderwijs
- Jeugd
- Volkshuisvesting
- Volksgezondheid
- Sport
- Welzijn
- Zorg

De heer R. Kuiper, Wethouder

- Financiën
- Milieu
- Economie
- Duurzaamheid
- Recreatie en toerisme
- Verkeer en vervoer

Griffier en gemeentesecretaris

De heer M. Meerman is de raadsgriffier van de gemeente Pekela en de heer J. van der Woude is gemeentesecretaris van de gemeente Pekela.

Kerngegevens per 1 januari

Kerngegevens per 1 januari Pekela	2024	2025
Sociale structuur		
Aantal inwoners	12.517	12.768
Leeftijdsopbouw bevolking:		
van 0-19 jaar	2.541	2.592
van 20-64 jaar	7.044	7.185
van 65 jaar en ouder	2.932	2.991
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden:	334	346
PW (participatiewet)	315	332
BBZ	1	1
IOAW	18	13
Aantal FTE's in sociale werkvoorziening	131	119
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente in (ha)	4.909	4.909
binnenwater	111	111
historische stads- of dorpskernen	0	0
Lengte van de wegen (in km)	142	142
wegen buiten de bebouwde kom	94	94
wegen binnen de bebouwde kom	48	48
Openbaar groen (in ha)	255	255

Kerngegevens per 1 januari Pekela	2024	2025	2024	2025
Financiële structuur	Begroting			
	Totaal (x €1.000)		Per inwoner (€)	
Totaal lasten	55.250	61.013	4.414	4.779
Totaal baten	55.308	61.021	4.419	4.780
Begrotingsresultaat	58	7	5	1
Opbrengst belasting	3.344	3.448	266	268
OZB eigenaren	2.987	3.089	239	242
OZB gebruikers	347	329	28	26
Aanmaningen/dwangbevelen	10	30	1	2
Overige heffingen	3.186	3.465	255	271
afvalstoffenheffing	1.815	1.965	145	154
rioolheffing	1.095	1.138	87	89
bouwleges (incl. welstand)	129	129	10	10
hondenbelasting	0	0	0	0
overige leges Burgerzaken	147	233	12	18
Algemene Uitkering Gemeentefonds	37.090	39.114	2.963	3.119
Reserves en voorzieningen	30.927	35.798	2.471	2.804
algemene reserve	9.035	7.855	722	615
algemene risico reserve	4.945	5.096	395	399
bestemmingsreserves	13.732	13.198	1.097	1.034
voorzieningen	3.215	9.649	257	756
Schuldpositie Gemeente	5.846			
totale schuldpositie	5.846	8.491	467	665
EMU-normen	-1.448			
berekend EMU saldo	-1.448	-8.816	-116	-691

2.

ALGEMEEN BEELD VAN DE PROGRAMMABEGROTING

De begroting 2025 vertoont een overschot van afgerond €7.000,-.

Conform de begrotingsrichtlijnen 2025, zoals bij de Kaderbrief 2024 door uw raad vastgesteld, zijn in de begroting 2025 de effecten van de meicirculaire 2024 algemene uitkering in dit saldo verwerkt. De bij het landelijk coalitieakkoord aangekondigde middelen voor de tekortfinanciering van de jeugdzorg zijn in 2025 volledig opgenomen. Conform de afspraken met de toezichthouder is rekening gehouden met extra Rijksbijdragen en door het Rijk gegarandeerde bezuinigingen in de jaren daarna.

Wijzigingen begroting 2025

Aanvullend zijn er in deze nieuwe begroting enkele nieuwe verplichte (sub)taakvelden toegevoegd met als doel om bepaalde lasten, met name binnen het domein Wmo en Jeugd, beter te specificeren. Door deze nieuwe extra taakvelden voldoet deze begroting weer aan de geldende wet- en regelgeving. Het gevolg is dat een één op één aansluiting met de vergelijkende cijfers begroting 2024 niet in alle gevallen gemaakt kan worden. Uiteraard staan de vergelijkende cijfers in de begroting 2025 wel juist geclassificeerd. De grote mutaties binnen een taakveld zijn nader gepresenteerd onder de afzonderlijke programma's.

Daarnaast heeft de formele beëindiging van de dienstverleningsovereenkomst met Veendam ervoor gezorgd dat we meer mensen in loondienst hebben gekregen. Er is ook gebleken dat we op bepaalde functies mensen tekort kwamen. We hebben daardoor onze formatie moeten uitbreiden. De verdeling van de loonkosten hebben we ook geactualiseerd omdat er intern soms een verschuiving van taken heeft plaatsgevonden. Deze verbeterde toerekening van loonkosten over de verschillende taakvelden zorgt voor verschuivingen over de taakvelden. De belangrijkste mutaties zijn nader toegelicht onder de financiële ontwikkelingen binnen de verschillende programma's.

Meerjarenbegrotingsuitkomst begroting 2025 – 2028

De meerjarenbegroting geeft de volgende uitkomst (bedragen x €1.000, V: voordeel, N: nadeel).

Jaar	2025	2026	2027	2028
Saldo	V 7	N -343	V 132	V 205

De conclusie is, dat het begrotingsjaar 2025 sluitend is. Door de gewijzigde financieringssystematiek van het Rijk laat het jaar 2026 helaas een negatief beeld zien. Het jaar 2026 toont een tekort van afgerond €343.000. Hiermee hebben we het aangekondigde 'ravijnjaar' kunnen beperken tot een behapbaar tekort. In 2027 en 2028 is er wel een voordelig saldo. Dit betekent dat het meerjarenbeeld sluitend is. Er is daarom ook voor gekozen om niet nu al structurele ombuigingen door te voeren. Het negatieve tekort in 2026 willen we incidenteel oplossen middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Investeringsen

De boekwaarde van het totaal aan investeringen bedraagt naar raming per 1-1-2025 rond €21.439.000.

In het hoofdstuk Financiële begroting is een overzicht van de geplande (vervangings-)investeringen 2025-2028 gegeven. Conform de besluitvorming in de Kaderbrief 2024 zijn de kapitaallasten van deze investeringen in de meerjarenbegroting 2025-2028 opgenomen.

Uit het bijgevoegde overzicht blijkt dat voor het jaar 2025 een totaalbedrag ad €1.467.000 voor (vervangings-)investeringen benodigd is.

Reserves en voorzieningen

Op basis van het besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten dienen de mutaties in de reserves door uw raad te worden vastgesteld. Dit kunnen mutaties in algemene reserves en bestemmingsreserves zijn. Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar het overzicht van de baten en lasten.

3.

PROGRAMMABEGROTING 2025

1. PROGRAMMA 1 – WOONOMGEVING

1.1 Kern

In Pekela is veel ruimte en kun je mooi wonen. Het woongenot krijgt een hoog cijfer, namelijk een 7,6.¹ Ruim 70% van de respondenten geeft in de enquête aan dat ze Pekela zouden aanbevelen als woongemeente. Als reden geven ze vaak op ‘betaalbare huizen’, en mensen vinden het prettig wonen in Pekela dankzij ‘rust en ruimte’ en de strategische ligging tussen drie steden.

"Paggend en betaalbaar wonen vinden we belangrijk."

Maar ook zijn er wensen om de woonomgeving nog beter te maken. Ongeveer een kwart wil graag meer recreatiemogelijkheden in de gemeente. Daarnaast staan meer winkels en huizen op het wensenlijstje. Net als overal in Nederland is het in Pekela met name voor starters op de woningmarkt moeilijk om een woning te vinden.

¹ Enquête Toekomstvisie januari 2022.

De actuele druk op de woningmarkt is in die zin een kans voor onze gemeente. We gaan ruimte zoeken om te bouwen. Passend en betaalbaar wonen vinden we belangrijk. De prognose is dat Pekela in de nabije toekomst meer oudere inwoners krijgt, omdat de bevolking vergrijst. Voor hen is huisvesting nodig die aansluit op hun levensfase en eventuele zorgbehoefte, zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen.

De meeste inwoners redden zich prima, maar er zijn ook inwoners waar we ons zorgen over maken. De energieprijzen stijgen en een huis onderhouden kost ook geld. En dan hebben we het nog niet over investeringen in isolatie en zonnepanelen. Niet iedereen kan hierin mee.

1.2 Beleidsontwikkelingen

1.2.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Beleidshorizon 2026 **‘In Pekela woont men toekomstbestendig en is er een passende woning en leefomgeving voor elke levensfase’**

Aanpak op hoofdlijnen

- De woningvoorraad verbeteren en in evenwicht brengen.
- We zetten in op een gebiedsgerichte aanpak (GGA).
- Het vereenvoudigen van de processen om initiatieven mogelijk te maken.
- Meedoen aan Leader Oost-Groningen

Acties 2025

Nieuw beleid/visies

- **Ontwikkellocaties woningbouw**

Eind 2022 is het afwegingskader woningbouw vastgesteld. Hierin zijn locaties aangewezen voor woningbouw rekening houdend met een passende mix van woontypologieën. Een van deze locaties is de woningbouwlocatie aan het Heeresmeer. Eind 2023 is er ontwikkelkrediet beschikbaar gesteld om deze locatie gaan ontwikkelen. In 2024 zijn we gestart met de planvorming en zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd. Begin 2025 wordt het stedenbouwkundig plan en het beeldkwaliteitsplan voor deze locatie vastgesteld. Ook wordt gestart met het opstellen van het omgevingsplan, die naar verwachting eind 2025 wordt vastgesteld. We doen er alles aan om hier op zo kort mogelijke termijn te kunnen starten met de bouw.

Hiernaast werken we ook nog aan andere locaties; op de locatie van de voormalige bakkerij onderzoeken we de mogelijkheid om woningbouw kavels toe te voegen. In 2025 stellen we hier een concreet plan voor vast. Aan de Hooiweg realiseren we in 2025 68 flexwoningen. Samen met de woningcorporatie Acantus zorgen we ervoor dat de projecten Actionlocatie, Raadhuislaan en Lindenlaan in 2025 worden opgeleverd.

- **Erfgoedvisie**

In het voorjaar van 2024 is er budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van een erfgoedvisie, inclusief kerkenvisie. Er is een adviesbureau gevonden voor het opstellen van de visie. Er wordt eerst een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd, waarbij het onderzoek voor Nieuwe Pekela al heeft plaatsgevonden in het kader van de Visie Nieuwe Pekela. Daarna wordt de inbreng van de gemeenteraad, kerken, monumenteigenaren en andere inwoners/organisaties gevraagd. Met deze inbreng wordt de erfgoedvisie opgesteld en naar verwachting in het voorjaar van 2025 vastgesteld.

- **Houtzagerij**

Afgelopen jaar (augustus 2023 tot augustus 2024) is er door een extern adviseur (kwartiermaker) een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden met de houtzagerij Nooit Gedacht in Nieuwe Pekela. Dit naar aanleiding van het handhavingsverzoek vanwege de staat van het Rijksmonument dat erfgoedorganisaties Bond Heemschut en Cuypersgenootschap wilden indienen. Er zijn vele gesprekken gevoerd met diverse organisaties binnen en buiten de gemeente, geïnteresseerde projectontwikkelaars en de eigenaar van de houtzagerij. De erfgoedorganisaties zijn hiervan globaal op de hoogte gehouden. Woningbouw op het perceel achter de houtzagerij blijft een optie, waarbij de houtzagerij een invulling kan krijgen die passend is bij een woonomgeving. Momenteel wordt doorgepraat over een meer concreet plan en wordt eind 2024 een 'go/no-go' op het plan verwacht.

- **Omgevingsplan**

Ter afronding van de implementatie van de Omgevingswet wordt gewerkt aan een gemeentedekkend Omgevingsplan. In Nieuwe Pekela wordt gestart met het maken van het omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat nieuwe vereenvoudigde regels die per perceel zichtbaar zijn, zo kan iedereen precies zien welke regels er gelden. Daarnaast komen er vragenbomen zodat inwoners zelf kunnen zien of een vergunning nodig is voor hun project en wat er moet worden aangeleverd. Concrete actuele zaken zoals de woningbouw bij het Heeresmeer nemen we mee in het omgevingsplan.

- **Volkshuisvestingsprogramma**

Naar verwachting treed eind 2024 de wet versterking regie volkshuisvesting in. Hiermee wordt de wettelijke verplichting van het hebben van een woonvisie vervangen met de verplichting voor een volkshuisvestingsprogramma. Om aan deze verplichting te voldoen wordt in 2025 gewerkt aan het opstellen en vaststellen van het volkshuisvestingsprogramma. Hiervoor zal een woningmarktonderzoek uitgevoerd worden en zal participatie met onze inwoners plaatsvinden. De woonzorgvisie die eind 2024 wordt vastgesteld wordt onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma.

- **Grondbeleid**

Een nieuw grondbeleid wordt opgesteld: Pekela wil een woongemeente zijn. Hierbij past een goed grondbeleid. Keuzes die hiervoor gemaakt moeten worden zijn onder andere: Waar worden wel of geen woningen gebouwd? (zie hiervoor ook het ruimtelijke ontwikkelingskader woningbouw vastgesteld in 2022). Hoe gaan we onder andere om met groenstroken / snippergroen?

- **Leader Oost-Groningen**

Verder gaan we zo veel mogelijk ondernemers en verenigingen wijzen op de mogelijkheden van Leader Oost-Groningen.

- **Leefbaarheidsfonds Pekela**

In 2024 heeft de gemeenteraad de Verordening Leefbaarheidsfonds Pekela vastgesteld. Hiermee heeft het college de bevoegdheid om subsidies toe te kennen voor projecten van bewoners, stichtingen en verenigingen die bijdragen aan de leefbaarheid in Pekela. In 2024 en 2025 worden de eerste ervaringen opgedaan met het Leefbaarheidsfonds. Belangrijk aandachtspunt is dat de subsidie laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk moet zijn.

Naast het Leefbaarheidsfonds van Pekela zijn er meer subsidies en fondsen die leefbaarheidsprojecten stimuleren door financiële ondersteuning. Denk aan Leader Oost-Groningen en het Nationaal Programma Groningen (Loket Leefbaarheid en Innovatieloket). We willen zoveel mogelijk stichtingen, verenigingen en bewonersinitiatieven wijzen op deze aanvullende subsidiemogelijkheden.

- **Gebiedsgerichte Aanpak ‘Thuus in Nij Pekel’**

We starten in 2025 met het uitwerken en het realiseren van de eerste (sleutel)projecten ter uitvoering van de dorpsvisie Thuus in Nij Pekel. De dorpsvisie behelst een ontwikkel- of toekomststrategie inclusief een stedenbouwkundige visie. Onderdeel hiervan is de definiëring en uitwerking van prioritaire gebieden (‘sleutelgebieden’) waarmee gestart wordt, als onderdeel van deze ontwikkelstrategie. Deze aanpak is onderdeel van het Masterplan Regiocentra. Voor de eerste sleutelprojecten komen ook bijdragen beschikbaar uit de Regiodeal Regiocentra en de Regiodeal Oost-Groningen II. (N.B.: beide Deals zijn op moment van schrijven nog niet definitief). Het doel is het vergroten van de brede welvaart door maatregelen in het fysieke en het sociale domein: verbetering van onder andere het winkelcentrum, scheppen van randvoorwaarden voor behoud van maatschappelijke voorzieningen en ontmoetingsplekken en het creëren van aantrekkelijke, klimaatadaptieve straten en buurten door renovatie en nieuwbouw. Omdat het gaat om een gebiedsgerichte aanpak is de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk bij het Heeresmeer integraal onderdeel van de planvorming.

1.2.2 Beheer

Beleids horizon 2026 ‘De kwaliteit en uitstraling van de openbare ruimte is verhoogd ten opzichte van 2022’

Aanpak op hoofdlijnen

- Ingrepen in de openbare ruimte zijn klimaatadaptief.
- We stellen kaders en randvoorwaarden vast waar het gaat om groen en water binnen de gemeente.
- We geven uitvoering aan en actualiseren waar nodig de beheerplannen en uitvoeringsplannen.
- Het onderhoud van de openbare ruimte is op orde. We hebben aandacht voor biodiversiteit en ecologisch beheer.

Acties 2025

Openbare Ruimte

- **We gaan gebruik maken van de maai-zuigcombinatie**
Om conform de Groen en Watervisie minder frequent en meer ecologisch te kunnen maaien gaan we gebruik maken van onze nieuw aangeschafte maai-zuigcombinatie.
- **We leggen regenwaterriool en/of Wadi's aan**
Bij bijvoorbeeld rioolreconstructies gaan we voor een klimaatadaptieve en groene inrichting om de ambities zoals het tegengaan van hittestress en het vergroenen binnen de kernen waar te kunnen maken.
- **We planten extra bomen of bosstruweel**
Dit stemmen we af met onder andere het waterschap, de bewoners en agrariërs. Hiermee zorgen we er ook voor dat de buitenruimte uitnodigt tot bewegen en spelen.
- **We stellen een leidraad duurzame inrichting openbare ruimte op**
We gaan in aansluiting op het vastgestelde wegenbeleidsplan deze leidraad maken waarmee we een standaard hebben met technische eisen die aan de openbare ruimte worden gesteld.
- **We voeren onderhoud uit**
Op basis van de beheerprogramma's en actuele inspecties worden onderhoudsmaatregelen gepland en uitgevoerd. De kwaliteit volgens het vastgestelde beleidsplan wordt hierbij aangehouden. Hierbij wordt integraal afgestemd met de andere disciplines en actuele projecten.
- **We stellen een Water en Rioleringsprogramma (WRP) op.**
Het gemeente rioleringsplan (GRP) wordt geactualiseerd en onderdeel van de omgevingsplan. Daarmee wordt ook de naam aangepast. Hier wordt de basis gelegd voor toekomstige omgang met afvalwater, hemelwater en grondwater. Hiermee draagt het WRP bij aan de volksgezondheid en leefbare woonomgeving.

Afvalbeleid

- **Wij vervangen bovengrondse verzamelcontainers voor ondergrondse afvalcontainers.**
Hiermee geven we uitvoering aan het vastgestelde afvalbeleid.
- **We gaan de mogelijkheden van het afvalbrengstation onderzoeken**
Conform het afvalbeleidsplan doen we onderzoek en komen met een voorstel voor de verdere optimalisatie en mogelijke herinrichting van het afvalbrengstation.

1.2.3 Duurzaamheid

Beleidshorizon 2026 'In 2026 is het energieverbruik van woningen, bedrijven en gemeentelijke panden aanzienlijk lager dan in 2022'

Aanpak op hoofdlijnen

- Stimuleren van het terugbrengen van het energieverbruik.
- We werken samen met het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan in projecten om bewustwording te creëren.

Acties 2025

- **Aan de hand van het vastgestelde visie Duurzaamheid als overkoepelend beleidsstuk werken we verder aan het verduurzamen van de gemeente.**

De acties qua openbare ruimte, groen en afval zijn benoemd bij paragraaf 1.2.2. Bij woningen proberen we de isolatie te verbeteren en het energieverbruik terug te dringen. We maken hierbij gebruik van bespaarcoaches die actief bij inwoners langs gaan om ze te informeren over lokale acties, zoals de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) in Nieuwe Pekela en de 'Proeftuin Pekela Geeft Gas!' in Boven Pekela, en de mogelijkheden qua isolatiesubsidies waaronder maatregel 29, de Specifieke Uitkering Aanpak Energiearmoede (SPUK) en het Nationaal Isolatieprogramma (NIP).

De grotere bedrijven hebben een wettelijke energiebesparingsplicht. Ze moeten investeren in maatregelen die een terugverdientijd hebben van vijf jaar of minder. Het doel is van de energiebesparingsplicht is om energieverspilling en de uitstoot van CO₂ te verminderen om zo bij te dragen aan een beter milieu. Ook voor kleine bedrijven is het goed om hier over na te denken en zo mogelijk in te investeren. Wij helpen hen mee in de zoektocht om aan deze opgave te voldoen door bijvoorbeeld mee te helpen zoeken naar subsidiemogelijkheden. Ook verwijzen we ze door naar bijvoorbeeld Groningen werkt slim!

1.2.4 Bereikbaarheid

Beleids horizon 2026 ‘De fysieke en digitale bereikbaarheid van Pekela en tussen Pekela en de omliggende kernen zijn verbeterd’

Aanpak op hoofdlijnen

- We verbeteren (snel)fietsverbindingen.
- We zetten ons in om de diverse OV-voorzieningen lokaal en regionaal beter op elkaar aan te laten sluiten.
- We zetten ons proactief in om glasvezel beschikbaar te hebben voor alle inwoners en bedrijven.
- Het starten met het uitvoeren van het project bruggen.

Acties 2025

- **Voordat wij groot onderhoud aan wegen uitvoeren doen wij onderzoek naar mogelijke verbeteringen**

Voor de Raadhuislaan in Oude Pekela en de Albatrosstraat in Nieuwe Pekela onderzoeken we bijvoorbeeld of een duurzaam veiligere inrichting als gebiedsontsluitingsweg 30 km/h (GOW30) mogelijk is. Aan de hand daarvan bepalen we of regulier groot onderhoud of een andere meer passende inrichting wenselijk is.

- **Start voorbereidingen vernieuwen en onderhouden bruggen Pekelder Hoofddiep**

Op basis van de vastgestelde Visie Pekelder Hoofddiep 2024 starten we met de voorbereidingen voor het vernieuwen en onderhouden van de bruggen over het Pekelder Hoofddiep. We blijven hierbij in nauw contact met de Dorps Coöperaties en zijn in afwachting van hun plan.

- **Vervangen beschoeiing Pekelderdiep**

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken en adviezen voor de aanpak van de beschoeiing starten we met de contractvoorbereiding en aanbesteding voor het vervangen van de beschoeiing aan het Pekelderdiep. Er zal gestart worden met de uitvoering.

- **De Nedersaksenlijn (NSL)**

Wij steunen het verdere onderzoek en plannen voor de Nedersaksenlijn (NSL), de nieuwe treinverbinding tussen Groningen en Enschede die de regio ontsluit en de brede welvaart in het gebied structureel moet vergroten. De NSL heeft de potentie om sociaaleconomische structuren te versterken, investeringen los te krijgen in de leefomgeving en grensoverschrijdende samenwerkingen te verbeteren.

- **Het plan van aanpak voor de HUB wordt begin 2025 afgerond**

De realisatie zal, afhankelijk van de medewerking van de provincie en het OV bureau, na de bouwvak in 2025 gaan plaatsvinden.

- **De inventarisatie van de Abri's is afgerond**

In afstemming met andere visies zoals die van Nieuwe Pekela en de bruggen zullen we een plan van aanpak maken voor het verwijderen en vervangen van de Abri's.

1.2.5 Veiligheid

Beleids horizon 2026 ‘De veiligheid en het gevoel van veiligheid van de inwoners van Pekela is in 2026 verbeterd’

Aanpak op hoofdlijnen

- We inventariseren en analyseren data op veiligheidsthema's in het algemeen, bepalen specifieke knelpunten en brengen prioriteit aan voor wat betreft de aanpak van het geprioriteerd veiligheidsprobleem of –issue. Het thema ondermijning is daarbij een speerpunt waarin ook ondersteuning wordt gezocht in de analyse en de aanpak.
- Samen met ketenpartners en ook de bewoners zelf wordt een aanpak en de rolverdeling daarin bepaald met betrekking tot het geprioriteerd veiligheidsprobleem.
- Er wordt nadrukkelijk integraal ingezet op preventie en het voorkomen van het ontstaan van onveilige situaties in wijken en buurten.

Acties 2025

- **Aanpak Ondermijning Pekela**

We geven op basis van het uitvoeringsprogramma Aanpak Ondermijning Pekela uitvoering aan de daarin benoemde acties waarin de nadruk zal gaan liggen op (het verder) versterken van de weerbaarheid en de bewustwording en het versterken van de (eigen) informatiepositie en het (gelegitimeerd) delen van informatie.

- **Uitvoering Damoclesbeleid**

We voeren een actief Damoclesbeleid uit gebaseerd op het geactualiseerde beleid van de burgemeester.

- **Interventies bij woonoverlast**

We plegen actief interventies bij voorkomende (ernstige) woonoverlast op basis van het eveneens geactualiseerde beleid aanpak ernstige woonoverlast.

- **Huisvesting politie**

We gaan samen met de Politie onderzoeken hoe we de huidige huisvesting van de politie kunnen transformeren en integreren in de huisvesting van de gemeente, zodat de dienstverlening op niveau kan blijven.

- **Uitbreiding toezicht**

We breiden ons toezicht op straat uit door het aanstellen van een extra boa waarbij we onze poule van boa's ook trainen in het herkennen en/of opsporen van ondermijningsactiviteiten of fenomenen.

- **Integraal Veiligheidsbeleid**

We informeren de raad actief op de voortgang in de uitvoering van de gekozen prioriteiten in de Integraal Veiligheidsbeleid.

1.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Verwijzingen Halt	Per inwoner	2023	80	80	90	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar
Winkel-diefstallen	per 10.000 inwoners	2023	11,29	38,23	25,19	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 10.000 inwoners
Geweldsmisdrijven	per 10.000 inwoners	2023	1,2	3,8	2,5	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 10.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.)
Diefstal uit woning	per 10.000 inwoners	2023	7,26	15,67	12,78	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 10.000 inwoners
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	per 10.000 inwoners	2023	56,43	41,71	39,34	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 10.000 inwoners
Functiemenging	%	2023	34,1	52,2	54,2	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw 15-64jr	2023	779	1.162	1.412	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	157	173	169	CBS - Statistiek - Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	38,4	67,0	41,3	RWS Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2023	1,7	7,8	9,1	ABF - Systeem Woning-voorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Demografische druk	%	2024	78,0	67,4	70,4	CBS - Bevolkings-statistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking.

1.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld		Realisatie 2023	Begroting ná wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	67.025	1.000	944.305	916.392	888.556	860.489
1.2	Openbare orde en Veiligheid	29.076	9.335	9.335	9.335	9.335	9.335
2.1A	Verkeer en Vervoer	186.971	56.590	6.590	6.590	6.590	6.590
2.3	Recreatieve Havens	500	530	540	540	540	540
2.4	Economische Havens en waterwegen	8.427	6.485	6.485	6.485	6.485	6.485
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	437	-	-	-	-	-
5.6	Media	50.231	127.191	403.532	183.634	183.634	183.634
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	139.237	19.657	61.261	61.261	61.261	61.261
7.2	Riolering	1.108.135	1.094.691	1.252.052	1.196.052	1.195.052	1.221.052
7.3	Afval	1.710.254	1.987.529	2.002.316	2.002.316	2.002.316	2.002.316
7.4	Milieubeheer	63.077	2.130.807	380.836	111.000	111.000	111.000
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	55.030	63.749	64.789	65.850	65.850	65.850
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	305.280	877.564	731.115	435.643	-	-
8.3	Wonen en bouwen	946.274	932.601	160.700	160.700	160.700	160.700
Totale baten		4.669.953	7.307.729	6.023.856	5.155.798	4.691.319	4.689.252
Lasten							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	21.834	1.213.325	956.754	929.040	901.258	873.191
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	809.302	835.378	815.823	843.319	869.749	895.908
1.2	Openbare orde en Veiligheid	472.947	562.695	689.659	712.959	734.934	758.023
2.1A	Verkeer en Vervoer	1.067.350	1.472.367	1.556.437	1.200.826	1.210.077	1.217.283
2.1B	Verkeer en vervoer - bruggen	6.279.893	588.244	611.641	625.368	639.431	653.808
2.3	Recreatieve Havens	9.385	13.747	15.973	15.965	15.954	15.954
2.4	Economische Havens en waterwegen	174.054	145.310	152.136	152.144	152.139	152.139
2.5	Openbaar vervoer	460	11.460	61.000	11.000	11.000	11.000
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	74.808	93.123	110.350	114.350	118.350	122.350
5.4	Musea	30.130	27.387	26.716	26.712	25.837	26.837
5.5	Cultureel erfgoed	7.185	8.030	8.080	8.070	8.058	7.635
5.6	Media	355.115	379.227	577.071	357.173	357.173	357.173
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.994.272	2.125.575	2.009.629	2.045.033	2.100.468	2.076.617
7.2	Riolering	909.512	848.262	999.981	954.541	986.649	1.006.126
7.3	Afval	1.556.702	1.595.840	1.457.846	1.408.846	1.410.846	1.411.846
7.4	Milieubeheer	857.391	3.324.960	1.241.797	710.367	722.367	734.367
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	132.501	125.596	115.877	119.913	123.951	126.958
8.1	Ruimte en leefomgeving	420.808	521.650	376.000	335.000	343.000	257.000
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	310.171	927.564	731.115	435.643	-	-
8.3	Wonen en bouwen	1.608.933	1.919.976	1.788.710	1.560.512	1.509.180	1.429.680
Totale lasten		17.092.750	16.739.716	14.302.595	12.566.781	12.240.421	12.133.895
Saldo programma 1		-12.422.797	-9.431.987	-8.278.739	-7.410.983	-7.549.102	-7.444.643

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 worden hieronder toegelicht.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

De geraamde baten zijn in 2025 circa €943.000 hoger (V) dan in 2024. Dit komt door de raming van de baten van de exploitatie van De Hooiweg. De geraamde lasten zijn tevens daarom in 2025 circa €956.000 hoger (N) dan in 2024. Deze bedragen vallen per saldo tegen elkaar weg.

2.1A Verkeer en Vervoer

De geraamde baten zijn in 2025 €50.000 lager (N) dan in 2024. Dit betreft de vergoeding in 2024 van SKV (Stichting Kabelnet Veendam) voor het aanleggen van Glasvezel. Deze baat wordt niet in 2025 verwacht.

De geraamde lasten zijn in 2025 €84.070 hoger (N) dan in 2024. Dit komt voor circa €34.000 door de stijging van de tractiekosten. Dit wordt veroorzaakt door de toename van brandstof- en verzekeringskosten. Daarnaast wordt het voor circa €39.000 veroorzaakt door de stijging van de lonenkosten.

5.6 Media

De geraamde baten zijn €276.000 hoger (V) dan in 2024. Dit komt voor €220.000 door de subsidie Lokale Bibliotheekvoorziening. Deze subsidie gaat via de gemeente naar Biblionet en wordt gebruikt voor extra openstelling en het verbeteren van de voorziening. Daarnaast is er voor €56.000 (V) aan baten bijgekomen door het verschuiven van huurbaten naar het correcte taakveld.

Daarnaast zijn de geraamde lasten €207.000 hoger (N) dan in 2024. Dit komt voor €220.000 door de hierboven genoemde subsidie Lokale Bibliotheekvoorziening die toegekend wordt aan de Openbare Bibliotheek. Deze bedragen vallen per saldo tegen elkaar weg. Daarnaast wordt afgerond €13.000 minder kosten toegerekend aan dit taakveld dan in 2024.

5.7 Openbare groen en (openlucht) recreatie

De geraamde lasten zijn €116.000 lager (V) dan in 2024. Dit komt grotendeels doordat er incidenteel in 2024 €212.500 was geraamd voor Bewegen in de Openbare ruimte. Daarnaast was er incidenteel in 2024 €85.000 geraamd voor het verwijderen van perenbomen. Daar tegenover zijn de lonen en sociale premies met €99.000 gestegen (N) ten opzicht van 2024 door het indexeren en door een verbetering van de toerekening van de lasten.

7.2 Riolering

De geraamde baten zijn in 2025 circa €157.000 hoger (V) dan in 2024. Dit komt voor €64.000 door het inzetten van de egalisatievoorziening voor de kostendekkendheid van de rioolvoorziening. Daarnaast wordt voor €50.000 onttrokken aan deze voorziening om de kosten van het actualiseren van het Gemeentelijk Rioleringsplan te dekken.

De geraamde lasten zijn in 2025 circa €152.000 hoger (N) dan in 2024. Dit komt voor €50.000 voor het actualiseren van het Gemeentelijk Rioleringsplan, voor €34.000 door de stijging van de brandstof- en verzekeringskosten en voor €77.000 door de stijging van de kapitaallasten die voortvloeien uit de investeringen die in de afgelopen jaren zijn gestegen. In de paragraaf lokale heffingen wordt de kostendekkendheid van de rioolbegroting weergegeven.

7.3 Afval

De geraamde lasten zijn in 2025 circa €138.000 lager (V) dan in 2024. Dit komt voor €104.000 door het besparen op afvalverwerkingskosten. In de paragraaf lokale heffingen wordt de kostendekkendheid van de afvalbegroting weergegeven.

7.4 Milieubeheer

De geraamde baten zijn in 2025 circa €1.750.000 lager (N) dan in 2024. Dit komt voor €1.600.000 doordat in 2024 incidenteel de Rijksbijdrage van de aanpak energiearmoede geraamd was. Deze baten ontvangen we niet meer in 2025. Daarnaast wordt het voor €263.000 veroorzaakt doordat de middelen van het CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en energiebeleid) in 2025 minder zijn geraamd ten opzichte van 2024.

De geraamde lasten zijn in 2025 circa €2.083.000 lager (V) dan in 2024. Dit komt ook voor €1.600.000 door het niet ramen van de lasten in 2025 voor de aanpak energiearmoede. Dit geldt ook voor €263.000 aan minder geraamde lasten voor de CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en energiebeleid) middelen. Daarnaast wordt het voor €430.000 veroorzaakt doordat conform het raadsbesluit uit 2022 de lasten van de Proeftuin Aardgasvrij Wonen in 2025 lager zijn dan in 2024.

8.1 Ruimte en leefomgeving

De geraamde lasten zijn in 2025 circa €146.000 lager (V) dan in 2024. Dit komt voor €50.000 doordat in 2024 incidenteel extra budget beschikbaar was gesteld voor het komen tot de Erfgoedvisie. En voor €87.000 door lasten van de implementatie Omgevingswet die in 2024 wel waren geraamd maar voor 2025 niet vanwege de afronding van de implementatie.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

De geraamde baten zijn in 2025 circa €146.000 lager (N) en de geraamde lasten €196.000 lager (V) dan in 2024. Per saldo is de raming baten minus lasten in de begroting 2025 nul. Het verschil van €50.000 ontstaat doordat er in 2024 incidenteel €50.000 was geraamd voor de advieskosten voor het opstellen van de Nota Grondbeleid.

8.3 Wonen en bouwen

De geraamde baten zijn in 2025 circa €772.000 lager (N) dan in 2024. Dit wordt voor €372.000 veroorzaakt doordat de baten van de Start Bouwimpuls niet zijn geraamd in 2025, maar wel in 2024. Daarnaast wordt het voor €400.000 veroorzaakt door een incidenteel geraamd bedrag in 2024 voor de bouwleges van De Hooiweg. Deze leges zijn lasten in het project die horen bij de bouwkosten die ten laste van het investeringskrediet gaan, maar de leges zijn baten voor de reguliere begroting van de gemeente.

De geraamde lasten zijn in 2025 circa €131.000 lager (V) dan in 2024. Dit wordt voor €372.000 veroorzaakt door de niet geraamde lasten van de Start Bouwimpuls in 2025, die incidenteel in 2024 wel waren geraamd. Daar tegenover staat een bedrag van circa €250.000 (N) als incidenteel uitvoeringsbudget voor de Gebiedsgerichte aanpak (GGA).

2.

PROGRAMMA 2 – GEZONDHEID

2.1 Kern

Pekelders geven hun eigen gezondheid gemiddeld een 7,1.² Dat is een ruime voldoende. Toch weten we dat de levensverwachting in Pekela aanzienlijk lager is dan gemiddeld in Nederland. Dit verdient onze onverdeelde aandacht. Ons uitgangspunt is daarom ‘positieve gezondheid’. Dit betekent dat gezond zijn meer is dan ‘niet ziek’ zijn. Het gaat ook over kwaliteit van leven, het gevoel hebben dat je betekenis hebt en dat je zelf de regie hebt over je leven.

"We gaan voor meer gezonde jaren in Pekela."

Preventie

Voorkomen is beter dan genezen. Als het lukt om problemen te voorkomen, loopt het later niet uit de hand. Gezond eten, meer bewegen en buitenspelen, bewust omgaan met alcohol en roken, dat is wat we willen bevorderen. We gaan voor ‘meer gezonde jaren in Pekela’.

Om dat te bereiken, zijn meer inspanningen nodig dan de wettelijke zorgplicht voor gezonde inwoners aan de gemeente voorschrijft. We blijven daarom capaciteit reserveren voor het maken en uitvoeren van gezondheidsbeleid.

² Bron: enquête toekomstvisie januari 2022.

2.2 Beleidsontwikkelingen

2.2.1 Positieve gezondheid

Beleidshorizon 2026 ‘Inwoners van Pekela ervaren een betere ‘positieve gezondheid’ dan in 2022’

Aanpak op hoofdlijnen

- We bevorderen de kennis en vaardigheden over positieve gezondheid bij alle inwoners.
- Uitvoering geven aan programma’s met (keten)partners.
- We bevorderen een beweegvriendelijke leefomgeving.
- Gezondheid heeft een prominente rol in iedere beleidskeuze (“Health in All Policies”).

Acties in 2025

- **We dragen bij aan de continuïteit van de huisartsenzorg in Pekela**

Als vervolg op het uitgevoerde onderzoek naar de continuïteit van de huisartsenzorg in Pekela denken we actief mee in het vraagstuk rondom passende en toekomstbestendige huisvesting van huisartsen in Pekela. We vervullen hierin waar nodig en mogelijk een aanjagende en faciliterende rol.

- **De jongerenontmoetingsplek in De Kiepe biedt jongeren uit de hele gemeente Pekela een veilige en stimulerende plek om samen te komen, te leren en deel te nemen aan activiteiten**

In oktober 2024 is de jongerenontmoetingsplek in De Kiepe geopend als pilot voor een periode van 2 jaar. De Badde krijgt de opdracht om samen met jongeren diverse activiteiten te organiseren, die speciaal afgestemd zijn op de behoeften en interesses van de jongeren zelf. Van culturele workshops en weerbaarheidssessies tot educatieve programma’s. Tegelijkertijd moet het ook gewoon een fijne en veilige plek zijn waar jongeren graag komen om bijvoorbeeld huiswerk te maken. In 2025 evalueren we hoe de jongerenontmoetingsplek functioneert en bekijken we of de activiteiten en faciliteiten aansluiten bij de behoeften van de jongeren.

- **Welzijn op Recept wordt ingezet in alle huisartsenpraktijken**

De ketenaanpak Welzijn op Recept is onderdeel van het Gezond en Actief Leven Akkoord. Welzijn op Recept is een bewezen interventie waarbij huisartsen patiënten met psychosociale (niet medische) klachten kunnen doorverwijzen naar de welzijnscoach. De welzijnscoach, in dienst van De Badde, gaat op basis van het spinnenweb Positieve Gezondheid in gesprek om mogelijk onderliggende, niet medische, problemen te bespreken. De welzijnscoach kijkt vanuit een breed perspectief mee met de inwoner met als doel om het algehele welzijn van de inwoner te verbeteren. Welzijn op Recept versterkt de samenwerking tussen medisch en sociaal domein. Door de inzet van Welzijn op Recept vindt er een verschuiving van het medisch naar het sociaal domein plaats. Deze verschuiving betekent ook instroom van (nieuwe) meer cliënten in het maatschappelijk werk. Naar verwachting is meer inzet (budget voor) maatschappelijk werk nodig.

- **In 2025 wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)**

In 2025 zijn alle ketenaanpakken (1. kansrijke start; 2. kinderen met overgewicht; 3.) valpreventie; 4. volwassenen met overgewicht; 5. welzijn op recept) ingevuld en opgestart. Daarnaast is het Vrijwilligersinformatiepunt Pekela (VIP!) beschikbaar. Op het VIP! Pekela komt vraag en aanbod van vrijwilligerswerk samen en is alle relevante informatie te vinden over vrijwilligerswerk. Ook wordt de mantelzorgtest voor Pekela geïmplementeerd om (jonge) mantelzorgers beter te ondersteunen.

- **Er wordt uitvoering gegeven aan het activiteitenplan van De Badde, om de gezonde leefstijl van inwoners te stimuleren en te bevorderen**

De buurtsportcoaches en JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) regisseur vervullen hierin een cruciale rol. Voorbeelden van activiteiten zijn kookworkshops in het kader van ‘Samen Koken in Pekela’, valpreventieve beweegactiviteiten voor senioren, fittesten, weerbaarheidstrainingen (individueel en in groepsverband), laagdrempelige beweegactiviteiten voor inwoners met overgewicht, naschools beweegaanbod en schoolsportactiviteiten. In 2025 gaan we deze activiteiten beter monitoren om meer zicht te krijgen op de deelname en impact.

- **Het ontwikkelen van BOSS-beleid (Bewegen, Ontmoeten, Spelen, Sporten in de openbare ruimte**

U heeft als raad krediet vrijgegeven om BOSS-beleid op te stellen. Het beleidsplan brengt de huidige speel- en ontmoetingsplekken in kaart en stelt richtlijnen op voor de kwaliteit en inrichting van deze en nieuwe locaties. Na vaststelling van het BOSS-beleid in 2025 kunnen we starten met de uitvoering.

- **We onderzoeken op welke manier we de gezondheid van inwoners kunnen beschermen en bevorderen door gezondheid onderdeel te laten zijn van een afwegingskader**

We denken daarbij aan subsidie- en vergunningenbeleid. En ten aanzien van ontwikkelingen in de openbare ruimte wordt de GGD Groningen (kennis en advies) bijvoorbeeld betrokken bij de Gebiedsgerichte Aanpak in Nieuwe Pekela.

2.2.2 De gezonde basis

Beleids horizon 2026 **‘Alle kinderen hebben gelijke kansen en een goede gezonde start. Hulp en ondersteuning is voor iedereen beschikbaar en bereikbaar.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- We zetten in op alle kinderen de eerste 1.000 dagen (vanaf de geboorte) een goede start.
- We nemen deel aan het landelijke programma ‘De goede start’ (vanaf kinderwens).
- We nemen deel aan het landelijke programma ‘Gezonde jeugd, gezonde toekomst’ (JOGG).
- Vitale sportverenigingen hebben een belangrijke rol in de toegankelijkheid van bewegen.
- We werken eraan om de baten en lasten op het gebied van jeugdhulp in balance te houden.

Acties 2025

- **We blijven deelnemen aan de lokale coalitie Kansrijke Start en het Multidisciplinair Overleg Kansrijke start**

Met onze partners in de lokale coalitie Kansrijke Start werken we aan een ketenaanpak Kansrijke Start. In het Multidisciplinair Overleg Kansrijke Start bespreken we met onze partners casuïstiek. Hiermee willen we onze inwoners vroegtijdig ondersteunen op bijvoorbeeld opvoedvaardigheden, ouderschap, Positieve Gezondheid, gezonde keuzes en taalvaardigheden. Ook komen gezinnen in een kwetsbare situatie hierdoor vroegtijdig in beeld en krijgen zij de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben rondom de eerste duizend dagen van hun kinderen en daarna.

- **Project Kansrijke Start (Regiodeal) uitvoeren**

We hebben geconstateerd dat de vraag van onze inwoners ons nog niet altijd vroegtijdig bereikt. Om inzicht te verkrijgen in wat nodig is om dit bereik te vergroten, voeren we in de periode van september 2024 tot en met maart 2025 een project uit. Dit project Kansrijke Start, waarvoor wij middelen hebben aangevraagd en gekregen van de Regiodeal Oost-Groningen, zal worden uitgevoerd door Impology in samenwerking met Bureau & Doen. Binnen dit project zullen inwoners en professionals in de gelegenheid worden gesteld om input te geven op de vraag hoe we deze vroegsignalering kunnen verbeteren.

Daarnaast zullen we binnen het project een idee doorontwikkelen waarbij we aan ouders van een pasgeboren kindje in Pekela informatie aanbieden. Ook hiermee willen we het bereik van ouders (in een kwetsbare situatie) vergroten.

Het project wordt afgerond met een verslag van de projectperiode en met aanbevelingen voor concrete acties als een vervolg op het project. Hiermee willen we daadwerkelijk meer gezinnen bereiken en ook echt de vroegsignalering gaan verbeteren.

- **We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek uitgaven jeugdhulp**

Het onderzoek naar de uitgaven jeugdhulp dat afgerond is in 2024, heeft geleid tot een rapportage met de verschillende oplossingsrichtingen en interventies en de kansrijkheid ervan. Op basis van de rapportage zullen we de uitkomsten implementeren. Hiermee willen we de jeugdzorg in Pekela financieel beheersbaar maken en zullen we de gezinnen/kinderen kunnen blijven ondersteunen waar dat nodig is.

- **Lokale inkoop jeugdhulp**

Sinds 2022 werken alle Groninger gemeenten met het hybride inkoopmodel jeugdhulp. Dit model houdt in dat de gemeenten zowel lokaal als via de Regionaal Inkoop Groninger Gemeenten delen van de jeugdhulp kunnen inkopen.

Mede op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de uitgaven jeugdhulp, zullen we ons voor Pekela beraden op welke hulp en ondersteuning we lokaal willen inkopen voor onze inwoners. Voor 2025 zullen de Praktische Gezinsondersteuning en Buurtgezinnen hierbij worden betrokken.

- **We continueren de inzet van de JOGG regisseur om uitvoering te geven aan de JOGG-aanpak 'Gezonde jeugd, gezonde toekomst'**

Sinds 2022 is Pekela JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) gemeente. We zetten met deze landelijke JOGG-aanpak in op een gezonde jeugd en een gezonde toekomst door de leefomgeving van kinderen gezonder te maken. Ondanks dat het lokale werknets (o.a. scholen, sportverenigingen, buurthuizen, kinderopvang, enz.) bijdraagt aan de gezonde leefomgeving van kinderen, is de aanjagende en faciliterende rol van de JOGG regisseur essentieel. We hebben al mooie stappen gezet op het gebied van bijvoorbeeld de rookvrije omgeving, meer bewegen en water drinken, maar de inzet van de JOGG regisseur blijft nodig. We willen de ingezette veranderingen behouden, niet vervallen in oude gewoontes en (nieuwe) interventies inzetten. Om de inzet van de JOGG regisseur in 2025 te continueren is budget nodig.

- **We hebben een lokale ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas**

Het liefst voorkomen we dat kinderen te maken krijgen met overgewicht. In Pekela heeft echter een hoog percentage kinderen overgewicht. Deze kinderen/gezinnen hebben ondersteuning nodig. Voor een duurzame verandering is meer nodig dan alleen ondersteuning gericht op voeding, beweging en slaap. Vaak staan onderliggende problemen een gezonde leefstijl in de weg. Onze JOGG regisseur is lokale trekker van de netwerkaanpak 'Kind naar Gezond Gewicht'. In het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt van iedere gemeente verwacht dat zij deze ketenaanpak hebben ingericht en opgestart in 2025.

- **Vanaf 2025 geven we uitvoering aan de sportnota**

Eind 2024 wordt de nieuwe sportnota voorgelegd aan de raad. De sportnota sluit aan bij landelijke en lokale ontwikkelingen. In de Sportnota is onder andere aandacht voor vitale sportaanbieders en toegankelijk sport- en beweegaanbod voor inwoners.

- **De afspraken omtrent het beheer en onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties zijn geharmoniseerd**

In 2025 wordt het harmonisatietraject rondom beheer- en onderhoudsafspraken van de gemeentelijke buitensportaccommodaties afgerond. Hiermee worden onderlinge afspraken tussen sportverenigingen en de gemeente verduidelijkt en vastgelegd. En wordt een meerjarenonderhouds- en investeringsplan voor buitensportaccommodaties opgesteld. Hiermee voorkomen we ‘verrassingen’ in de toekomst en borgen we de kwaliteit van de buitensportaccommodaties.

- **Sportverenigingen worden (vraaggericht) ondersteund**

In het kader van het thema ‘vitale sportaanbieders’ bieden we vraaggerichte en praktische verenigingsondersteuning. Vanuit het Sportakkoord II (landelijk) is deze ondersteuning kosteloos beschikbaar voor sportverenigingen. Sportverenigingen kunnen passende (proces)begeleiding krijgen bij vragen en uitdagingen op het gebied van duurzaamheid van sportaccommodaties, ledenbinding, vrijwilligersbeleid, sponsorwerving, sociaal veilige sport, enz. Daarnaast zijn diverse trainingen voor bestuurders en trainers/coaches beschikbaar. Ondersteuning bij het opzetten van nieuw beweegaanbod of het bereiken van nieuwe doelgroepen kan geboden worden door de buurt sportcoaches.

- **Er zijn geen financiële drempels om deel te kunnen nemen aan sport- en cultuuractiviteiten**

Inwoners in Pekela kunnen gebruik maken van het Jeugdfonds en Volwassenenfonds Sport & Cultuur. In 2025 organiseren we extra campagnes om beide fondsen te promoten onder inwoners en ketenpartners (zoals scholen en sportverenigingen). Door de inzet van deze fondsen worden financiële drempels weggenomen en kunnen inwoners van jong tot oud(er) deelnemen aan sport- en culturele activiteiten.

2.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Niet sporters	%	2022	60,4	49,7	46,4	Gezondheids-enquete (CBS, RIVM)	Het percentage inwoners dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	16,1	15,2	13,5	CBS - Beleids-informatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	%	2022	2,8	1,4	1,2	CBS - Beleids-informatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inwoners	2022	990	700	700	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2022	Geen data	1,5	0,3	CBS - Beleids-informatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

2.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld		Realisatie 2023	Begroting ná wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten							
5.1	Sportbeleid en activering	138.402	142.025	99.064	93.225	-	-
5.2	Sportaccommodaties	151.382	163.294	83.499	83.499	83.499	83.499
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	11.306.062	7.107.405	154.014	154.014	154.014	154.014
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	26.200	25.000	25.000	214.000	220.000	220.000
6.811	Beschermd wonen (WMO)	401.223	424.160	290.300	290.300	290.300	290.300
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-	-	50.000	-	-	-
7.1	Volksgezondheid	296.512	352.749	309.879	196.524	62.725	62.725
Totale baten		12.319.781	8.214.633	1.011.756	1.031.562	810.538	810.538
5.1	Sportbeleid en activering	151.272	176.117	184.564	154.725	62.500	64.500
5.2	Sportaccommodaties	572.572	622.846	436.849	447.347	451.544	457.916
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	7.847.732	8.057.870	1.345.006	1.240.012	1.119.850	1.146.366
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	726.242	729.289	819.008	850.368	879.092	908.856
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	925.887	968.476	1.039.983	451.339	464.210	477.576
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	390.513	622.772	635.564	666.719	698.017	706.633
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	756.392	763.908	726.803	726.803	726.803	726.803
6.711	Huishoudelijk hulp (WMO)	1.850.278	2.224.528	2.324.234	2.363.440	2.424.026	2.486.027
6.712	Begeleiding (WMO)	723.124	765.121	791.670	818.675	818.675	818.675
6.713	Dagbesteding (WMO)	54.860	107.000	107.000	107.000	107.000	107.000
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	62.026	68.236	69.548	68.671	70.361	73.279
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	4.294.435	4.682.171	4.776.014	4.713.313	4.834.201	5.042.999
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	3.237	3.561	3.630	3.584	3.672	3.825
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	35.020	38.526	39.267	38.772	39.726	41.373
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	2.266.341	2.493.260	2.541.184	2.509.164	2.570.900	2.677.530
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	49.591	54.557	55.605	54.905	56.256	58.589
6.791	PGB WMO	93.122	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
6.792	PGB Jeugd	143.395	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
6.811	Beschermd wonen (WMO)	202.875	452.402	318.542	304.926	297.864	297.864
6.821	Jeugdbescherming	505.425	556.031	566.719	559.578	573.346	597.126
6.822	Jeugdreclassering	18.016	19.820	20.202	19.947	20.438	21.285
6.91	Coördinatie en beleid WMO	84.023	83.066	176.200	100.437	104.235	108.179
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	80.890	81.182	92.355	95.731	99.192	102.992
7.1	Volksgezondheid	655.037	1.036.210	887.821	738.062	615.695	627.388
Totale lasten		22.492.305	24.906.949	18.257.768	17.333.518	17.337.603	17.852.781
Saldo programma 2		-10.172.524	-16.692.316	-17.246.012	-16.301.956	-16.527.065	-17.042.243

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 worden hieronder toegelicht.

5.2 Sportaccommodaties

De baten zijn in 2025 circa €80.000 (N) lager geraamd dan in 2024. Dit betreft een verschuiving van de huurbaten die eerst hier werden verantwoord, maar betrekking hadden op de bibliotheek, en nu onder programma 1, taakveld 5.6 Media staan.

De lasten zijn circa €186.000 (V) lager geraamd dan in 2024. Dit komt doordat in 2024 incidenteel budgetten zijn geraamd die niet terugkomen in 2025. Dit betrof:

- €20.000 voor de afbouw van de subsidieregeling aan de tennisverenigingen;
- €50.000 voor het harmoniseren van het beleid voor de sportlocaties; en
- €108.000 voor de vergoeding aan vereniging WSS voor de kosten van het verwijderen van het asbestdak.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De baten zijn in 2025 circa €6.953.000 (N) lager geraamd dan in 2024. Dit komt voor €6.400.000 omdat in de begroting 2025 de baten en lasten van de opvang van Oekraïners niet zijn geraamd. Daarnaast is in 2024 incidenteel een Rijksbijdrage voor inburgering ontvangen van €373.000 die niet in 2025 wordt ontvangen. Het restant van het verschil ontstaat doordat onder dit taakveld €160.000 geraamd is conform de afspraken bij het overnemen van De Kiepe.

De lasten zijn in 2025 afgerond €6.713.000 (V) lager geraamd dan in 2024. Voor €6.400.000 komt dit doordat de lasten van de opvang van Oekraïners niet zijn meegenomen in de begroting. En voor €373.000 komt dit doordat in 2024 incidenteel budget was opgenomen voor de uitgaven van de Rijksbijdrage voor inburgering. Daarnaast is onder dit taakveld in 2025 incidenteel €75.000 (N) extra budget opgenomen voor het 35 jarig jubileum van een zelfstandig Pekela.

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Met ingang van de begroting 2025 wordt door het Rijk voorgeschreven dat de toegang en eerstelijnsvoorzieningen worden gesplitst in een deel WMO, Jeugd en Integraal. De lasten van de drie delen opgeteld zijn afgerond €174.000 (N) hoger dan de lasten in de begroting 2024. Dit betreft voor €15.000 de hogere vervoerskosten jeugdwet, voor afgerond €90.000 extra personele inzet op dit onderdeel en de rest van de toename komt voort uit de geraamde kostenstijging van €69.000 bij de loonkosten.

6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)

De lasten bij dit taakveld zijn afgerond €100.000 (N) hoger dan in de begroting 2024. Dit komt doordat de zorgkosten voor Huishoudelijke Hulp in de begroting 2025 conform het advies van de VNG verhoogd zijn met het OVA-percentage van 3,94% (Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling).

6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal

De lasten bij dit taakveld zijn circa €94.000 (N) hoger in de begroting 2024. Dit komt doordat de zorgkosten voor Jeugd in de begroting 2025 conform het advies van de VNG verhoogd zijn met het OVA-percentage van 3,94%.

6.811 Beschermd wonen (WMO)

De baten bij dit taakveld zijn afgerond €134.000 (N) lager geraamd dan in 2024. Dit betreft de incidentele baten die in 2024 werden ontvangen als subsidie voor de lokale initiatieven gericht op preventie. De lasten bij dit taakveld zijn eveneens €134.000 (V) lager geraamd om dezelfde reden.

6.91 Coördinatie en beleid WMO

De baten bij dit taakveld zijn met €50.000 (V) toegenomen vanwege de verwachte subsidie vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) voor de inzet van een extra beleidsmedewerker WMO. De lasten bij dit taakveld zijn afgerond €93.000 (N) hoger dan in de begroting 2025. Dit komt voor €80.000 door de extra inhuurkosten van de beleidsmedewerker WMO en voor €13.000 door de loonkostenstijging.

7.1 Volksgezondheid

De lasten bij dit taakveld zijn afgerond €148.000 (V) lager dan in de begroting 2024. Dit betreft de volgende onderdelen:

- In 2024 was een incidenteel budget van €75.000 geraamd voor onderzoek naar de kostenstijging in de jeugdzorg;
- In 2024 was een incidenteel budget van €60.000 geraamd voor het project Jongeren op gezond gewicht (JOGG).
- In 2025 is er voor de brede spijk Gezond en actief leven akkoord (GALA) circa €13.000 minder budget geraamd dan in 2024 conform de beschikbare Rijksbijdrage.

3.

PROGRAMMA 3 – LEREN

3.1 Kern

De Pekelder is van nature bescheiden. Gewoon is goed genoeg. Hierdoor benut niet iedereen zijn/haar talenten optimaal. We gunnen de kinderen uit Pekela minstens zulke kansen als kinderen uit een rijke buurt in de stad. Het vergroten van kansengelijkheid. Mede doordat Pekelders zo honkvast zijn, gehecht aan hun dorp, wordt de toekomst van de eigen kinderen gezien in het verlengde van de eigen loopbaan. Pekela nodigt inwoners uit zich een leven lang te blijven ontwikkelen. Om mee te kunnen in de snel veranderende wereld is het voor iedereen zinvol om te blijven leren, een leven lang te ontwikkelen. Om je talent te benutten, is het soms nodig om uit je veilige wereld te komen en je vleugels uit te slaan. Dat wil de gemeente stimuleren.

*"Succes op school is afhankelijk
van veel factoren."*

De meeste Pekelders (80%)³ zijn van mening dat zij voldoende mogelijkheden hebben om zichzelf te ontplooiën. Dat doen ze door zelf bij te blijven, bijvoorbeeld veel te lezen, en door opleidingen te volgen via hun werkgever. Het begint met een uitdagende schoolomgeving waar alle kinderen en jongeren zich optimaal, dat wil zeggen passend bij hun mogelijkheden, kunnen ontwikkelen. Dit werkt het beste als hun (groot)ouders betrokken zijn.

³ Bron: enquête toekomstvisie januari 2022

3.2 Beleidsontwikkelingen

3.2.1 Een leven lang leren

Beleidshorizon 2026 **‘Iedereen doet mee en daarom stimuleren we een klimaat waarbij een leven lang ontwikkelen normaal is in een snel veranderende tijd. Leren is de schakel tussen werk, inkomen en gezondheid.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- Investeren op basisvaardigheden (gezondheid, digitaal, lezen, rekenen en schrijven).
- We zetten ons in om er voor te zorgen dat iedere schoolverlater een startkwalificatie heeft.
- We verstevigen onze regierol bij het bevorderen van inburgering.

Acties 2025

- **We geven in 2025 uitvoering aan het beleid dat we over basisvaardigheden in 2024 hebben vastgesteld.**

Dit staat voor het 4e kwartaal van 2024 op de planning.

- **We zetten gericht activiteiten in om de geletterdheid van NT1'ers te vergroten**

In Pekela heeft 1 op de 5 inwoners moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Dit heeft grote invloed op hun dagelijks leven. Daarnaast zien we dat veel mensen ook moeite hebben met digitale vaardigheden. Vooral mensen met Nederlands als eerste taal (NT1) durven vaak geen hulp te zoeken uit schaamte. Bij het verbeteren van de basisvaardigheden is het Taalhuis de spil. Maar we weten dat de stap naar het Taalhuis voor veel mensen groot is. Daarom willen we daarnaast inzetten op laagdrempelige cursussen zoals een computercursus of kookworkshop waarbij mensen ongemerkt werken aan hun basisvaardigheden. Dit kan een opstapje zijn naar het Taalhuis. Ook merken we dat de stap voor hulp bij digitale vaardigheden minder groot is dan bij leren lezen. Daarom willen we vaker de term “Digi”Taalhuis gebruiken in onze eigen uitingen.

- **We versterken de functie van het Taalhuis door uren van de Taalhuiscoördinator te verhogen met 4 uur**

Om deze spilfunctie binnen Pekela goed te kunnen uitvoeren en meer in te kunnen zetten op het bereiken van NT1 inwoners is het nodig het aantal uren te verhogen. De inzet van de Taalhuiscoördinator in Pekela is op dit moment 8 uur. Dit bekostigen we volledig met subsidie vanuit de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) middelen. Veel gemeenten kiezen er voor om vanuit eigen middelen meer uren in te zetten. In Pekela doen we dat op dit moment niet. De inzet van extra 4 uur zal afgaande op de tarieven van Biblionet in 2025 neerkomen op 15.810 euro.

- **We blijven in contact met jongeren die (dreigen) uit (te) vallen in het onderwijs**

Jongeren zijn zelf verantwoordelijk om naar school te gaan. Een Startkwalificatie/Diploma zorgt ervoor dat jongeren een goed start kunnen maken op de arbeidsmarkt.

In de gemeente Pekela hebben we te maken met relatief veel schoolverlaters (top 5 van VSV'ers in Nederland) en daardoor is het noodzakelijk om blijvend aandacht te houden. Naast financiële problemen en zorgvraagstukken komt uitval deels door Groen Pluk, waarbij bedrijven jongeren zonder een diploma een baan aanbieden.

Jongeren tussen de 18 en 23 worden door het Regionaal Doorstroompunt (voorheen RMC) gevolgd en zo nodig weer op het pad gezet om een opleiding te gaan volgen.

We zetten in op het in contact komen met elke jongere die (dreigt) uit te vallen. Als het contact lukt (het is niet verplicht) wordt een passende opleiding gezocht. Indien nodig, faciliteren we in bijvoorbeeld schoolmiddelen, een laptop, een fiets of een tijdelijke bus/treinkaart. Als zorg een belemmering is om naar school te gaan, wordt naar de zorgvraag gekeken. Daarnaast gaan we met bedrijven in gesprek over het behalen van certificaten voor jongeren die aan het werk zijn gegaan zonder een Startkwalificatie.

- **We verbeteren het duale traject van de taal leren en participeren tijdens de inburgering.**

We zien dat het inburgeringstraject waarin participeren en de taal leren hand in hand gaan in de praktijk nog vaak een uitdaging is. Het nog niet voldoende beheersen van de taal is een struikelblok. We willen dit traject verbeteren zodat mensen sneller (vrijwilligers)werk vinden. Het sneller meedoen in de samenleving maakt het leren van de taal voor inburgeraars gemakkelijker. We werken hierin samen met lokale partners zoals Afeer en de Badde.

- **Voor inburgeraars zetten we in samenwerking met Biblionet het Taalcafé in.**

Het Taalcafé van Biblionet is een gezellige plek waar mensen elkaar helpen met de Nederlandse taal. Het gaat vooral om het spreken van de taal. Dit gebeurt laagdrempelig door het oefenen van gesprekken, taalspellen en het lezen van lokaal nieuws. Het Taalcafé is een goede aanvulling op het Taalhuis. Waar het Taalhuis zich richt op de aanpak van laaggeletterdheid is het Taalcafé een ondersteuning voor mensen die de Nederlandse taal aan het leren zijn. Dat kan bijvoorbeeld zijn als extra ondersteuning tijdens het inburgeren maar ook voor mensen die verblijven in de Oekraïne opvang. Of inwoners die al ingeburgerd zijn maar door isolement te weinig Nederlands spreken in het dagelijks leven. Deze groep klopt momenteel met deze vraag bij het Taalhuis aan maar is daar niet de doelgroep. De locatie van het Taalcafé is net zoals het Taalhuis in de bibliotheek in de Binding.

3.2.2 De leeromgeving in Pekela

Beleidshorizon 2026 **‘We faciliteren een veilige en uitdagende leeromgeving waarbij kwalitatief goed onderwijs voor iedereen beschikbaar is’**

Aanpak op hoofdlijnen

- Ieder kind krijgt dezelfde kansen en mogelijkheden om onderwijs te volgen.
- Samenwerking met ketenpartners om een doorlopende leerlijn te ontwikkelen dan wel verstevigen.
- Inzetten op bereikbaarheid van leren en ontwikkelen van 0 tot 12 jaar in de kernen.
- De aansluiting tussen educatie en werk bevorderen.

Acties 2025

- **Met het onderwijs werken we aan de vaststelling van samenwerkingsafspraken jeugd en onderwijs, waarbij de mogelijkheid van collectieve interventies wordt onderzocht.**

De meeste kinderen doorlopen een normale ontwikkeling, die eindigt met een startkwalificatie. Soms hebben leerlingen/jongeren tijdelijk ondersteuning nodig om weer op hun eigen ontwikkellijn te komen. Zowel de gemeente (op basis van de Jeugdwet) als het onderwijs (op basis van de Wet Passend Onderwijs) hebben te maken met het bieden van ondersteuning aan kinderen (en hun ouders).

We zijn continu in gesprek met professionals uit beide domeinen over de beste ondersteuning aan jeugdigen. Om dit proces te optimaliseren gaan we samenwerkingsafspraken vaststellen. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheid om collectieve interventies op scholen te houden.

- **We gaan aan de slag met de uitkomsten van het onderzoek naar de onderwijshuisvesting in de gemeente Pekela.**

Het onderzoek naar de beschikbare onderwijsruimte in relatie tot demografische ontwikkelingen zal eind 2024 afgerond worden en leidt tot een rapportage met aanbevelingen. Op basis van de rapportage zullen we aan de slag gaan met de aanbevelingen. Daarvoor reserveren we €75.000,-.

Tevens zal het onderzoek aanwijzingen geven of de aanpassing van de Verordening Onderwijshuisvesting nodig is.

- **We werken aan hoger bereik van doelgroepkinderen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)**
Ieder kind moet dezelfde kansen krijgen om goed voorbereid het onderwijs te kunnen volgen.

VVE is een instrument om kansengelijkheid te bevorderen, door kinderen een stimulerende omgeving te bieden in de kinderopvang. Want in de gemeente Pekela heeft ongeveer een derde van deze kinderen een taalachterstand. Op dit moment lukt het ons niet alle doelgroep kinderen deel te laten nemen aan VVE, we bereiken slechts 70% van deze doelgroep.

In 2025 werken we aan beter bereik van doelgroep kinderen. Naast de bestaande werkwijze maken we gebruik van extra inzet van de GGD. We verbeteren een integrale aanpak binnen het team Sociaal (Jeugd, Wmo en Werk & Inkomen) met als doel meer gezinnen te bereiken.

In 2025 worden ook de Resultaatafspraken VVE met de partners geëvalueerd en geactualiseerd

3.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	0,6	1,9	2,1	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen (leeftijd 5-18 jaar)
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	22	18	27	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen (leeftijd 5-18 jaar)
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2023	2,0	2,8	2,4	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

3.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld		Realisatie 2023	Begroting ná wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten							
4.2	Onderwijshuisvesting	230.035	263.285	268.778	273.778	277.778	277.778
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	728.856	1.000.918	483.641	460.762	460.762	460.762
Totale baten		958.890	1.264.203	752.419	734.540	738.540	738.540
Lasten							
4.1	Openbaar basisonderwijs	36.332	37.684	38.000	40.000	42.000	43.000
4.2	Onderwijshuisvesting	803.032	821.090	929.289	857.920	847.110	848.398
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	927.320	1.272.270	908.768	891.549	897.144	902.762
Totale lasten		1.766.684	2.131.044	1.876.057	1.789.469	1.786.254	1.794.160
Saldo programma 3		-807.794	-866.841	-1.123.638	-1.054.929	-1.047.714	-1.055.620

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 worden hieronder toegelicht.

4.2 Onderwijshuisvesting

De lasten zijn in 2025 circa €108.000 (N) hoger geraamd dan in 2024. Dit komt voor €75.000 doordat in 2025 een incidenteel budget voor een onderzoek naar de huisvesting van onderwijs is geraamd. Daarnaast zijn de budgetten voor OZB en schade verhoogd op basis van de realisatie in 2024.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

De baten zijn in 2025 circa €512.000 (N) lager geraamd dan in 2024. Dit betreft incidentele Rijksbijdragen die in 2024 wel geraamd waren en in 2024 niet meer verwacht worden. Dit betrof het restant van de Rijksbijdrage voor het Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) uit 2023 van €201.000 en de subsidie voor de Verrijkte Schooldag van €316.000.

De lasten zijn in 2025 circa €364.000 (V) lager geraamd dan in 2024. Dit is enerzijds het budget van de Verrijkte Schooldag dat incidenteel voor €316.000 (V) in 2024 was geraamd, maar in 2025 niet meer is opgenomen in de begroting. Het budget voor leerlingenvervoer is in 2025 structureel verhoogd met €51.000 (N) op basis van de realisatie in 2024. Daarnaast is het budget voor OAB verlaagd met €123.000 (V). Voor het uitbreiden van de coördinatie van het Taalhuis is met ingang van 2025 structureel €15.000 (N) extra budget geraamd.

4.

PROGRAMMA 4 – WERK EN INKOMEN

4.1 Kern

We kennen een relatief lage arbeidsparticipatie en hoog aandeel beschut werk. Dit te verbeteren vraagt om creativiteit. De transitie van het werkvoorzieningschap Afeer naar een leer- werkbedrijf blijft een uitdaging.

In Pekela is er gelukkig veel ervaring met ondersteuning op het gebied van werk en inkomen en durft de gemeente te experimenteren. In landelijk perspectief is Pekela een voorbeeld voor vele gemeenten dankzij onze innovatieve, praktijkgerichte aanpak van (generatie-) armoede. Verschillende sociale diensten biedt de gemeente op haar eigen manier aan, laagdrempelig en vanuit één plek. En dat werkt.

"We willen zoveel mogelijk
maatwerk leveren, mensgericht
en met vertrouwen."

Voor wie (nog) niet werkt

Bestaanszekerheid betekent niet alleen dat er een vangnet is in de vorm van een uitkering als je zonder werk zit. Het gaat hier ook om het opdoen van de juiste vaardigheden en motivatie om werk te vinden. We willen zoveel mogelijk maatwerk leveren, mensgericht en met vertrouwen. Met ruimhartig minimabeleid en hulp bij schulden. We accepteren het hoge percentage laaggeletterdheid in onze gemeente niet en stimuleren alle inwoners om basisvaardigheden als lezen en schrijven op te doen.

4.2 Beleidsontwikkelingen

4.2.1 Armoede

Beleidshorizon 2026 **‘De trend van generatiearmoede is doorbroken en het aantal inwoners met problematische schulden is teruggedrongen’**

Aanpak op hoofdlijnen

- We sluiten actief aan bij het provinciaal project ‘Ieder kind telt mee’.
- We bieden een helpende hand middels vroegsignalering van betalingsachterstanden.
- We treffen maatregelen om de energie-armoede te bestrijden.
- De vorming van het sociaal gemeentehuis ‘Over de brug’ biedt inwoners op verschillende terreinen binnen het sociaal domein ondersteuning.

Acties 2025

- **Uitbreiding vroegsignalering**

Vroegsignalering wordt verder uitgerold waarbij vooral persoonlijk contact met de inwoners met problematische achterstanden de meeste aandacht krijgt.

- **De functie van brugfunctionaris in het kader van het project ‘Ieder kind telt mee’ op de basisscholen krijgt een meer structureel karakter**

Dit project wordt nu nog deels gefinancierd vanuit de regiodeal waarbij de uitvoering ligt bij onze welzijnsorganisatie De Badde. Uit praktische overweging is aangesloten bij de rol en taken van de schoolmaatschappelijk werker. Specifiek wordt vroegtijdig toegezien op dat alle kinderen dezelfde kansen krijgen. Scholen ontvangen hiervoor extra middelen.

- **‘Kansen voor Kinderen’**

Tien gezinnen worden in het kader van het project ‘Kansen voor Kinderen’ ondersteund en begeleid, waarbij de doorbraakmethode wordt gehanteerd.

- **De landelijke regeling Energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen is na twee opvolgende jaren afgelopen**

We blijven vanuit het programma duurzaamheid aandacht hebben voor dit onderwerp. Inwoners die nog steeds moeite hebben met het betalen van hoge energielasten staat de weg naar de bijzondere bijstand open.

- **We gebruiken de locatie ‘Over de brug’ als een Ontwikkelcentrum volgens de visie van Werk in Zicht**

Het Ontwikkelcentrum is waar inwoners laagdrempelig terecht kunnen voor antwoorden op vragen over werken, leren en persoonlijke ontwikkeling. Maar waar inwoners ook terecht kunnen als er (hulp)vragen zijn over sociaal-maatschappelijke problematiek, verslavingen, opvoeden, kinderopvang, schulden en participatie-activiteiten.

4.2.2 Iedereen doet mee naar vermogen

Beleidshorizon 2026 ‘Iedereen doet mee naar vermogen op het gebied van werk en/of andere vorm van tijdsbesteding’

Aanpak op hoofdlijnen

- We zetten ons in om iedere schoolverlater een startkwalificatie te laten behalen
- We ontwikkelen werk- leertrajecten gericht op vakmanschap in samenwerking met Afeer om een ieder een passende werk en/of leeromgeving te bieden
- We realiseren overbruggen via Afeer voor de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

Acties 2025

- **Actief aanhaken bij de economische agenda van ‘Nij Begun’**

We haken actief aan bij de economische agenda van ‘Nij Begun’ als onderdeel van een integrale aanpak waarbij we de kwaliteit van leven binnen één generatie (gezet op 30 jaar) op vier terreinen, namelijk gezondheid, kansengelijkheid, leefbaarheid en bestaanszekerheid structureel willen verbeteren. Daarbij stimuleren we samenredzaamheid, gemeenschapszin en trots. Voor jongeren hebben we bijzondere aandacht

- **We nemen actief deel aan de ontwikkeling van een Werkcentrum in onze Werk in Zicht arbeidsmarkt subregio-Oost**

Voor werkzoekenden zijn via Afeer bij de Aanpakkers voldoende werk-leertrajecten aanwezig. Zij zijn een erkend leer-werkbedrijf voor de detailhandel branche.

- **We plaatsen 3 tot 5 werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt op een overbruggen**

Tijdens deze baan wordt loon ontvangen met als doel dat na maximaal 1,5 jaar leren en werken een vast dienstverband wordt aangeboden en er geen sprake meer is van uitkeringsafhankelijkheid.

4.2.3 Lokale werkgelegenheid

Beleids horizon 2026 **‘We maken ons sterk voor het behouden van lokale werkgelegenheid.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- De gemeente pakt de verbindende en proactieve rol om vraag en aanbod op de (lokale) arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen.
- We faciliteren werkgevers en inwoners op het gebied van competenties en ambities.
- Een leven lang leren staat centraal.
- We creëren een goed vestigingsklimaat door proactief met de huidige lokale ondernemers mee te denken.
- We nemen deel aan de ruimtelijke economische visie bedrijventerrein N366.
- Voldoende maatwerkruimte bieden voor gevestigde en startende ondernemers.

Acties 2025

- **Ondernemersorganisatie Pekela (OOP)**

We zijn lid van de ondernemersorganisatie Pekela (OOP) en we blijven de ondernemersbijeenkomsten bezoeken. Zo blijven we op de hoogte van wat er leeft en speelt bij de ondernemers. De OOP is ons eerste aanspreekpunt voor de ondernemers in Pekela. Het maandelijks overleg met het bestuur van de OOP wordt ook in 2025 voortgezet.

Ondernemers worden geïnformeerd over de mogelijkheden voor energiebesparing. Daarin kan “Groningen werkt Slim” ondersteunen. Ook kijken we naar collectieve mogelijkheden op een bedrijventerrein.

- **Vrijtijdseconomie**

In Oost-Groningen werken we samen met de omliggende gemeenten op gebied van toerisme. Binnen Pekela gaan we de overleggen met de toeristische ondernemers intensiveren. Ook gaan we onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het fietsen en wandelen in Pekela op een hoger niveau te brengen.

4.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Banen	per 1.000 inw 15-74jr	2023	324,5	692,4	714,7	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	%	2022	1	1	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Kinderen in armoede	%	2022	8	7	6	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Netto arbeidsparticipatie	%	2023	69,8	70,6	73,1	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Jeugdwerkloosheid	%	2022	2	2	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	43	43	34	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners 15-64jr	2023	485,4	263,9	191,5	CBS - Participatie Wet	Het aantal lopende reïntegratie voorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

4.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld	Realisatie 2023	Begroting ná wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	710.828	363.586	369.040	374.575	380.194
6.3 Inkomensregelingen	7.538.398	6.985.198	7.115.114	7.143.914	6.999.914	6.999.914
Totale baten	7.538.398	7.696.026	7.478.700	7.512.954	7.374.489	7.380.108
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	46.871	47.105	48.000	50.000	52.000	54.000
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	710.828	363.586	369.040	374.575	380.194
3.3 Bedrijfsloket- en regelingen	31.818	30.020	30.467	31.477	32.477	33.477
3.4 Economische promotie	52.943	105.053	55.502	56.502	57.502	58.502
6.3 Inkomensregelingen	9.139.754	8.481.775	8.556.788	8.640.016	8.548.018	8.576.110
6.4 WSW en beschut werk	6.490.588	6.815.603	6.953.000	6.983.000	7.096.000	7.271.000
6.5 Arbeidsparticipatie	35.102	80.941	36.000	38.000	39.000	41.000
Totale lasten	15.797.076	16.271.325	16.043.343	16.168.035	16.199.572	16.414.283
Saldo programma 4	-8.258.678	-8.575.299	-8.564.643	-8.655.081	-8.825.083	-9.034.175

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 worden hieronder toegelicht.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Onder taakveld 3.2 zijn zowel de baten als lasten in 2025 circa €347.000 lager dan in 2024. Dit verschil wordt veroorzaakt door een nieuwe administratieve manier waarop de grondexploitaties worden geraamd. De geactualiseerde budgetten, zoals bij het raadsbesluit actualisatie grondexploitaties beschikbaar gesteld, zijn verwerkt en geraamd voor 2025. Deze nieuwe ramingen veroorzaken het verschil binnen dit taakveld.

3.4 Economische promotie

De geraamde lasten in de begroting 2025 zijn circa €50.000 lager (V) dan in de begroting 2024. Dit komt door een incidenteel budget in 2024 voor een te ontwikkelen visie op recreatie. Deze visie wordt in 2024 afgerond en dus is het budget in 2025 niet meer beschikbaar.

6.3 Inkomensregelingen

De geraamde baten zijn in de begroting afgerond €130.000 lager (N) dan in 2024. De opbrengsten zijn met €204.000 verhoogd vanwege een hogere BUIG uitkering in 2025, dit is bijgesteld conform de meest recente opgaves vanuit het Rijk. Aan de andere kant zijn de baten in 2025 voor het project Kansen voor Kinderen €74.000 lager dan in 2024. Dit betreft een projectsubsidie waarvoor per jaar een bepaalde bijdrage wordt ontvangen vanuit de Regio Deal. Deze bijdrage is in 2025 lager dan in 2024.

De geraamde lasten in de begroting 2025 zijn circa €75.000 hoger (N) dan in 2024. De verwachte lasten voor de wet BUIG zijn met circa €204.000 verhoogd op basis van de meest recente prognoses van het aantal bijstandsgerechtigden. Dit loopt samen met de verwachte extra Rijksopbrengsten vanuit de wet BUIG waardoor dit effect budgettair neutraal is. Daarnaast zijn de lasten voor fraudebestrijding in 2025 circa €105.000 lager dan in 2024 dit komt door een incidenteel (extra) budget voor fraudebestrijding welke in 2024 beschikbaar was gesteld, vanuit budgetoverheveling resultaat 2023.

6.4 WSW en beschut werk

De geraamde lasten voor WSW en beschut werk zijn in de begroting 2025 afgerond €137.000 hoger (N) dan in 2024. De geraamde bijdrage aan Afeer is conform de goedgekeurde meerjarenbegroting van Afeer verwerkt en zorgt voor deze extra lasten.

5.

PROGRAMMA 5 – BESTUUR EN ORGANISATIE

5.1 Kern

Onze bestuursstijl is pragmatisch. Bij besluiten baseren we ons het liefste op de praktijk en regelen we wat nodig is. College en raad werken met elkaar samen op basis van vertrouwen, waarbij de raad tijdig en volledig van het college de informatie ontvangt om afgewogen besluiten te kunnen nemen. Wij zouden het toejuichen als de raad haar meningsvorming ondersteunt door opiniërende bijeenkomsten. Bijvoorbeeld door uitgangspunten te bespreken, als de gemeente op het punt staat nieuw beleid te ontwikkelen. Wij verwachten hiervan dat de raad haar kaderstellende rol beter zal kunnen invullen en dat dit het evenwicht tussen de verschillende raadsfracties in het debat zal versterken.

"Politiek op z'n Pekels"

Om de in het coalitieakkoord beschreven ambities ten uitvoer te brengen is een solide en krachtige organisatie nodig, die toegerust is op de opgaves waar zij voor staat. Over de samenwerking tussen bestuur en organisatie willen we goede afspraken maken, zodat we op constructieve wijze de samenleving kunnen dienen. Als uitgangspunt geldt hierbij onze pragmatische aanpak. Dikke notities en beleidsproza zijn aan Pekela niet besteed.

Deze programmabegroting is niet uitputtend. Voor de niet genoemde onderwerpen gaan we in principe uit van voortzetting van bestaand beleid.

5.2 Beleidsontwikkelingen

5.2.1 Participatie en communicatie

Beleidshorizon 2026 **‘We nemen inwoners mee bij het vormen en uitvoeren van beleid. We zijn transparant, duidelijk en dichtbij. De vormen van communicatie en participatie passen zich aan op de doelgroep.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- We maken gebruik van het participatieplatform Pekels Goud en het ”Inwonerspanel”
- Bij het vormen beleid en uitvoering betrekken we vaker inwoners en/of partners
- We werken niet alleen vanuit het gemeentehuis maar gaan vooral ook naar inwoners toe
- Onze beleidsdocumenten zijn praktisch en leesbaar

Acties in 2025

- **Jeugdparticipatie**

We gaan kinderen meer betrekken bij het maken van beleid. In 2025 stellen we daarom een kinderburgemeester aan.

- **Wijkgericht werken**

Sinds 2020 werken we wijkgericht in samenwerking met Acantus en De Badde. De wijkromdes en buurtwoning zijn hiervan een belangrijk onderdeel. In 2025 gaan we dit evalueren. We willen toe naar een meer integrale aanpak tussen het fysieke en sociale domein.

- **Collegetour is geëvalueerd en krijgt bij succes in 2025 een vervolg**

In het najaar van 2024 is het college op toer geweest in de verschillende dorpen. In 2025 gaan we dit evalueren. Bij succes continueren we dit, en willen we zowel in het voorjaar als in het najaar een collegetour doen.

- **In 2025 wordt de website volledig actueel en goed leesbaar gemaakt**

In 2025 gaan we door de hele website heen. We verwijderen oude documenten en niet actuele informatie. Daarnaast checken we de leesbaarheid en begrijpelijkheid van alle teksten die op de website staan. Waar nodig wordt dit aangepast en aangevuld.

- **Communicatie**

In 2025 zetten we de ingeslagen weg voort om zo dicht mogelijk bij de Pekelder te staan en de inwoners zo goed mogelijk te informeren. Daarnaast is de gemeentelijke website opgefrist en weer helemaal up-to-date. In het verlengde daarvan wordt de gemeentelijke website Pekels Goud verder ontwikkeld.

Onze social media-kanalen krijgen een betere vormgeving en we zetten meer in op video. Ook onderzoeken we de mogelijkheden van Artificial Intelligence (AI) en ChatGPT.

In 2025 is onze gemeente weer geheel zelfstandig en vieren we het 35-jarig bestaan. Om dat te vieren organiseren we een open dag met allerlei activiteiten en feestelijkheden in en rond het gemeentehuis.

Binnen het gemeentehuis wordt de communicatie verder gestructureerd en verbeterd.

5.2.2 Dienstverlening

Beleids horizon 2026 **‘Wij staan dicht bij onze inwoners. We leveren toegankelijke dienstverlening die laagdrempelig en kwalitatief goed is.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- We communiceren transparant, tijdig en duidelijk met onze inwoners
- We zijn zowel fysiek als digitaal goed bereikbaar
- We denken in mogelijkheden. Het is ‘Ja, mits’ en niet ‘Nee, tenzij’

Acties 2025

- **We implementeren de Persoonlijke Internet Pagina (PIP)**

Dit doen we zodat inwoners statusinformatie kunnen raadplegen en eventueel aanvullingen kunnen indienen. Het is voor de inwoners natuurlijk altijd nog mogelijk om op het gemeentehuis langs te komen.

- **We zetten meer in op het gebruik van de berichtenbox mijn Overheid**

Op dit moment maken we minimaal gebruik van de berichtenbox mijn Overheid. We willen in 2025 meer gebruik (laten) maken van dit platform. We starten in 2025 hiervoor een project op om de uitvoering in 2025 te realiseren. Uiteraard houden we rekening met de wensen van de inwoners. We stimuleren het, maar verplichten het niet. Dat houdt in dat de inwoners en/of ondernemers beschikking blijven houden over de huidige persoonlijke dienstverlening.

- **We laten de digitale toegankelijkheid toetsen**

In 2025 laten we de digitale toegankelijkheid van de gemeentelijke website onderzoeken. Hierin wordt gekeken naar hoe gebruiksvriendelijk en veilig alle inwoners de website kunnen gebruiken. Dit doen we zodat het voor iedereen, ook voor inwoners met een beperking, goed online bereikbaar is.

- **Belteam**

In het derde kwartaal van 2024 heeft de gemeente Pekela een eigen telefonisch contactcentrum gekregen. Dit naar aanleiding van de ontvlechting van de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Veendam. In 2025 worden de ervaringen van onze inwoners met het Belteam geëvalueerd door middel van een inwonerservaringenonderzoek. De resultaten hieruit gebruiken wij om de dienstverlening van het Belteam nog verder te verbeteren.

5.2.3 Gemeentelijke organisatie

Beleidshorizon 2026 **‘De gemeentelijke organisatie is geheel toegerust op haar taken.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- We realiseren een toegankelijk en toekomstbestendig gemeentehuis dat aansluit op de grootte van de organisatie.
- De gemeente is een aantrekkelijke werkgever door onder andere het faciliteren van scholing en ruimte voor ontwikkeling.
- Iedere medewerker heeft de mogelijkheid om te werken op een “eigen” werkplek in het gemeentehuis.
- We ontwikkelen ons tot een volwaardige gemeentelijke organisatie waaronder een volledige afdeling ‘Dienstverlening’.
- We faciliteren een moderne en hybride werkplek.

Acties 2025

- **In 2025 organiseren we een Open Dag**

Om zowel het volledig zelfstandig worden van de gemeente Pekela op 1 januari 2025 als het 35-jarig bestaan van de gemeente te vieren, organiseren we in mei 2025 een Open Dag. Dit is een mijlpaal voor Pekela, een moment om bij stil te staan.

- **In 2025 werken we de plannen voor renovatie, verbouw of nieuwbouw van het gemeentehuis verder uit**

De gemeenteraad zal einde 2024 een keuze maken over de toekomstige huisvesting van de gemeentelijke organisatie Pekela, het gemeentehuis. Afhankelijk van deze keuze, zullen we in 2025 verder werken aan de plannen voor renovatie, verbouw, of nieuwbouw van het gemeentehuis. De uitgangspunten zijn hierbij sober, maar functioneel.

- **We maken in 2025 een keuze voor de opslag van ons materieel**

In 2024 is geconstateerd dat de opslag van ons kostbare materieel niet voldoet. In 2025 willen we zorgen voor een goede en veilige opslag van al ons materieel. Hiervoor halen we een bedrijfsterrein uit de verkoop en bouwen we een nieuwe loods.

- **Uitwerken en implementeren van de arbeidsmarktstrategie om talent te behouden en aan te trekken.**

Momenteel is het landelijk erg moeilijk om goed personeel te werven en te behouden. Om hier een meer en betere invulling aan te geven zullen we in 2025 gaan deelnemen aan een regionale samenwerking op HR-vlak. Één van de doelen is regionale arbeidsmarktstrategie, bijvoorbeeld de uitwisseling van personeel. Daarnaast zal de gemeente Pekela deel gaan nemen aan een programma voor Trainees vanuit de Provincie, het doel is jong, hoogopgeleid talent bekend te maken met de gemeente en uiteindelijk te binden. Door het behouden of verkrijgen van goed personeel kunnen we de gemeentelijke dienstverlening voor de inwoners van Pekela blijven garanderen en verbeteren.

5.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Apparaatskosten	Per inwoner	2025	585	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,31	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	Het aantal formatie-eenheden per 1.000 inwoners
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2025	7,88	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	De personele bezetting per 1.000 inwoners
Externe inhuur	%	2025	23	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	De kosten van externe inhuur in verhouding tot de totale loonsom en de totale kosten van inhuur
Overhead	%	2025	12	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	Het aandeel overhead in verhouding tot de totale lasten
Gemiddelde WOZ waarde	duizend euro	2023	195	268	368	CBS-Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	euro	2024	914	1.003	Geen gegevens	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons-huishouden betaald aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	euro	2024	1.024	1.087	Geen gegevens	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaald aan woonlasten.

5.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld		Realisatie 2023	Begroting ná wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten							
0.1	Bestuur	49.422	12.312	12.312	12.312	12.312	12.312
0.2	Burgerzaken	133.564	222.879	234.061	241.903	250.042	258.491
0.64	Belastingen Overig	32.095	-	-	-	-	-
Totale baten		215.081	235.191	246.373	254.215	262.354	270.803
Lasten							
0.1	Bestuur	1.291.281	1.350.654	1.334.445	1.253.445	1.291.445	1.328.445
0.2	Burgerzaken	960.063	944.062	462.203	475.203	403.203	412.203
0.61	OZB Woningen	231.053	211.360	358.000	369.400	381.233	393.516
0.62	OZB niet woningen	11.178	14.500	14.500	14.500	14.500	14.500
0.64	Belastingen Overig	106.417	117.022	33.347	33.347	33.347	33.347
Totale lasten		2.599.992	2.637.598	2.202.495	2.145.895	2.123.728	2.182.011
Saldo programma 5		-2.384.911	-2.402.407	-1.956.122	-1.891.680	-1.861.374	-1.911.208

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 worden hieronder toegelicht.

0.2 Burgerzaken

De geraamde lasten zijn in 2025 circa €481.000 (V) lager dan in 2024. Dit komt door een nieuwe manier van doorbelasting van de loonkosten. In verband met de ontvlechting van de DVO zijn de kosten die we voor deze diensten aan Veendam betaalden in 2024 verlaagd en zijn hier de werkelijke loonkosten van onze eigen mensen geraamd voor het jaar 2025. Op dit taakveld zorgt dit voor lagere lasten op andere taakvelden zal dit tegengesteld werken.

In onderstaand overzicht is een verdeling van de overige middelen opgenomen:

Beleidsproduct	Realisatie 2023	Begroting ná wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten						
20.0 Lokale heffingen	3.252.563	3.334.562	3.418.000	3.504.134	3.574.217	3.645.700
20.1 Algemene uitkeringen	37.603.696	38.468.894	39.113.557	37.739.198	38.744.887	39.782.466
20.2 Dividend	156.029	156.000	156.000	156.000	156.000	156.000
20.3 Saldo financieringsfunctie	720.947	500.000	300.000	50.000	50.000	50.000
20.4 Overige algemene dekkingsmiddelen	731	-	-	-	-	-
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	41.733.966	42.459.456	42.987.557	41.449.332	42.525.104	43.634.166
30.0 Overhead	18.827	21.011	21.011	21.011	21.011	21.011
Subtotaal overige middelen	18.827	21.011	21.011	21.011	21.011	21.011
Totale baten	41.752.794	42.480.467	43.008.568	41.470.343	42.546.115	43.655.177
Lasten						
20.2 Dividend	-	-	487	526	568	568
20.3 Saldo financieringsfunctie	259.936	218.506	93.989	95.272	97.507	99.247
20.4 Overige algemene dekkingsmiddelen	-	503.175	301.636	322.597	310.200	294.961
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	259.936	721.681	396.112	418.395	408.275	394.776
30.0 Overhead	5.568.896	7.162.464	7.468.803	6.882.907	6.767.783	6.903.219
30.1 Vennootschapsbelasting	23.527	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
30.2 Onvoorzien	-	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Subtotaal overige middelen	5.592.422	7.242.464	7.548.803	6.962.907	6.847.783	6.983.219
Totale lasten	5.852.358	7.964.145	7.944.915	7.381.302	7.256.058	7.377.995
Saldo overige middelen	35.900.435	34.516.322	35.063.653	34.089.041	35.290.057	36.277.182

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 worden hieronder toegelicht.

20.0 Lokale heffingen

De geraamde baten zijn in 2025 afgerond €83.000 hoger (V) dan in 2024. Dit komt door de trendmatige verhoging van de OZB met 2% en de extra verhoging met 0,52% die samenhangt met het besluit rondom de afschaffing van de hondenbelasting.

20.1 Algemene uitkeringen

De algemene uitkering voor 2025 is €645.000 hoger (V) dan in 2024. De raming is conform, de door de raad vastgestelde begrotingsrichtlijnen, op basis van de meicirculaire algemene uitkering gemeentefonds 2024. De bijstelling ten opzichte van 2024 heeft met name te maken met een hogere compensatie voor algemene kostenstijging.

20.3 Saldo financieringsfunctie

De rentebaten zijn in de begroting €200.000 lager (N) geraamd dan in 2024. Deze raming komt enerzijds door een wereldwijde trend waarbij de rente wordt verlaagd en wij dus ook minder rente zullen ontvangen op uitstaand geld. Daarnaast is het de verwachting dat het komende jaar ons saldo wat uitstaat bij Schatkistbankieren ook geleidelijk gaat afnemen vanwege enkele investeringen die in 2024 en 2025 gaan lopen, zoals bijvoorbeeld het project aan de Hooiweg. Een dalende rente en een lager saldo hebben gezorgd voor het feit dat we rekening houden met minder rentebaten in 2025.

De rentelasten onder saldo financieringsfunctie betreft de rente voor de langlopende leningen die de gemeente aan de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) betaalt.

20.4 Overige dekkingsmiddelen

De geraamde lasten zijn in 2025 circa €202.000 lager (V) dan in 2024. Dit heeft te maken met een wijziging in de aangehouden stelpost voor nieuw te ontwikkelen beleid. Vanuit het Rijk ontvangt de gemeente geld voor nieuwe ontwikkelingen waar de gemeente op dat moment nog geen beleid voor heeft. Dit geld wordt gereserveerd op deze stelpost. In de begroting 2025 staat op deze stelpost nog €302.000.

Overhead

Omschrijving	Realisatie 2023	Begroting ná wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten						
Facilitair	15.940	15.900	15.900	15.900	15.900	15.900
Huisvesting	-	2.111	2.111	2.111	2.111	2.111
Personeelskosten	2.887	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Totale baten	18.827	21.011	21.011	21.011	21.011	21.011
Lasten						
Accountantskosten	41.510	38.500	38.500	38.500	38.500	38.500
Archieven Pekela	900	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
Commissie Bezwaar en Beroep	5.641	6.400	6.400	6.400	6.400	6.400
Directie	141.870	176.194	157.280	163.280	169.280	174.280
Facilitair	275.130	280.251	233.613	235.325	237.080	238.878
Huisvesting	393.927	388.977	409.344	422.983	425.104	427.742
ICT	1.246.265	1.357.589	1.484.000	1.464.000	1.324.000	1.324.000
Ondernemingsraad	712	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Overige diverse overheadkosten	61.556	82.200	60.000	60.000	60.000	60.000
Personeelskosten	3.343.467	4.749.153	4.991.466	4.404.219	4.419.219	4.545.219
Representatie	33.289	35.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Voorlichting	24.631	41.500	41.500	41.500	41.500	41.500
Totale lasten	5.568.896	7.162.464	7.468.803	6.882.907	6.767.783	6.903.219
Saldo Overhead	-5.550.069	-7.141.453	-7.447.792	-6.861.896	-6.746.772	-6.882.208

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 worden hieronder toegelicht.

ICT

De lasten voor ICT zijn in de begroting 2025 circa €126.000 hoger (N) dan in 2024. Dit wordt veroorzaakt door een kostenstijging van software en hardware die leveranciers ons in rekening brengen. Daarnaast zijn er ook extra kosten voor systemen en applicaties die wij voorgaande jaren samen gebruikten met Veendam maar nu alleen hebben afgesloten, hierdoor valt een bepaald schaalvoordeel (kostenbesparing) weg.

Personeelskosten

De personeelskosten onder overhead zijn in de begroting 2025 circa €220.000 (N) hoger dan in 2024. Dit komt voornamelijk door de loonkostenstijging. Daarnaast zijn door het toegenomen aantal medewerkers de personeelsgebonden budgetten voor bijvoorbeeld ARBO en vitaliteit verhoogd.

PARAGRAFEN

Lokale heffingen

Inleiding

De gemeentelijke belastingen en heffingen vinden hun grondslag in door de gemeenteraad vastgestelde verordeningen.

In deze paragraaf lokale heffingen is rekening gehouden met de verordening ex artikel 212 Gemeentewet (Financiële verordening gemeente Pekela) en de begrotingsrichtlijn 2025.

Tarievenbeleid

In de begrotingsrichtlijn zijn ten aanzien van de lokale heffingen de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De Onroerendezaakbelasting wordt met 2,52% geïndexeerd, 2% trendmatig en 0,52% extra conform het raadsbesluit van eind 2022 om de hondenbelasting af te schaffen;
- Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing worden kostendeekkende tarieven gehanteerd.

Opbrengsten per lokale heffing

In de primaire begroting (exclusief wijzigingen) is rekening gehouden met de volgende opbrengsten aan gemeentelijke heffingen en leges (bedragen x €1.000).

Omschrijving (Bedragen x €1.000)	Rekening 2023	Begroot 2024	Begroting primair 2025
OZB gebruikers	319.769	347.354	329.000
OZB eigendom	2.932.905	2.987.208	3.089.000
Algemene dekkingsmiddelen	3.252.673	3.334.562	3.418.000
Rioolheffing	1.108.135	1.094.691	1.138.052
Afvalstoffenheffing	1.671.063	1.814.807	1.964.516
Lijkbezorgingsrechten	55.030	63.749	64.789
Leges burgerzaken	159.652	273.179	232.996
Leges bouwvergunningen	361.677	140.200	140.200
Leges APV	2.554	2.000	3.000
Totaal lokale heffingen	6.610.673	6.723.188	6.961.553

Onroerende zaakbelasting

Onder de naam onroerende zaakbelastingen worden voor in de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient van degene die bij het begin van het kalenderjaar gebruiker is van deze onroerende zaak.
- een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een onroerende zaak (zowel woning als niet-woning).

Voor de berekening van het tarief voor 2025 wordt uitgegaan van de geraamde OZB-opbrengst 2023, inclusief de trendmatige verhoging met 2% en de extra stijging van 0,52% conform het besluit rondom afschaffing hondenbelasting. Dit is conform de begrotingsrichtlijnen.

Het is de planning dat de aanslagen OZB 2025 met dagtekening 31 januari 2025 worden opgelegd.

WOZ-waarden

De aanslagen OZB inclusief de WOZ-beschikking worden opgelegd naar de WOZ-waarde zoals die geldt op de waardepeildatum 1 januari 2024. Deze waarde wordt op grond van de Wet waardering onroerende zaken jaarlijks opnieuw vastgesteld.

De Wet WOZ stelt steeds hogere eisen aan de WOZ-administratie. De WOZ-waarde zal voor steeds meer doeleinden worden gebruikt (o.a. berekening huurprijzen, financieringen etc.). De WOZ-administratie is één van de zogeheten basisadministraties.

Rioolheffing

Het geactualiseerde Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) vormt de basis voor de te plegen investeringen. De te plegen investeringen vanuit het GRP worden gedekt uit de rioolheffing.

Onder de naam rioolheffing wordt een recht geheven van de eigenaar van een pand van waaruit afvalwater en/of afvloeiend hemelwater, direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Bij de berekening van de tarieven wordt als basis gehanteerd dat de toegerekende kosten voor 100% worden gedekt. Aangezien de werkelijke kosten van het rioolstelsel fluctueren doordat in enig jaar het investeringsniveau nogal kan afwijken van een vorig jaar, wordt het kostendekkend tarief over een langere periode berekend.

In 2011 is een Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn over een periode van 60 jaar de kosten doorgerekend, rekening houdend met benodigde investeringen. Dit GRP vormt de basis voor werkzaamheden die aan het riool moeten worden uitgevoerd en vormt ook de basis voor de tariefberekening.

De kostendekkendheid van de verordening is als volgt:

Omschrijving	Totaal
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	999.981
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-114.000
Netto kosten taakveld	885.981
Toe te rekenen kosten:	0
Overhead incl. (omslag)rente	141.907
BTW	110.164
Totale kosten	1.138.052
Opbrengst heffingen	1.138.052
Dekkingspercentage	100%

Voorgesteld wordt om de tarieven vast te stellen op basis van 100% dekking.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing heeft een belastingkarakter waarbij de kosten van beheer van huishoudelijke afvalstoffen worden doorberekend aan de inwoners. Deze kosten van beheer betreft alle kosten die samenhangen met de inzameling, het vervoer, de nuttige toepassing (bijvoorbeeld hergebruik) of de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen.

De kostendekkendheid van de verordening is als volgt:

Omschrijving	Totaal
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente*	1.443.274
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-37.800
Netto kosten taakveld	1.405.474
Kwijtscheldingen	108.000
Overhead incl. (omslag)rente	215.102
BTW	235.940
Totale kosten	1.964.516
Opbrengst heffingen	1.964.516
Dekkingspercentage	100%

** De totale kosten van het taakveld 7.3 afval zijn in deze opstelling met €50.000 verlaagd. Dit betreft het incidentele budget voor het onderzoek naar het afvalbrengstation dat gedekt wordt middels een onttrekking aan de algemene reserve en niet vanuit de afvalstoffenheffing.*

Conform het besluit over het nieuwe afvalbeleid zijn de kosten daarvan doorgerekend in de afvalbegroting 2025.

Overige lokale heffingen

In de nota fiscaal beleid is uitgesproken het kostendekkend maken van de gemeentelijke dienstverlening fasegewijs te bevorderen. In de afgelopen jaren zijn daarom de tarieven stapsgewijs verhoogd. Onderstaand wordt kort inzicht verschaft in de verordeningen.

Leges

Op grond van de Gemeentewet kunnen rechten worden geheven voor het gebruik van gemeentebezittingen of van werken die voor de openbare dienst bestemd zijn, evenals werken of inrichtingen die bij de gemeente in beheer of onderhoud zijn, en voor het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De heffing van leges geschiedt op grond van het genot van door of vanwege de gemeente verstrekte diensten. De overige rechten worden geheven op grond van het gebruik van gemeentelijke bezittingen en dergelijke.

Evenals bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing mogen de hier bedoelde rechten maximaal 100% kostendekkend zijn. Daarnaast zijn door het rijk in bepaalde gevallen maximale tarieven vastgesteld zoals voor een paspoort.

De kostendekkendheid van de verordening in 2025 is in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	Titel 1	Titel 2	Titel 3	Totaal
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	242.259	97.054	4.917	344.230
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-	-	-	-
Netto kosten taakveld(en)	242.259	97.054	4.917	344.230
Toe te rekenen BTW	6.285	7.918	-	14.203
Overhead incl. (omslag)rente	17.186	7.716	703	25.605
Totale kosten	265.730	112.688	5.620	384.038
Opbrengst heffingen	226.242	139.893	5.675	371.810
Dekkingspercentage	85%	124%	101%	97%

In de bovenstaande tabel is sprake afrondingsverschillen. Voorgesteld wordt om de tarieven te indexeren met 6,5% (conform de stijging van de loonvoet overheidspersoneel in de meicirculaire 2024), met uitzondering van de bij wet geregelde legesbedragen.

Lijkbezorgingsrechten

Op basis van de verordening lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Voorgesteld wordt om de tarieven te indexeren met 6,5% (conform de stijging van de loonvoet overheidspersoneel in de meicirculaire 2024), met uitzondering van de bij wet geregelde legesbedragen.

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om een belastingaanslag te voldoen kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Het kwijtscheldingspercentage dat in Pekela wordt gehanteerd bedraagt 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen met een inkomen van 100% (van de voor hem/haar geldende bijstandsnorm) of lager in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. Bij het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding wordt ook rekening gehouden met eventueel eigen vermogen.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend indien het een aanslag betreft voor afvalstoffenheffing. Het verwachte bedrag aan te verlenen kwijtschelding wordt bij de opbrengstverwachting in de berekening van de belastingtarieven meegenomen. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten voor kwijtschelding.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel wordt de lokale lastendruk per inwoner in euro's weergegeven over de jaren 2021 t/m 2024:

Jaar	Inwoners	Afval (x1.000)	Riool (x1.000)	Ozb (x1.000)	Totaal (x1.000)	Per inwoner
2021	12.176	1.575	1.108	3.090	5.773	474
2022	12.196	1.576	1.106	3.141	5.823	477
2023	12.404	1.658	1.106	3.204	5.968	481
2024	12.517	1.815	1.095	3.335	6.245	499

De opbrengsten 2025 zijn afhankelijk van de besluitvorming in de novemberraad.

Aanbieding belastingverordeningen

De belastingverordeningen worden in de begrotingsvergadering ter vaststelling aangeboden. Daarbij wordt eveneens achterliggende informatie opgenomen over de kostendekkendheid per hoofdstuk van de verordening leges.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemeen

Bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken worden we geconfronteerd met risico's en ontwikkelingen die financiële gevolgen kunnen hebben voor de gemeente Pekela. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust onze gemeente is door de risico's af te zetten tegen de mogelijkheden om de risico's op te kunnen vangen.

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen kijken we naar de verhouding tussen risico's en beschikbaar weerstandsvermogen, naar de omvang van de reserves (Algemene reserve) en naar de ontwikkeling van de financiële kengetallen.

Het weerstandsvermogen laat zien of de gemeente in staat is de effecten van risico's op te vangen. Als maatstaf hanteren we de ratio van het weerstandsvermogen. Deze geeft de verhouding weer tussen het beschikbare weerstandsvermogen (welke middelen zijn er om risico's op te vangen?) en het benodigde weerstandsvermogen (welke risico's lopen we?). Een ratio van 100% betekent dat er voldoende weerstandsvermogen beschikbaar is om het effect van de ingeschatte risico's te kunnen opvangen.

Een risico kan worden gedefinieerd als de kans waarmee een gebeurtenis zich kan voordoen en welke impact deze gebeurtenis heeft. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn alleen die risico's van belang waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Een voorbeeld van een beheersmaatregel is het afsluiten van een verzekering.

Definities

Weerstandsvermogen:	Het vermogen van de gemeente om niet voorziene financiële tegenvallers op te kunnen vangen om haar taken voort te kunnen zetten.
Weerstandscapaciteit:	Middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet voorziene tegenvallers te dekken.
Onbenutte belastingcapaciteit:	Het bedrag waarmee de belastingen nog maximaal kunnen toenemen volgens de normen die worden gehanteerd bij een aanvraag conform artikel 12 Financiële-verhoudingswet.
Stille reserves:	Het verschil tussen de marktwaarde van de activa en boekwaarde.
Onvoorzien:	Het in de begroting opgenomen bedrag voor onvoorziene lasten.

Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Het beleid betreffende het weerstandsvermogen kan als volgt worden weergegeven:

- de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks door de raad vastgesteld bij de jaarstukken;
- de (incidentele) weerstandscapaciteit wordt in eerste instantie voor zowel incidentele als structurele tegenvallers gebruikt;
- structurele tegenvallers, zonder dat daar meevallers tegenover staan, worden afgedekt in de eerstvolgende meerjarenbegroting;
- risico's worden jaarlijks beoordeeld en waar nodig aangepast. De inventarisatie wordt verwerkt in de jaarstukken.

De inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Begripsbepaling

Weerstandscapaciteit is de mate waarin de gemeente Pekela over middelen beschikt of kan beschikken om niet voorziene tegenvallers op te vangen. Onderscheid wordt gemaakt in de incidentele en de structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de gemeente heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen. In een overzicht ziet dit er als volgt uit:

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Post onvoorzien	x	
Algemene reserve	x	
Bestemmingsreserves (gedeeltelijk)	x	
Stille reserves (saldo gesteld op nihil)	x	
Onbenutte belastingcapaciteit		x
Begrotingsruimte (bezuinigingen/onvoorzien)		x

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene-, bestemming- en stille reserves aangevuld met een post voor onvoorziene uitgaven. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit en de aanwezige begrotingsruimte.

De geraamde weerstandscapaciteit per 1-1-2025 ziet er als volgt uit:

Omschrijving	
Algemene risico reserve	5,096 miljoen
Algemene reserve	7,854 miljoen
Onvoorzien	0,040 miljoen
Totaal	12,990 miljoen

Inventarisatie van de risico's (= benodigde weerstandscapaciteit)

Een risico is de kans dat een mogelijke gebeurtenis, met een negatieve impact voor de organisatie, zich voordoet. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. De niet-financiële risico's, zoals imagoschade, worden niet gekwantificeerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd.

Het bepalen van de risico's is een regulier proces dat is geborgd in de organisatie. Dit betekent dat minstens ieder jaar de risico-inventarisatie opnieuw wordt uitgevoerd. De inventarisatie vindt plaats op basis van een lijst met risico's (kwalitatief) en de bedragen en de inschatting van de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet (kwantitatief). Bepaalde risico's kunnen vervallen (omdat het risico inmiddels is ondergebracht bij een verzekeraar, of door het afstoten van taken / werkzaamheden) en dan worden deze uit de lijst verwijderd.

Tenslotte kunnen zich in het afgelopen jaar nieuwe risico's hebben voorgedaan die impact hebben op het weerstandsvermogen. In deze paragraaf wordt deze actualisatie gepresenteerd.

Op basis van onderstaande risico-scores wordt het risico in euro's bepaald.

Waarschijnlijkheid	Risicoscore op waarschijnlijkheid	Uitgedrukt in een percentage
Klein	1	1 tot 5
Beperkt	2	5 tot 25
Reëel	3	25 tot 50
Groot	4	50 tot 75
Zeer groot	5	75 tot 95

Omschrijving risico	I/S	Kans	Impact	Risico
1. Economische ontwikkelingen (o.a. inflatie, oorlog Oekraïne)	I	50%	6.000.000	3.000.000
2. Fluctuaties uitkering gemeentefonds	I	25%	2.000.000	500.000
4. Inkomstenderving door afbouw Specifieke Uitkeringen	S	50%	770.000	385.000
4. Uitputting Btw Compensatie Fonds	I	25%	100.000	25.000
5. (Gedeeltelijke) verantwoordelijkheid verliezen GR'en/ SW bedrijf	I	25%	1.000.000	250.000
6. Financiering uitvoering wet BUIG	S	25%	1.000.000	250.000
7. Uitputting budgetten zorgkosten (WMO/ Jeugd)	S	50%	1.300.000	650.000
8. Aansprakelijkheidstellingen	S	5%	500.000	25.000
9. Waarborg leningen en rentes	I	1%	1.100.000	11.000
				5.096.000

1. Economische ontwikkelingen

De gevolgen van onder andere de oorlog in Oekraïne op de wereldeconomie zijn groot. De afgelopen twee jaar hebben we enorme prijsstijgingen op ons af zien komen. Al onze contractpartijen hebben enorme prijsstijgingen/ tariefstijgingen doorgevoerd en ook de prijzen voor energie, gas en andere materialen zijn fors gestegen. De druk op de gemeentelijke begroting en budgetten is daarvoor fors toegenomen met mogelijke kostenoverschrijdingen tot gevolg. Welke financiële gevolgen dit in de komende jaren nog gaat hebben is erg onzeker. De verwachting is dat er vanuit het Rijk geen aanvullende compensatie meer gaat komen voor mogelijke extra kosten. Een exacte raming van de financiële gevolgen is vanwege de grote mate van onzekerheid erg lastig en er is daarom uitgegaan van een kostenstijging van 10% ten opzichte van onze totale begroting (14% inflatie minus de reeds doorgevoerde indexaties). De kans hebben we geraamd op reëel omdat we verwachten dat de prijsstijgingen nog blijven aanhouden en er mogelijk nog een inhaalslag komt vanuit partijen waar we vaste prijsafspraken mee hadden het afgelopen jaar/ de afgelopen jaren. Het totale risico komt daarmee op €3.000.000.

2. Fluctuatie uitkering gemeentefonds

De belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente is de gemeentefondsuitkering vanuit het Rijk. Deze uitkering is gebaseerd op een aantal parameters, zoals bijvoorbeeld de inwoneraantallen en oppervlakte van gemeenten, maar ook op de rijksuitgaven (de “trap op-trap af systematiek”). Ieder jaar blijkt dat de definitieve vaststelling van de gemeentefondsuitkering afwijkt van de verwachting. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Gelet op de fluctuatie in onze grootste inkomstenbron loopt de gemeente hier een aanzienlijk risico.

3. Inkomstenderving door afbouw specifieke uitkeringen

Een van de uitgangspunten van het nieuwe kabinet is het beperken van het aantal specifieke uitkeringen (SPUK-regelingen) om zo te kunnen besparen op de kosten. Door het aantal SPUK-regelingen te beperken, en meer via het gemeentefonds te laten verlopen, zou een besparing van 10% mogelijk zijn. De gemeente Pekela ontvangt relatief veel SPUK-gelden en een korting hierop van 10% zou

een aanzienlijke impact hebben. Voor het begrotingsjaar 2025 hebben we afgerond €7.700.000 aan SPUK-gelden in de begroting, hier vallen tevens de BUIG gelden onder. Een korting van 10% zou dus een impact betekenen van €770.000 per jaar. Bepaalde regelingen (o.a. de BUIG) zullen niet één op één gekort worden. De kans dat deze maatregelen daadwerkelijk deze impact gaat hebben wordt daarom geschat op 50%.

4. Uitputting Btw Compensatiefonds (BCF)

Het BCF (Btw Compensatie Fonds) en het gemeentefonds zijn communicerende vaten. Dat wil zeggen dat het bedrag dat in het BCF overblijft nadat alle aanspraken zijn verrekend, wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot 2019 werd dit bedrag opgenomen in de meicirculaire en toegevoegd aan de begrote uitkering gemeentefonds van het rijk. Vanaf 2019 wordt dit bedrag niet meer geraamd, maar alleen nog uitgekeerd op realisatiebasis. Inkomsten vanuit het BCF worden in de begroting niet geraamd. In principe werkt de btw voor de gemeente niet kostenverhogend en dus wordt dit ook niet meegenomen in alle financiële afwegingen. Het risico bestaat dat het BCF plafond in een jaar wordt bereikt waardoor betaalde btw niet gecompenseerd wordt en voor de gemeente toch kostenverhogend werkt.

5. (Gedeeltelijke) verantwoordelijkheid verliezen GR'en

De gemeente is een deelnemende partij in verschillende gemeenschappelijke regelingen, zoals onder andere de VKB en Afeer. Ontstane verliezen bij deze partijen komen daardoor gedeeltelijk, afhankelijk van het deelnemingspercentages, terecht bij de gemeente waardoor wij garant staan voor gerealiseerde tekorten. In economisch slechte tijden bestaat het risico dat verschillende partijen te maken krijgen met tekorten, omdat de begroting was gebaseerd op andere ontwikkelingen. In dit geval krijgen wij als gemeente de afrekening. Jaarlijks is onze bijdrage aan al deze partijen enkele miljoenen waardoor het financiële risico aanzienlijk is.

6. Financiering uitvoering wet BUIG

De afgelopen jaren was de rijksvergoeding voor de BUIG telkens veel hoger dan de daadwerkelijke lasten van de uitkeringen en Loonkostensubsidies. Vanwege de financieringssystematiek t-2 is de verwachting dat het kantelpunt steeds dichterbij komt.

De voornaamste reden is het procentueel lager gemeentelijk aandeel van de totale macro-lasten van de afgelopen jaren (toets-jaar is 2023). Uiteraard zijn de lasten dus ook lager geweest gedurende de afgelopen jaren en kon de gemeente daarvan een deel reserveren (in de algemene reserve). Voor het jaar 2022 werd hiervoor €800.000 gereserveerd (overschot 2022) en ook in 2023 was er een overschot van plus minus €500.000.

Het is moeilijk te voorspellen hoe de ontwikkelingen ten aanzien van de BUIG zullen zijn, maar een kanteling is te verwachten. De kans is daarom ingeschat op 25%.

7. Overschrijding budgetten Jeugd/WMO

Voor de jeugdzorg en de WMO is sprake van een open einde regeling. In de praktijk betekent dit dat de gemeente moeten betalen voor geleverde zorg, ondanks het feit dat de beschikbaar gestelde budgetten niet toereikend zijn. De gemeenten zien de afgelopen jaren een trendmatige stijging in het aantal kinderen dat gebruik maakt van (intensievere) trajecten die extra kosten met zich mee brengen. Het is daarom de verwachting dat de komende jaren de zorgkosten verder zullen oplopen. De afgelopen jaren hebben we, met name bij de jeugdzorg, grote tekorten gezien en hier lijkt nog geen kentering in te komen. De verwachting is dat de impact hiervan plus minus 10% van het beschikbare budget bedraagt wat afgerond neerkomt op €1.300.000. De kans dat dit zich voordoet wordt gesteld op 50%.

8. Aansprakelijkheidstelling

Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid over meerdere gebouwen, waaronder schoolgebouwen, maar ook over een groot aantal straten en wegen. De kans bestaat dat een inwoner letsel op loopt door toedoen van de gemeente, hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan achterstallig onderhoud. In dit geval kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor het ontstane letsel. We proberen dit risico zo goed als mogelijk te beperken door structureel onderhoud uit te voeren en ons te verzekeren waar mogelijk.

9. Waarborg leningen en rentes

Dit betreft voornamelijk de gewaarborgde geldleningen aan Stichting Acantus Groep en Woonzorg Nederland. Voor de financiering hebben deze woningcorporaties leningen afgesloten die geborgd worden door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het rijk en gemeente vormen samen de achtervang van die borging. Per balansdatum staat de gemeente Pekela nog garant voor een bedrag van afgerond €11.000.000.

Mocht een corporatie niet in staat zijn om geborgde leningen af te lossen, dan zijn er afspraken over de betaling via het WSW. Borging vindt plaats in 3 schillen. De kans dat de gemeenten op grond van de achtervangovereenkomst aangesproken worden om renteloze leningen te verschaffen, is onder de huidige omstandigheden bijzonder klein. Dat is sinds de oprichting van het WSW in 1983 ook nog nooit gebeurd. Ook toen de grootste corporatie van Nederland, Vestia, in de problemen kwam, hoefden het rijk en gemeenten niet bij te springen. Om die reden wordt de waarschijnlijkheid ingeschat op 1%.

Conclusie

Op basis van de hiervoor opgenomen gegevens kan het weerstandsvermogen als volgt worden berekend:

Weerstandscapaciteit	
De aanwezige weerstandscapaciteit	€12.990.000
De benodigde weerstandscapaciteit (risico's)	€5.096.000
Restant beschikbare weerstandscapaciteit	€7.894.000

Het weerstandsvermogen is uit te drukken in een ratio:

$$\text{Ratio Weerstandsvermogen} = \text{€12.990.000} / \text{€5.096.000} = 2,55$$

Wanneer de ratio weerstandsvermogen kleiner dan 1 bedraagt, is de gemeente financieel kwetsbaar. De gemeente beschikt dan niet over voldoende financiële ruimte om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Gedurende korte tijd is dit mogelijk. Er kunnen zich namelijk omstandigheden voordoen, zoals een kortstondig groot project met aanzienlijke risico's die niet ten volle kunnen worden afgedekt. Hierdoor kan de ratio tijdelijk kleiner dan 1 zijn.

Ook een ratio weerstandsvermogen groter dan 1 betekent niet dat een gemeente voor 100% is ingedekt tegen alle risico's. Er kunnen zich altijd onvoorziene situaties voordoen waarbij een gemeente binnen 1 jaar meerdere tegenslagen heeft te verwerken, ook al wordt de kans daarvoor laag geschat.

Het spreekt voor zich dat hoe hoger de ratio weerstandsvermogen is, hoe meer (onvoorziene) tegenvallers kunnen worden opgevangen. In november 2023 heeft het college aangegeven dat de gewenste minimale omvang van de Algemene Reserve 10% van het begrotingstotaal (voor mutatie reserves) bedraagt. Per 1-1-2025 is de verwachte omvang van de Algemene Reserve 13% van dit begrotingstotaal.

Onderstaande betekenis hanteert de provincie in het Gemeenschappelijk toezichtskader.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A $x > 2$	Uitstekend
B $1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C $1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D $0,8 < x < 1,0$	Matig
E $0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F $x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	-25,2%	-15,6%	-6,7%	-6,2%	-7,9%	-8,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-25,8%	-1,2%	-6,9%	-6,3%	-7,9%	-8,7%
Solvabiliteit	52,0%	56,0%	45,0%	45,0%	46,0%	47,0%
Grondexploitatie	3,0%	4,0%	2,0%	1,0%	1,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	4,9%	1,0%	1,5%	-0,8%	0,0%	0,2%
Belastingcapaciteit (woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde T-1)	104%	106%	97%	97%	97%	97%

De vijf financiële kengetallen geven samen een beeld van de financiële ontwikkelingen in de gemeente. Eén los kengetal zegt echter weinig over de totale financiële positie. Ten opzichte van de landelijk afgesproken signaleringswaarden scoort de gemeente Pekela overwegend groen of bijna groen. Samen met de weerstandsratio geven de financiële kengetallen aan dat de weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente Pekela voldoende is. Hieronder volgt de toelichting en beoordeling per kengetal.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Percentage	De netto schuldquote
0% t/m 100%	normaal
> 100%	weinig leencapaciteit
> 130%	zeer hoge schuld

De gemeente Pekela scoort normaal. Dit betekent dat de gemeente Pekela voldoende mogelijkheden heeft tot het opnemen van langlopende geldleningen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal is tussen 20% en 70%.

De gemeente Pekela bevindt zich binnen die bandbreedte en kent een normale weerbaarheid.

Grondexploitatie

De waarde van de niet in exploitatie genomen gronden ten opzichte van de totale baten. Hoe lager het percentage, hoe kleiner het risico is voor de financiële positie. Met 2% is het risico relatief klein voor de gemeente Pekela.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Daarmee wordt de wendbaarheid van de gemeente aangegeven. Een positief percentage geeft een overschot aan en een negatief percentage een tekort. De gemeente Pekela laat met 1,5% in 2025 een overschot zien.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft de belastingdruk van de gemeente weer uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het landelijke gemiddelde van het jaar ervoor. Het kengetal geeft de ruimte weer die de gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen gerelateerd aan de totale woonlasten. De tarieven voor 2025 zijn vastgesteld op basis van het dekkingsplan. Het percentage van de gemeente Pekela is met 97% lager dan 100% hetgeen betekent dat de capaciteit om extra inkomsten te genereren vanuit lokale belastingen beperkt is.

Op www.financiengemeenten.nl zijn de financiële kengetallen in relatie tot vergelijkbare gemeenten te zien.

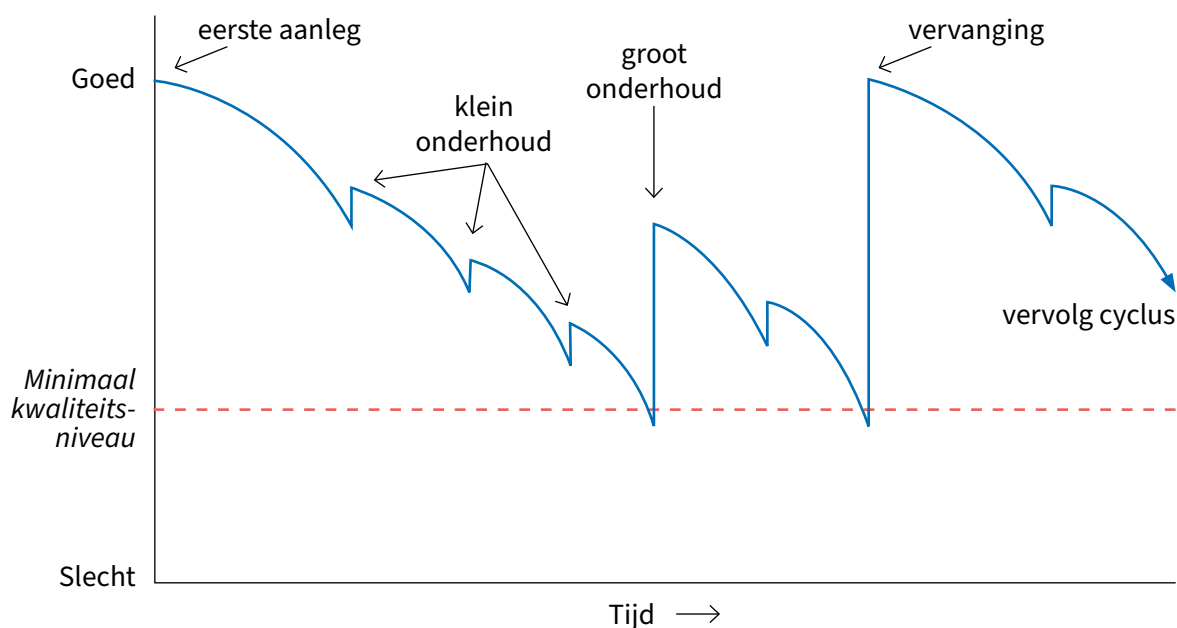
Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Als gemeente hebben wij duurzame middelen nodig om goederen en diensten aan de inwoner te kunnen leveren. Deze middelen worden aangeduid met de term kapitaalgoederen. De belangrijkste kapitaalgoederen hebben betrekking op wegen, technische kunstwerken, riolering, water, groen en gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en dienen in de begroting te worden opgenomen. Deze paragraaf biedt inzicht in beleidskaders voor het behoud van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan.

Onderhoudstoestand

Het onderhoud van de kapitaalgoederen is op deze manier schematisch weer te geven.

Kaders

De lasten voor het in stand houden van kapitaalgoederen hebben wij opgenomen in de verschillende programma's van de begroting. De lasten van de instandhouding bestaan onder andere uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten, beheer en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten is beperkt, omdat onderhoud vroeg of laat moet worden uitgevoerd. Bovendien leidt achterstallig onderhoud over het algemeen tot meer lasten dan wanneer het onderhoud tijdig wordt gepleegd.

Wegen

Het in stand houden van wegen is in de begroting terug te vinden programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan wegen Pekela	2024	2029

Uitvoeren van het planmatig dagelijks (klein) onderhoud is gericht op het behoud van de leefbaarheid, comfort en aanzien. Het groot onderhoud vindt plaats op grond van het beheerplan en de weg inspecties, die elke twee jaar worden uitgevoerd en is gericht op de functionaliteiten, duurzaamheid, veiligheid en bereikbaarheid.

Voor de bepaling welke wegen onderhoud vergen wordt de CROW⁴-systematiek gehanteerd. De systematiek bevat een vertaling van schadebeelden naar de beleidsthema's duurzaamheid, veiligheid, comfort en aanzien. In 2024 is het onderhoudsniveau C door u vastgesteld als te hanteren kwaliteitsniveau voor het wegbeheer. Onderhoudsniveau C is een minimaal niveau, een niveau aan de onderkant van verantwoord wegbeheer.

Voor het waarborgen van de integraliteit tussen de verschillende disciplines (wegen, riolering, groen, openbare verlichting) worden in de gemeente zoveel mogelijk werken gecombineerd uitgevoerd. Het kan voorkomen dat vanwege noodzakelijk onderhoud aan de verharding, de vervanging van de riolering wordt vervroegd of juist wordt uitgesteld. Bij het integraal werken wordt, waar mogelijk ook de groenvoorziening en de openbare verlichting meegenomen.

Financiën

Tot en met 2025 zijn in de begroting bedragen (zie tabel) opgenomen voor het onderhoud van de wegen. Dit bedrag is opgebouwd uit een bedrag voor vaste lasten, klein onderhoud en groot onderhoud. Conform het raadsbesluit bij het vaststellen van het Wegenbeleidsplan is in 2025 incidenteel €500.000 extra budget opgenomen om een inhaalslag te maken en is het structurele budget voor groot onderhoud met ingang van 2026 verhoogd met €180.000.

⁴ CROW is één van de partijen die ervoor zorgt dat in Nederland de infrastructuur, de openbare ruimte en het verkeer en vervoer goed geregeld is.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Groot onderhoud Wegen	772.927	452.927	452.927	452.927	1.631.708
Klein onderhoud wegen	36.672	36.672	36.672	36.672	146.688
Saldo	809.599	489.599	489.599	489.599	1.778.396

Met het vaststellen van het wegenbeleidsplan is extra geld beschikbaar gesteld om het complete wegenareaal op C niveau te kunnen onderhouden.

Afwijkingen en risico's

In het wegenbeleidsplan is geen rekening gehouden met het vervangen of rehabilitatie van wegen.

Openbare verlichting

Het in stand houden van de openbare verlichting is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan OVL 2014-2024		Q4 2024

Het uitvoeren van onderhoud en vervanging van de openbare verlichting is gericht op het waarborgen van zowel verkeerstechnisch als sociaal veilig gebruik van de wegen en de leefomgeving.

De openbare verlichting moet voldoen aan technische, juridische en sociaal maatschappelijke kaders, die daarvoor gesteld zijn in diverse wet- en regelgeving. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de Nederlandse Praktijkrichtlijn voor de openbare verlichting. Er zijn geen wettelijke of anderszins bindende bepalingen omtrent de verlichtingskwaliteit. Het maken van een keuze tot verlichten, dan wel niet verlichten, dan wel te besluiten tot een alternatieve maatregel zijn beleidsafwegingen.

Het vervangen van lichtmasten en of armaturen voeren we bij voorkeur uit in integrale ruimtelijke projecten. Daar waar mogelijk worden lampen duurzaam vervangen voor ledverlichting.

Het beheer van de installaties omvat het bijhouden van de databestanden en het onderhoud omvat:

- periodiek verwisselen van lampen;
- verhelpen van storingen;

Deze werkzaamheden worden door derden uitgevoerd.

Financiën

Het benodigde budget tot 2028 gemiddeld €284.400 per jaar.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Elektriciteit	208.000	208.000	208.000	208.000	832.000
Vervanging	5.000	5.000	5.000	5.000	20.000
Beheer	8.000	8.000	8.000	8.000	32.000
Onderhoud straatverlichting	59.000	59.000	59.000	59.000	236.000
Herstellen schade	4.400	4.400	4.400	4.400	17.600
Totaal	284.400	284.400	284.400	284.400	1.137.600

Afwijkingen en risico's

De energieprijzen zijn behoorlijk gestegen waardoor de energiekosten een groter deel van het beschikbare budget zal vergen ondanks dat er is geïnvesteerd in energiezuinige en onderhoudsarme installaties.

Het beleidsplan wordt aangepast aan o.a. de technologische ontwikkelingen. Er is een uitfasering van een aantal oudere type lampen. Bij storingen en replace schakelen we over op ledverlichting indien mogelijk met behoud van het armatuur.

Gebouwen

Het in stand houden van de gebouwen is in de begroting terug te vinden in meerdere programma's.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan gebouwen Pekela		2024

Er zijn diverse wettelijke regels op het gebied van brandveiligheid, energiezuinigheid, Arbo-eisen, volksgezondheid, elektrische installaties en milieu. Bij het beheer en onderhoud van de gemeentelijke gebouwen moet rekening worden gehouden met deze regels, die onder andere zijn vastgelegd in het Bouwbesluit, de Arbowet, de Wet milieubeheer en de NEN 3140.

In 2024 zijn alle gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd. De resultaten hiervan worden verwerkt in het gebouwenbeheerplan IBIS. Binnen het plan zijn afspraken gemaakt over de werkwijze en budgetbesteding om het onderhoud op een verantwoord peil te houden. U hebt besloten om pieken in de

lasten (wanneer de berekende onderhoudslasten in een jaar boven het gemiddelde niveau van de planperiode liggen) op te vangen door een voorziening Onderhoud Gebouwen.

Uit het beheerplan wordt jaarlijks een meerjarig onderhoudsplan gegenereerd.

Ondanks dat het jaarlijkse budget constant onder druk staat is het kwaliteitsniveau van de gebouwen goed.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Gebouwen algemeen	90.000	90.000	90.000	90.000	360.000
Totaal	90.000	90.000	90.000	90.000	360.000

Onderhoudsvoorziening

Op basis van het meerjarige onderhoudsprogramma begroten wij per gebouw de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden. De onderhoudsprogramma's worden regelmatig geactualiseerd. De jaarlijkse lasten van met name het cyclisch onderhoud kunnen fluctueren.

Het structureel beschikbare budget bedraagt €90.000 en is gebaseerd op de raming zoals die bij de jaarrekening 2021 is vastgesteld.

Afwijkingen en risico's

Het structurele budget voor groot onderhoud is bij de jaarrekening 2021 bijgesteld op basis van het meerjarig onderhoudsplan. De extra toevoeging is benodigd om het huidige kwaliteitsniveau van de gebouwen te behouden. Eventuele bezuinigingen op dit budget kunnen tot gevolg hebben, dat het kwaliteitsniveau en de technische kwaliteit van de gebouwen achteruit gaan en er eventueel ad-hoc maatregelen noodzakelijk zijn. Deze ad-hoc maatregelen zijn vaak kostbaarder dan het periodiek groot onderhoud. Daarnaast is er een wettelijke taak om de gemeentelijke gebouwen te verduurzamen waarbij de maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar (bijv. ledverlichting) de komende jaren uitgevoerd dienen te worden. De jaarlijkse lasten van het groot onderhoud kunnen fluctueren door leegstand, sloop, verkoop en aankoop van gebouwen.

Groenbeheer

Het in stand houden van de groenvoorziening is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beleidsplan openbaar groen	2023	2031

Bij het vaststellen van de Groen- en Watervisie 2024-2031 is besloten om incidenteel extra budget beschikbaar te stellen voor het vergroenen in de periode 2024-2027 van jaarlijks €150.000 en in de periode 2028-2031 van jaarlijks €100.000. In onderstaande tabel is het totaal van het budget voor Groenbeheer weergegeven.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Plantsoenen	1.127.673	1.101.491	1.101.000	1.022.800	4.352.964
Begraafplaatsen	7.500	7.500	7.500	7.500	30.000
Sportcomplexen	37.500	37.500	37.500	37.500	150.000
Totaal	1.185.457	1.159.301	1.158.834	1.080.641	4.584.233

Doordat er steeds meer ziektes en plagen in het openbaar groen voorkomen (o.a. de Eikenprocessierups) de verschillende exoten die zich steeds meer verspreiden (o.a. Berenklauw, Japanse Duizendknoop) en we wettelijk verplicht zijn om ze te bestrijden, vraagt dit meer aandacht en een groter deel van het budget.

Riolering

Het in stand houden van de riolering is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Afvalwaterbeleidsplan	2018	2024
Basisrioleringsplan	2015	2030

De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de openbare ruimte en het woon- en leefmilieu. De voorzieningen voor stedelijk afvalwater, regen- en grondwater dragen daaraan bij.

Om de maatschappelijke belangen te waarborgen is het Afvalwaterbeleidsplan opgesteld. In het Afvalwaterbeleidsplan maakt de gemeente haar beleidskeuzes voor het stedelijke afval, hemel- en grondwater. Het afvalwaterbeleidsplan is een belangrijk planningsinstrument (financieel en materieel) in het gemeentelijke milieu- en infrastructuurbeleid.

Voor het bepalen van welke maatregelen wanneer moeten worden uitgevoerd wordt gebruik gemaakt van het beheerplan. In het bijbehorende kostendekkingsplan van het afvalwaterbeleidsplan zijn de kosten, die met de rioleringszorg gemoeid zijn, inzichtelijk gemaakt en is het kostendekkende tarief voor de komende jaren bepaald. Het kostendekkingsplan kan naar behoefte worden geactualiseerd en door u worden vastgesteld.

Planmatig en effectief rioleringsbeheer is alleen mogelijk met kennis over de toestand en het functioneren van de riolering. Naast onderzoek naar het functioneren als geheel worden er ook inspecties gedaan naar de toestand van de objecten waaruit de riolering is opgebouwd.

Voor het waarborgen van de integraliteit tussen de verschillende disciplines (wegen, riolering, groen, openbare verlichting) worden in de gemeente zoveel mogelijk werken gecombineerd uitgevoerd. Het kan voorkomen dat vervanging van riolering moet worden uitgevoerd en dat daarbij het onderhoud aan verharding naar voren wordt gehaald.

Financiën

Het geraamde bedrag voor de (kleine) onderhoudswerkzaamheden aan de genoemde producten is gespecificeerd weergegeven in onderstaande tabel. Deze werkzaamheden worden deels uitgevoerd door de eigen dienst (klein onderhoud) en deels uitbesteed aan derden (gemalen, reiniging, inspectie, reparaties). De IBA's zijn in beheer en onderhoud bij het waterschap Hunze en Aa's.

Om de rioollasten te kunnen egaliseren is cf. artikel 44, lid 1c BBV een voorziening ingesteld.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Groot Onderhoud riolen	130.500	130.500	130.500	130.500	522.000
Klein Onderhoud riolen	42.000	42.000	42.000	42.000	168.000
Gemalen, IBA, Drukriool, Bergbezinkbassins	35.000	35.000	35.000	35.000	140.000
Onderhoud waterpartijen GRP	15.000	15.000	15.000	15.000	60.000
Totaal	222.500	222.500	222.500	222.500	890.000

In het GRP opgenomen investeringen

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Vervanging vrijvervalriool 2025	840.000	840.000	245.000	245.000	2.170.000
Vervanging Pompen 2025	20.000	25.000	55.000	400.000	500.000
Vervanging gemalen 2025	15.000	40.000	25.000	25.000	105.000
Totaal	875.000	905.000	325.000	670.000	2.775.000

Afwijkingen en risico's

In het rioolbeheer voorzien wij geen afwijkingen op kwaliteitsniveau, financiën en/of risico's door achterstallig onderhoud en dergelijke. Daarom zal, met uitzondering van tussentijdse beleids- en/of begrotingswijzigingen, de rioolheffing zich conform het kostendekkingsplan ontwikkelen.

Water, vijvers etc.

Het in stand houden van watergangen en vijvers is in de begroting te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Onderhoud waterlozingen	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000
Totaal	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000

Afhankelijk van de mate van begroeiing/klachten moeten jaarlijks diverse vijverpartijen worden geschoond. Dit onderhoud bestaat uit het verwijderen van inheemse waterplanten en het verwijderen van lokaal aanwezige exoten, in het bijzonder de Grote Waternavel.

Technische kunstwerken

Het in stand houden van technische kunstwerken is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan technische kunstwerken	2021	2025

Onder technische kunstwerken vallen onder andere bruggen, remmingswerken, beschoeiingen en steigers. De gemeente bezit 48 bruggen en ruim 25 km aan beschoeiingen. Het betreft zowel beweegbare verkeersbruggen als kleinere bruggen in bijvoorbeeld parken.

De beschoeiing bestaat in hoofdzaak uit stalen damwand, houten damwand, perkoenpalen met gording en palen met houten schotten.

Het dagelijks onderhoud is gericht op het behoud van de (verkeers)veiligheid.

In 2021 tot en met 2023 zijn alle bruggen onderworpen aan een instandhoudingsinspectie eventueel

aangevuld met een nader onderzoek qua draagkracht en nadere (elektro)technische onderzoeken. In april 2024 heeft uw raad besloten om de kaders voor de bruggen en beschoeiing Pekelderhoofddiep aan te passen en een visie te ontwikkelen voor het Pekelder Hoofddiep met op termijn tussen de 25 en 28 bruggen. Op basis van eerdere besluitvorming is structureel €500.000 beschikbaar in de begroting en dit bedrag wordt geïndexeerd. In onderstaande tabel is weergegeven welke budgetten daarvoor beschikbaar zijn.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Totaal 2025-2028
Groot onderhoud bruggen	86.116	88.269	90.476	92.738	357.599
Groot onderhoud bruggen (incidenteel)	461.250	472.781	484.601	496.716	1.915.348
Klein onderhoud bruggen	3.700	3.700	3.700	3.700	14.800
Onderhoud beschoeingen	7.300	7.300	7.300	7.300	29.200
Onderhoud ov. Kunstwerken	3.853	3.853	3.853	3.853	15.412
Totaal	562.219	575.903	589.930	604.307	2.332.359

Voor zover de beschoeiing is geïnspecteerd is vastgesteld dat de onderhoudstoestand over het algemeen matig is. De steigers verkeren in een slechte staat van onderhoud. Het uitgangspunt bij de steigers is om bij grootschalig onderhoud deze steigers te ruimen.

Financiering

Inleiding

Treasury heeft als doel het sturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido). De treasuryfunctie binnen de gemeente Pekela dient uitsluitend de publieke taak en geschiedt binnen de financiële kaders van de wet Fido.

De regels met betrekking tot de treasury zijn neergelegd in de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) en het treasurystatuut gemeente Pekela 2014. Het treasurystatuut wordt in 2024 geactualiseerd.

Doelstellingen

In het treasurystatuut zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut.

(Nieuwe) regelgeving

Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot €500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van €1 miljoen. Uit de evaluatie van het schatkistbankieren is gebleken dat de huidige drempel voor het schatkistbankieren te krap was vastgesteld. In plaats dat alleen overtollige liquide middelen in de schatkist belanden, moeten gemeenten bij de huidige drempel met grote regelmaat ook geld voor het normale betalingsverkeer bij de schatkist stallen. Dat veroorzaakt onnodige administratieve lasten. Met de verhoging van de drempel behoren deze onnodige administratieve lasten tot het verleden.

Financiering

Financieringspositie

De financieringspositie van de gemeente Pekela kan als volgt worden weergegeven:

Financieringspositie (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Geïnvesteed vermogen						
Vaste activa	19.819	21.439	28.237	27.899	26.912	26.159
Vorraden	2.006	1.804	1.351	688	340	-
1. Totaal geïnvesteed vermogen	21.825	23.243	29.588	28.587	27.252	26.159
Financieringsmiddelen						
Opgenomen geldleningen	5.847	5.276	4.705	4.131	3.554	3.054
Reserves en voorzieningen	38.802	35.798	33.374	31.918	31.557	31.043
2. Totaal financieringsmiddelen	44.649	41.074	38.079	36.049	35.111	34.097
Financieringsoverschot/-tekort (2 minus 1)	22.824	17.831	8.491	7.462	7.859	7.938

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat sprake is van een financieringsoverschot.

Renteschema

Met ingang van 2017 moet de paragraaf Financiering op grond van de gewijzigde voorschriften inzicht verschaffen in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Door middel van onderstaand renteschema verschaffen wij u dit inzicht.

Renteschema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Externe rente						
Rentelasten lange financiering (bestaand)	254.375	231.295	208.215	186.625	165.035	143.445
Rentelasten lange financiering (nieuw)	-	-	-	-	-	-
Rentelasten korte financiering	-	-	-	-	-	-
Rentebaten	-720.947	-1.000.000	-300.000	-50.000	-50.000	-50.000
1. Totaal door te rekenen externe rente	-466.572	-768.705	-91.785	136.625	115.035	93.445
Door te berekenen aan de Grondexploitatie	-	12.789	12.958	10.592	7.275	5.535
Rente van projectfinanciering aan het (de) betreffende taakveld(en)	-	-	-	-	-	-
2. Totaal	0	12.789	12.958	10.592	7.275	5.535
3. Saldo door te berekenen externe rente (1 minus 2)	-466.572	-781.494	-104.743	126.033	107.760	87.910
Interne rente						
Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-	-
Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-	-
4. Totaal interne rente	-	-	-	-	-	-
5. Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (3 plus 4)	-466.572	-781.494	-104.743	126.033	107.760	87.910
6. De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	0	101.360	102.450	103.540	103.540
7. Renteresultaat taakveld Treasury (5 minus 6)	-466.572	-781.494	-206.103	23.583	4.220	-15.630

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2025 €5.276.000,- De portefeuille bestaat uit 8 leningen met een gemiddeld rentepercentage van 3,9%.

Uitgangspunten

Voor de begroting 2025 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd op basis van de in de regelgeving opgenomen richtlijnen:

- Grondexploitatie: 0,5% (conform richtlijn).
- Renteomslag: 0,5% (volgens de richtlijn een maximale afwijking van 0,5%).

Risicobeheersing

Wet Fido

Conform het treasurystatuut komen leningen, uitzettingen en garanties alleen tot stand indien zij een publieke taak dienen. De nadere definiëring van deze begrippen is overeenkomstig de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden) vastgesteld. De wet stelt eisen aan het maximaal te lopen renterisico op de korte schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de lange schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De hoogte van de kasgeldlimiet is wettelijk vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Het is toegestaan de kasgeldlimiet gedurende twee kwartalen achtereen te overschrijden zonder de toezichthouder hierover te informeren. Met een begrotingstotaal van €61,0 miljoen mag de gemeente Pekela de financieringsbehoefte in 2025 voor €5,2 miljoen dekken met kort geld.

Rente risiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Met andere woorden de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente worden hiermee beperkt. De jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Bedragen x €1.000

Beleidsproduct	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-	-
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-	-
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	-	-	-	-	-
3a Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)	-	-	-	-	-
3b Nieuw verstrekte lange leningen (u/g)	-	-	-	-	-
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	0	0	0	0	0
5 Betaalde aflossingen	568	571	574	577	500
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-	-	-	-	-
7 Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	-	-	-	-	-
8 Stand van de begroting per 1 januari	55.250	61.013	57.421	56.979	57.775
9 Het bij ministeriële regeling vast-gestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%
10 Renterisiconorm	11.050	12.203	11.484	11.396	11.555
11 Ruimte(+) / Overschrijding(-) (10 - 7)	11.050	12.203	11.484	11.396	11.555

De gemeente Pekela blijft ruim onder de renterisiconorm, hetgeen wil zeggen dat er voldoende ruimte is om financieringsmiddelen aan te trekken.

Bedrijfsvoering

Inleiding

In 2024 lag de focus op het ontvlechten van onze organisatie met de gemeente Veendam. Door deze ontvlechting met de gemeente Veendam zijn nieuwe afdelingen opgezet en is onze formatie uitgebreid. Per 1 januari 2025 zijn we als gemeente Pekela volledig zelfstandig en zal de aandacht liggen op het verder verbeteren van de gemeentelijke organisatie en de dienstverlening ten behoeve van haar inwoners. Tegelijkertijd bewaken we onze Pekelder cultuur, behouden we de cohesie binnen de organisatie, en blijven we gericht op het functioneren als regie-organisatie in ontwikkeling.

Organisatieontwikkeling

Mede daar de gemeente Pekela per 1 januari 2025 volledig zelfstandig is en er een aantal grote projecten (zoals de ontwikkeling van het Pekelder Hoofddiep en de Gebiedsgerichte Aanpak) tot uitvoering komen, heeft dat in 2024 geleid onder andere tot personele groei. In 2025 zal de aandacht van de organisatieontwikkeling volledig gericht zijn op het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening, met als belangrijkste doelen: het toepassen van de menselijke maat door aan te sluiten bij de behoeften van inwoners en/of ondernemers om zo bij te dragen aan het vergroten van het vertrouwen in de overheid.

In 2025 blijven we kritisch kijken naar de interne organisatie, om zo de bedrijfsprocessen te optimaliseren en een solide basis voor verbetering van de dienstverlening en wendbaarheid van de gemeentelijke organisatie te bieden. Daarnaast ligt de nadruk op individuele behoeften van medewerkers, met een focus op vitaliteit, scholing, visie en organisatiecultuur. Ter ondersteuning is onder andere een adviseur Veilig en Gezond Werken aangesteld om deze gestelde doelen te behalen, en we draaien een pilot met een vernieuwde beoordelings- en functioneringscyclus, gericht op het voeren van “het goede gesprek”. Ook werken we aan de afronding van een hybride werkregeling en thuiswerkplekvoorzieningen, welke we begin 2025 willen implementeren en uitvoeren. In 2025 starten we een project om reiskosten voor woon-werkverkeer te verkennen, in lijn met onze arbeidsmarktstrategie om een aantrekkelijke werkgever te blijven.

Personele Ontwikkeling

De ontwikkeling, gezondheid en het binden van medewerkers blijft een speerpunt in 2025. De organisatie werkt in het kader van personele ontwikkeling aan een “eigen” cultuur, processen en werkwijzen. De geplande handhaving van de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelatie (DBA) voor ingehuurd personeel zal hierbij de nodige veranderingen met zich mee brengen, waarbij er strengere regelgeving komt ten aanzien van het inhuren van personeel. In begin 2025 gaan we onze toekomstvisie (het -willen- zijn van een regie-organisatie), ons inhuurbeleid en de gevolgen van de nieuwe wetgeving onderzoeken en te nemen vervolgacties (inbesteding of uitbesteding, personele krimp of groei enzovoort) vastleggen in een plan van aanpak.

Inzichten welke zijn opgedaan uit een vitaliteitsonderzoek uitgevoerd in 2024, samen met de resultaten uit de nieuwe gesprekscyclus, vormen de basis voor verdere ontwikkeltrajecten in 2025. Daarnaast zal er in 2025 meer aandacht zijn voor opleiding en scholing, waarbij we eigen trainingen organiseren. Ook wordt het personeelshandboek herzien om ons beleid af te stemmen op de huidige visie, cultuur en wensen van medewerkers.

In-, door- en uitstroom

In een veranderende arbeidsmarkt denken we ook na over de wijze waarop medewerkers worden geworven en behouden. De arbeidsmarkt is in belangrijke mate gewijzigd door de vele vacatures en het gebrek aan (geschikte) arbeidskrachten. Diverse functies zijn moeilijk(er) te vervullen. Aandacht voor het binden en boeien en ontwikkelen van medewerkers is nu nog belangrijker dan het al was. Om meer rendement uit de arbeidsmarkt te halen heeft de gemeente Pekela ingezet op diverse kanalen, te weten: Facebook, LinkedIn, onze eigen website, intranet en Noorderlink. Daarnaast is er gewerkt aan een nieuwe huisstijl voor het publiceren van vacatures en zal de gemeente Pekela in 2025 actief deelnemen op operationeel, tactisch en strategisch niveau aan een regionale samenwerking op HR gebied. Deze samenwerking heeft onder andere als doel het HR-beleid relevant te houden, medewerkers te binden, een gezamenlijke arbeidsmarktstrategie neer te zetten en de uitwisseling/werving van personeel.

Verbonden Partijen

Inleiding

Het “Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)” geeft de volgende definitie: ‘een verbonden partij’ is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag, dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Dit betekent dat zowel bij garantstellingen als bij leningen de gemeente schuldeiser is. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat in dit geval om overdrachten van gelden(subsidies).

Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een ‘verbonden partij’ als de burgemeester, de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtrecht is strikt genomen géén sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen, dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Een stichting waarin een wethouder op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt (en dus niet de gemeente vertegenwoordigt) is geen verbonden partij. Uit bovenstaande definities vloeit voort dat er ook relaties met derde partijen kunnen zijn die niet onder de verbonden partijen vallen en die dus niet in deze paragraaf vermeld worden. Het gaat dan om relaties waarbij slechts sprake is van een bestuurlijk belang of een financieel belang.

Dat deze relaties niet in de paragraaf Verbonden partijen worden vermeld wil overigens niet zeggen dat ze niet in de begroting worden opgenomen. Deze relaties kunnen wel elders in de begroting worden vermeld doordat bijvoorbeeld de gemeente jaarlijks subsidie verstrekt of uitsluitend een financieel belang heeft of een financieel risico loopt.

Algemeen

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen moet voortkomen uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren.

Het participeren in een verbonden partij brengt altijd een zekere spanning met zich mee. Het op afstand plaatsen van een aantal taken én tegelijkertijd toch grip willen houden is inherent aan deze wijze van uitvoering geven aan gemeentelijke taken. Door iets op afstand te plaatsen geef je als gemeente een zekere invloed uit handen, zowel financieel als in de uitvoering. Gemeenten gaan geen verbonden partij aan met het doel verantwoordelijkheden af te schuiven of verder weg te zetten. Samenwerking wordt gezocht omdat een bepaalde taak zelfstandig niet of nauwelijks kan worden uitgevoerd of omdat het bepaalde (veelal financiële) voordelen biedt.

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en ZuidOost-Groningen (SOZOG)

<i>Vestigingsplaats</i>	Veendam
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	Het Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost (SOZOG) is opgericht met als doelstelling een doelmatige en vanuit het oogpunt van duurzaamheid en milieuhygiëne. Doel is te komen tot een doelmatige en een vanuit een oogpunt van milieuhygiëne, verantwoorde wijze van verwijderen van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied. Het SOZOG heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op dit gebied te behartigen en beheert de lopende contracten. De kosten voor het verwerken van restafval en GFT worden rechtstreeks in rekening gebracht bij de individuele gemeenten. Vreemd vermogen: SOZOG heeft geen verplichtingen inzake langlopende schulden, en geen rekening courantschulden bij banken. Het enige vreemd vermogen bestaat dus uit de lopende crediteuren. Het jaarlijkse saldo van baten en lasten wordt direct met de deelnemende gemeenten verrekend.
<i>Financieel belang</i>	Geen.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Pekela wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder R. Kuiper.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	13.3	14.0
Resultaat	0	0

Eems Dollard Regio (EDR)

<i>Vestigingsplaats</i>	Bad Nieuweschans
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	De samenwerking in de Duits-Nederlandse grensregio stimuleren en wederzijdse contacten intensiveren. Kansen benutten en nadelen verminderen. Speerpunten van de EDR zijn de bevordering van de grensoverschrijdende, regionale economie en cultuur. Om doelstellingen te behalen wordt nauw samengewerkt met het INTERREG V A-programma “Deutschland-Nederland”.
<i>Financieel belang</i>	Een geringe bijdrage.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Pekela wordt in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd door burgemeester J. Kuin.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Vreemd vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Resultaat	N.n.b.	N.n.b.

Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg

<i>Vestigingsplaats</i>	Groningen
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	De regeling stelt zich in art. 5 van de regeling ten doel om door regeling en bestuur én door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen: bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking, rampenbestrijding en crisisbeheersing en het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.
<i>Financieel belang</i>	Het belang van de gemeente Pekela is beperkt tot een vast bedrag per inwoner. De totale bijdrage voor 2025 bedraagt €533.537,-
<i>Bestuurlijk belang</i>	Wethouder E. van Klaveren lid van het Algemeen bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	3.800	1.944
Vreemd vermogen	32.000	35.096
Resultaat	0	0

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen

Vestigingsplaats Groningen

Rechtsvorm Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling Ten behoeve van de uitvoering van de Wet Veiligheidsregio's is in art 5. van de regeling vastgelegd dat door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering wordt gegeven aan de behartiging van de volgende belangen: brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevolkingszorg, melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.

Financieel belang De bijdrage van Pekela bedraagt voor 2025 €739.312,-.

Bestuurlijk belang Burgemeester J. Kuin is lid van het Dagelijks bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	8.074	6.425
Vreemd vermogen	48.301	50.098
Resultaat	0	0

Omgevingsdienst Groningen (ODG)

<i>Vestigingsplaats</i>	Veendam
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	De Omgevingsdienst Groningen voert VTH-taken uit op het gebied van de fysieke leefomgeving, in opdracht van de gemeenten en de provincie. Doel is effectiever samenwerken aan toezicht en handhaving door een bundeling van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
<i>Financieel belang</i>	De gemeentelijk bijdrage bedraagt voor 2025 €516.000,-.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Wethouder J. Kuin is lid van het algemeen bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	820	300
Vreemd vermogen	2.800	4.606
Resultaat	0	0

Gemeenschappelijke Regeling Publiek vervoer Groningen Drenthe

<i>Vestigingsplaats</i>	Assen
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	Missie: Alle samenwerkende overheden- willen in Groningen en Drenthe een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociale leven en onze regio goed ontsloten is voor bezoekers aan onze provincies. Binnen Publiek Vervoer worden verschillende vervoersvormen uitgevoerd. Enerzijds vervoersvormen waar alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe gebruik van kunnen maken zoals hubtaxi, buurtbus, lokaal vervoer en anderzijds het doelgroepenvervoer (geïndiceerd door gemeenten) zoals het Wmo-vervoer, leerlingenvervoer en vervoer in het kader van de Participatiewet.

De deelnemers van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe bestaan uit alle gemeenten in Groningen en Drenthe en het OV-bureau Groningen Drenthe. Het is een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel: GR-light genoemd). Dit betekent dat bepaalde taken van de deelnemers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer. Het betreft de taken:

- Contractbeheer en relatiemanagement
- Klachtenloket en klantparticipatie
- Kennis- en adviesfunctie (incl. doorontwikkeling)

Financieel belang Het aandeel van de gemeente Pekela in het uitvoeringsbudget bedraagt in 2025 €17.292,- excl. btw.

Bestuurlijk belang Wethouder B. Wierenga van de gemeente Veendam vertegenwoordigt de Oost-Groninger gemeenten.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	450	266
Vreemd vermogen	82	45
Resultaat	N.n.b.	N.n.b.

Afeer

Vestigingsplaats Winschoten

Rechtsvorm Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling De gemeente heeft deels de uitvoering van de Participatiewet bij Afeer belegd. Het betreft hier het deel dat betrekking heeft op de 'oude' Wet sociale werkvoorziening. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Het doel van Afeer is enerzijds het voldoen aan de vraag uit de markt en anderzijds het bieden van passend werk aan gehandicapten woonachtig in de deelnemende gemeenten met als uiteindelijk doel hun kans op een baan in het reguliere bedrijfsleven te vergroten.

Financieel belang De Rijksbijdrage en gemeentelijke bijdrage wordt door de gemeente doorbetaald aan Afeer.

Bestuurlijk belang Wethouder E. van Klaveren is lid van het dagelijks en algemeen bestuur. Burgemeester J. Kuin en wethouder R. Kuiper zijn lid van het Algemeen Bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	72	63
Vreemd vermogen	9.310	9.954
Resultaat	0	0

Volkskredietbank Noord-Oost-Groningen (VKB)

Vestigingsplaats Appingedam

Rechtsvorm Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling De gemeenten hebben de werkzaamheden op het gebied van preventie, schuldhulpverlening en kredietverlening overgedragen aan de VKB. Dit met het oog op een uniforme en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van deze taken. De VKB vormt het aanspreekpunt voor inwoners uit de deelnemende gemeenten als het gaat om voorlichting over preventie, schuldhulpverlening en verantwoorde kredietverlening.

Missie: De VKB werkt vanuit haar missie aan een schulden(zorgen)vrije toekomst voor alle inwoners. Daarbij is de ambitie geformuleerd om in 2025 alle inwoners met geldzorgen in beeld te hebben en bieden wij hen passende hulp.

Visie: De VKB is dé inwonersgerichte, betrouwbare, deskundige dienstverlener die inwoners met geldzorgen bijstaat. De VKB heeft een ondernemende houding en levert maatwerk vanuit een sterk ontwikkeld inlevingsvermogen. Dit doet de VKB samen met andere organisaties om zo op integrale wijze een bijdrage te leveren aan een meer duurzame toekomst voor onze inwoners. Zij werken vanuit de kernwaarden: Inwoner-gericht, Deskundig, Betrouwbaar en Resultaatgericht.

Doelstellingen: Voorkomen van schulden, oplossen van schulden, duurzame resultaten, het bevorderen van participatie en het voorkomen van oplopende maatschappelijke kosten.

Financieel belang Bijdrage voor 2025 bedraagt ad. €412.500.

Bestuurlijk belang Wethouder E. van Klaveren is lid van het dagelijks en algemeen bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	3.900	10.173
Resultaat	0	0

Vennootschappen

N.V. Waterbedrijf Groningen

Vestigingsplaats Groningen

Rechtsvorm Naamloze Vennootschap

Doelstelling Waterbedrijf Groningen richt zich op een duurzame winning, zuivering en distributie van schoon, veilig en smaakvol water.

De missie van Waterbedrijf Groningen is om als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veilig te stellen. Waterbedrijf Groningen is niet alleen een leverancier van verschillende soorten water, maar levert ook een bijdrage aan zaken als volksgezondheid, natuurbehoud, het creëren van duurzame bronnen, bestuurlijke vraagstukken, ruimtelijke ordening, werkgelegenheid en innovatie. Het openbaar belang wordt vertegenwoordigd door de levering van drinkwater aan ruim 280.000 woningen en bedrijven in de provincie Groningen en in Tynaarlo (Drenthe).

Financieel belang 6 aandelen a €454,- nominaal.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Vreemd vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Resultaat	N.n.b.	N.n.b.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

<i>Vestigingsplaats</i>	's Gravenhage
<i>Rechtsvorm</i>	Structuurvennootschap
<i>Doelstelling</i>	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
<i>Financieel belang</i>	De gemeente Pekela heeft 26.130 aandelen a €2,50 nominaal.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	4.721	N.n.b.
Vreemd vermogen	110.819	N.n.b.
Resultaat	254	N.n.b.

Deelneming Enexis N.V.

<i>Vestigingsplaats</i>	's Hertogenbosch
<i>Rechtsvorm</i>	Naamloze vennootschap
<i>Doelstelling</i>	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent gesplitst in een Netwerkbedrijf en een Productie- en Levering Bedrijf. Op basis van de wet worden de publieke aandeelhouders van Essent N.V. voor exact hetzelfde aandelenpercentage aandeelhouder van Enexis. De wetgever treedt in beginsel niet op in de wijze waarop gesplitst wordt. Bij de wijze van splitsing door Essent (afsplitsing van het Netwerkbedrijf) volgt de keuze voor deelname in Enexis Holding N.V., dit om een nevenschikking te creëren tussen de gereguleerde netwerkactiviteiten en de wettelijk toegestane nevenactiviteiten van het netwerkbedrijf. Doelstelling: Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en €2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Beleidsvoornemens:

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen:

1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes

Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe.

2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie

Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten.

3. Klanten weten wat ze aan ons hebben

Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties

Financieel

De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.

In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst €1,1 mld).

Financieel belang 106.587 gewone aandelen, nominale waarde van €1,-.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	5.320.000	N.n.b.
Vreemd vermogen	3.445.000	N.n.b.
Resultaat	720.000	N.n.b.

Deelneming Gezamenlijke ICT Dienst (GRID) N.V.

<i>Vestigingsplaats</i>	Scheemda
<i>Rechtsvorm</i>	Naamloze Vennootschap
<i>Doelstelling</i>	Het verlenen van ICT-diensten aan (regionale) overheden, overheidsdiensten en instellingen, het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
<i>Financieel belang</i>	4.500 aandelen (10% aandeel) van €1,- nominaal per aandeel. De aandelen zijn gewaardeerd op €65.864,- op basis van de overdracht van de aandelen bij de ontvlechting van De Kompanjie.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het bestuur van de N.V. is opgedragen aan een directie onder toezicht van de Raad van commissarissen bestaande uit 3 leden.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	1.726	N.n.b.
Vreemd vermogen	1.093	N.n.b.
Resultaat	288	N.n.b.

Afvalsturing Friesland NV

<i>Vestigingsplaats</i>	Leeuwarden
<i>Rechtsvorm</i>	Naamloze Vennootschap
<i>Doelstelling</i>	Het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen danwel te komen tot een doelmatige en uit een oogpunt van milieuhygiene, verantwoorde wijze van overslag, transport, bewerking, verwerking of laten verwerken en/of vernietiging van afvalstoffen, het exploiteren of doen exploiteren van voor een doelmatige verwerking van afvalstoffen noodzakelijke inrichtingen en installaties een en ander binnen de relevante wetgeving.
<i>Financieel belang</i>	24 aandelen tegen een totale nominale waarde van circa €86.000,-.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	78.528	N.n.b.
Vreemd vermogen	106.366	N.n.b.
Resultaat	10.322	N.n.b.

N.V. Fryslân Milieu

Vestigingsplaats Leeuwarden

Rechtsvorm Naamloze Vennootschap

Doelstelling Het -met name in opdracht van gemeenten alsmede bedrijven die actief zijn op het gebied van arbeidsbemiddeling en reïntegratie- bieden van leer-/werktrajecten aan mensen die om fysieke, psychische of sociaal- economische redenen de aansluiting met de maatschappij en/of de reguliere arbeidsmarkt missen en beroepspraktijkvorming in de vorm van stageprojecten.

Financieel belang 1.221 aandelen tegen een totale nominale waarde van circa €57.000,-.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2025	31-12 2025
Eigen vermogen	11.572	N.n.b.
Vreemd vermogen	26.299	N.n.b.
Resultaat	1.007	N.n.b.

Grondbeleid Pekela en De Regionale Agenda

Inleiding

Het grondbeleid heeft een sterke relatie en samenhang met programma 1 Woonomgeving en programma 5 Werk en Inkomen. Ook heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar ook de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van onze gemeente.

De afgelopen jaren hebben we geen actief grondbeleid gevoerd. Bestaande grondposities zoals hieronder beschreven, zijn nog steeds in de verkoop. In 2024 hebben we onder andere een nieuwe grondexploitatie geopend aan de Schoolstraat en is grondexploitatie Albatrosstraat geopend, waarbij de oude bakkerij van bakkerij Westers is gekocht en zal worden omgetoverd tot enkele woonkavels.

Financiële positie van het grondbeleid

De volgende complexen zijn actief:

- Industrierrein West, Oude Pekela
- Schoolstraat, Oude Pekela
- Oud Alteveer II, Nieuwe Pekela
- Albatrosstraat, Nieuwe Pekela
- Bosgrastraat/Gaslaan

Winstverwachtingen

De grondexploitaties aan de Schoolstraat en Albatrosstraat kennen beide een negatieve eindwaarde, hiervoor is bij vaststelling in 2024 een verliesvoorziening gevormd.

De grondexploitaties Industrierrein West, Bosgrastraat en Oud Alteveer II kennen alle drie een positieve eindwaarde. De grondexploitaties zijn in 2024 financieel allemaal geactualiseerd en aangepast aan de huidige stand van zaken. Naar verwachting wordt de grondexploitatie aan de Bosgrastraat in 2024 afgesloten. In Oud Alteveer zijn er eind 2024 nog twee kavels in de verkoop.

Toekomst grondbeleid

In de visie van onze gemeente staat opgenomen dat we een woongemeente willen zijn. Daarvoor is inmiddels de ruimtelijke strategie wonen Pekela opgesteld (zgn DNA-kaart, vastgesteld in de gemeenteraad van december 2022). Om sturing hieraan te geven is het gewenst om naast passief grondbeleid ook actief grondbeleid op te gaan zetten. Een eerste stap hebben we hierin gemaakt met het vestigen van het Wet voorkeursrecht (WvG) in Nieuwe Pekela, waar wij voornemens zijn actief grond aan te kopen. Om de nieuwe wijze van grondbeleid goed vast te leggen zijn we in 2024 gestart met het opstellen van grondbeleid, dit grondbeleid wordt in 2025 vastgesteld.

Masterplan Oost-Groningen (verdieping van Regionale Agenda Oost-Groningen)

In 2021 hebben de colleges van de vijf Oost-Groninger gemeenten de Regionale Agenda Oost-Groningen 2021-2035 vastgesteld. De Regionale Agenda verwoordt een gedeelde ambitie om te investeren in de kracht van Oost-Groningen. In mei 2024 hebben deze colleges het Masterplan Oost-Groningen vastgesteld als kader voor het gezamenlijk organiseren van de strategische opgaven in Oost-Groningen. Het kabinet heeft dit Masterplan, samen met de vier andere Masterplannen uit de strategische toekomstagenda Groningen, vermeld in de kabinetsreactie 'Nij Begun. Op weg naar erkenning, herstel en perspectief'. Het Masterplan Oost-Groningen heeft als hoofddoelstelling dat de brede welvaart van de Oost-Groninger gemeenten binnen één generatie, dat wil zeggen uiterlijk in 2055, gelijk is aan het landelijk gemiddelde. Deze hoofddoelstelling is op basis van de Regionale Agenda uitgewerkt in vijf ambities: 1. Kansen om te groeien, 2. Goed bereikbaar, 3. Gezond en gelukkig, 4. Goed wonen, 5. Groen en duurzaam. Het Masterplan Oost-Groningen is een belangrijk fundament voor het ontwikkelen van uitvoeringsprogramma's en het verwerven van de noodzakelijke externe (co)financiering voor deze programma's. Hierbij kijken we met name naar financiering voor de Sociale Agenda en de Economische Agenda in het kader van Nij Begun. Samen met de Toekomstvisie 'Pekela in beweging' 2022-2030 is het Masterplan Oost-Groningen ons belangrijkste uitgangspunt in samenwerking met andere overheden (gemeenten, provincie en Rijk), bedrijfsleven, inwoners en maatschappelijke partners. Voor de komende jaren zal Nij Begun, met daarbinnen onder meer de Masterplannen, een belangrijk instrument worden voor onze gemeente om – samen met partners in de regio Oost-Groningen en de provincie – haar economische, maatschappelijke en sociale ambities te realiseren. Twee recente voorbeelden van het verwerven van een financiële bijdrage van het Rijk aan het realiseren van onze (regionale) ambities zijn de RegioDeal Oost-Groningen II en de RegioDeal Regiocentra (dorpsvisie Thuus in Nij Pekel). (N.B.: beide nog niet definitief!).

Wet Open Overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Met deze nieuwe wet is er een belangrijke stap gezet naar een opener overheid.

Implementatie van de Woo:

De gemeente publiceert bepaalde informatie ter bevordering van de transparantie over besluitvorming van de gemeente. Maar om deze informatie doorzoekbaar, toegankelijk en privacy-proof openbaar te maken, zijn er technische hulpmiddelen en aanpassingen in het werkproces benodigd. Het laatste halfjaar van 2024 en het eerste halfjaar van 2025 staan in het teken van het invullen van de randvoorwaarden (ofwel het optimaliseren van het anonimiseringsproces binnen de bestaande werkprocessen, de inrichting van een publicatie omgeving (Woo index) en het realiseren van beleid, dan wel werkinstructies.

Hoofdonderdelen van de Woo:

- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt 11 categorieën die wij actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze 11 categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarin zal naast de datum ook worden bekendgemaakt dat de 11 categorieën niet allemaal tegelijk openbaar gemaakt moeten worden, maar dat daar een fasering in wordt aangebracht.

Per 1 november 2024 moeten de eerste vijf informatiecategorieën verplicht openbaar worden gemaakt. Het gaat om de volgende categorieën:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften (art. 3.3, eerste lid, onderdeel a);
- Overige besluiten van algemene strekking (art. 3.3, eerste lid, onderdeel b);
- Organisatie en werkwijze (art. 3.3, eerste lid, onderdeel d);
- Bereikbaarheidsgegevens (art. 3.3, eerste lid, onderdeel e);

Vergaderstukken Staten Generaal (art. 3.3, tweede lid, onderdeel b) dienen ook openbaar gemaakt te worden per 1 november 2024, maar is niet relevant voor de gemeente.

Overigens maken wij al diverse zaken actief openbaar. Denk aan de raadsstukken, vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens en dergelijke. Het staat ons vrij om al meer documenten actief openbaar te maken.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Verbetering van de informatiehuishouding

Overheidsorganisaties moeten hun (digitale) informatiehuishouding op orde hebben. Dat betekent dat wij goede regels en afspraken moeten hebben voor het gebruik en beheer van de informatie. Dit vergt van de medewerkers dat zij alleen het nodige vastleggen in documenten, dat er goede metadata is waardoor stukken makkelijk terug te vinden zijn met enkele trefwoorden en dat de stukken zoveel als mogelijk bij elkaar worden opgeslagen, bijvoorbeeld in het zaaksysteem.

Frauderisico

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Het college zal in 2024 een frauderisicoanalyse opstellen om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren.

Verder wordt in 2025 een notitie “voorkomen misbruik en oneigenlijk” gebruik voorgelegd aan de raad ter vaststelling.

Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente Pekela legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikt Pekela over vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn.

De gemeente Pekela beschikt daarnaast over een regeling melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en er is een meldpunt ingesteld waar eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Verder dragen de onderstaande punten er toe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd:

- de governance structuur;
- een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken;
- de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden;
- periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen;
- een transparante besluitvorming.

De afgelopen jaren staan regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy heeft een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging.

Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatie-beveiligingsproces.

FINANCIËLE BEGROTING

Het overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Realisatie 2023				Begroting ná wijziging 2024				Begroting 2025			
	Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo	
Programma												
1 Woonomgeving	4.669.953	17.092.750	-12.422.797		7.307.729	16.739.716	-9.431.987		6.023.856	14.302.595	-8.278.739	
2 Gezondheid	12.319.781	22.492.305	-10.172.524		8.214.633	24.906.949	-16.692.316		1.011.756	18.257.768	-17.246.012	
3 Leren	958.890	1.766.684	-807.794		1.264.203	2.131.044	-866.841		752.419	1.876.057	-1.123.638	
4 Werk en Inkomen	7.538.398	15.797.076	-8.258.678		7.696.026	16.271.325	-8.575.299		7.478.700	16.043.343	-8.564.643	
5 Bestuur en Organisatie	215.081	2.599.992	-2.384.911		235.191	2.637.598	-2.402.407		246.373	2.202.495	-1.956.122	
Subtotaal programma's (A)	25.702.104	62.123.373	-36.421.269		24.717.782	62.686.632	-37.968.850		15.513.104	52.682.258	-37.169.154	
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	3.252.563	-	3.252.563		3.334.562	-	3.334.562		3.418.000	-	3.418.000	
Algemene uitkeringen	37.603.696	-	37.603.696		38.468.894	-	38.468.894		39.113.557	-	39.113.557	
Dividend	156.029	-	156.029		156.000	-	156.000		156.000	487	155.513	
Saldo financieringsfunctie	720.947	259.936	461.011		500.000	218.506	281.494		300.000	93.989	206.011	
Overige algemene dekkingsmiddelen	731	-	731		-	503.175	-503.175		-	301.636	-301.636	
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (B)	41.733.966	259.936	41.474.030		42.459.456	721.681	41.737.775		42.987.557	396.112	42.591.445	
Overhead	18.827	5.568.896	-5.550.069		21.011	7.162.464	-7.141.453		21.011	7.468.803	-7.447.792	
Vennootschapsbelasting	-	23.527	-23.527		-	40.000	-40.000		-	40.000	-40.000	
Onvoorziën	-	-	-		-	40.000	-40.000		-	40.000	-40.000	
Subtotaal overige middelen (C)	18.827	5.592.422	-5.573.595		21.011	7.242.464	-7.221.453		21.011	7.548.803	-7.527.792	
Gerealiseerd/geraamd totaal baten en lasten (A+B+C=D)	67.454.897	65.601.166	1.853.731		67.198.249	70.650.777	-3.452.528		58.521.672	60.627.173	-2.105.501	
Toevoeging/onttrekking aan reserves												
1 Woonomgeving	738.252	926.894	-188.642		1.312.085	386.000	926.085		881.094	386.000	495.094	
2 Gezondheid	383.032	150.000	233.032		75.000	75.000	-		75.000	-	75.000	
5 Bestuur en Organisatie	5.486.927	5.172.335	314.592		3.011.400	-	3.011.400		1.542.853	-	1.542.853	
Subtotaal mutaties reserves (E)	6.608.211	6.249.229	358.982		4.398.485	461.000	3.937.485		2.498.947	386.000	2.112.947	
Gerealiseerd/geraamd resultaat (D+E=F)	74.224.960	71.850.395	2.374.565		71.596.734	71.111.777	484.957		61.020.619	61.013.173	7.446	

Het meerjarenperspectief van de begroting

Omschrijving	Begroting 2026				Begroting 2027				Begroting 2028			
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo	Saldo
1 Woonomgeving	5.155.798	12.566.781	-7.410.983	4.691.319	12.240.421	-7.549.102	4.689.252	12.133.895	4.689.252	12.133.895	-7.444.643	-7.444.643
2 Gezondheid	1.031.562	17.333.518	-16.301.956	810.538	17.337.603	-16.527.065	810.538	17.852.781	810.538	17.852.781	-17.042.243	-17.042.243
3 Leren	734.540	1.789.469	-1.054.929	738.540	1.786.254	-1.047.714	738.540	1.794.160	738.540	1.794.160	-1.055.620	-1.055.620
4 Werk en Inkomen	7.512.954	16.168.035	-8.655.081	7.374.489	16.199.572	-8.825.083	7.380.108	16.414.283	7.380.108	16.414.283	-9.034.175	-9.034.175
5 Bestuur en Organisatie	254.215	2.145.895	-1.891.680	262.354	2.123.728	-1.861.374	270.803	2.182.011	270.803	2.182.011	-1.911.208	-1.911.208
Subtotaal programma's (A)	14.689.069	50.003.698	-35.314.629	13.877.240	49.687.578	-35.810.338	13.889.241	50.377.130	13.889.241	50.377.130	-36.487.889	-36.487.889
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	3.504.134	-	3.504.134	3.574.217	-	3.574.217	3.645.700	-	3.645.700	-	3.645.700	3.645.700
Algemene uitkeringen	37.739.198	-	37.739.198	38.744.887	-	38.744.887	39.782.466	-	39.782.466	-	39.782.466	39.782.466
Dividend	156.000	526	155.474	156.000	568	155.432	156.000	568	156.000	568	155.432	155.432
Saldo financieringsfunctie	50.000	95.272	-45.272	50.000	97.507	-47.507	50.000	99.247	50.000	99.247	-49.247	-49.247
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	322.597	-322.597	-	310.200	-310.200	-	294.961	-	294.961	-294.961	-294.961
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (B)	41.449.332	418.395	41.030.937	42.525.104	408.275	42.116.829	43.634.166	394.776	43.634.166	394.776	43.239.390	43.239.390
Overhead	21.011	6.882.907	-6.861.896	21.011	6.767.783	-6.746.772	21.011	6.903.219	21.011	6.903.219	-6.882.208	-6.882.208
Vennootschapsbelasting	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000	-	40.000	-	40.000	-40.000	-40.000
Onvoorzien	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000	-	40.000	-	40.000	-40.000	-40.000
Subtotaal overige middelen (C)	21.011	6.962.907	-6.941.896	21.011	6.847.783	-6.826.772	21.011	6.983.219	21.011	6.983.219	-6.962.208	-6.962.208
Gerealiseerd/geraamd totaal baten en lasten (A+B+C=D)	56.159.412	57.385.000	-1.225.588	56.423.355	56.943.636	-520.281	57.544.418	57.755.125	57.544.418	57.755.125	-210.707	-210.707
Toevoeging/onttrekking aan reserves												
1 Woonomgeving	122.500	36.000	86.500	122.500	36.000	86.500	-	20.000	-	20.000	-20.000	-20.000
2 Gezondheid	75.000	-	75.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Bestuur en Organisatie	720.853	-	720.853	565.853	-	565.853	435.853	-	435.853	-	435.853	435.853
Subtotaal mutaties reserves (E)	918.353	36.000	882.353	688.353	36.000	652.353	435.853	20.000	435.853	20.000	415.853	415.853
Gerealiseerd/geraamd resultaat (D+E=F)	57.077.765	57.421.000	-343.235	57.111.708	56.979.636	132.072	57.980.271	57.775.125	57.980.271	57.775.125	205.146	205.146

De toelichting op de financiële begroting 2025-2028

1. De toelichting op het overzicht van baten en lasten 2025-2028

De toelichting is in de begroting 2025 opgenomen in bij de cijferblokken direct na de programmamteksten.

2. De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd 2025-2028

In de begrotingsrichtlijnen worden de kaders weergegeven waar binnen de begroting en de meerjarenbegroting zullen worden opgesteld. Bij de vaststelling van de Kaderbrief heeft u de volgende uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van de begroting 2025-2028:

- Inwoners 12.408; capaciteit woningen 5.787 (actuele prognose inwoners 12.767, woningen 5.812);
- Stelpost onvoorzien €40.000;
- Vervangingsinvesteringen;
- De tarieven rioolheffing te baseren op het geactualiseerde afvalwaterbeleidsplan

Prijsontwikkelingen:

Budgetten mogen alleen worden verhoogd indien de prijsstijging aantoonbaar (onontkoombaar) is en wordt aangetoond dat het bevriezen van budgetten leidt tot een aantasting van het voorzieningenniveau.

Eventueel in de primaire begroting 2025 verwerkte budgetverhogingen als gevolg van marginale beleidswijzigingen zullen, voorafgaand aan de politieke besluitvorming in de raad, aan het college worden voorgelegd. Het college zal vervolgens beslissen of deze budgetverhogingen worden toegestaan.

Belastingen/leges

De trendmatige stijging van de opbrengst OZB en andere belastingen tot maximaal door rijk toegestane limiet. Gelet op de loongevoelige kosten van de diensten waarvoor leges worden geheven, relateren wij de stijging van de tarieven leges aan de loonontwikkeling zoals aangegeven in de meicirculaire algemene uitkering 2024.

Peildatum budgetten

Bij de raming van de budgetten 2025 is rekening gehouden met de vastgestelde wijzigingen in de raadsvergadering tot en met juli 2024.

Uitgangspunten meerjarenbegroting 2025-2028

1. Budgetten mogen alleen worden verhoogd indien de prijsstijging aantoonbaar (onontkoombaar) is en wordt aangetoond dat het bevrozen van budgetten leidt tot een aantasting van het voorzieningenniveau;
2. Alle lasten met een looncomponent zijn voor het jaar 2025 geïndexeerd met 6,5% conform de gehanteerde percentages loonvoet overheid in de meicirculaire 2024;
3. Kapitaallasten op basis begroting 2025 (percentage renteomslag); kapitaallasten vervangingsinvesteringen op basis meerjarig vervangings investeringsplan;
4. Licht stijgend aantal inwoners met 2% per jaar;
5. Kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing en riolering;
6. Belastingtarieven en leges jaarlijks verhogen met 6,5% (indien niet op kostendekkend niveau, of de maximaal door het Rijk toegestane limiet);
7. Onroerendezaakbelasting trendmatige verhoging met 2% conform meerjarige begroting plus 0,52% in verband met het afschaffen van de hondenbelasting.
8. Meerjarige vrijval van kapitaallasten (rente en afschrijving);
9. Kredieten van vervangingsinvesteringen maximaal 2 jaar beschikbaar houden voor vervanging.

De renteomslag, alsmede de rente over de bouwgrondexploitatie treft u als afzonderlijk beslispunt aan.

3. Structurele begrotingssaldi gemeente Pekela 2025-2028

In het onderstaande overzicht zijn de geraamde incidentele baten en lasten opgenomen voor het begrotingsjaar 2025 inclusief het meerjarenperspectief. Onder incidentele baten en lasten worden de eenmalige baten en lasten verstaan die zich gedurende maximaal vier jaren voordoen.

		2025		2026		2027		2028	
Programma		Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
1 Woonomgeving									
Omgevingsplan			130.000		80.000		80.000		
CDOKE middelen	269.836	269.836							
Uitvoeringsbudget GGA			250.000						
Groot onderhoud wegen			500.000						
Onderzoek afvalbrengstation			50.000						
Proeftuin Aardgasvrij			258.594						
Lokale bibliotheekvoorzieningen	220.000	220.000							
Subsidie Leefbaarheidsfonds	16.000	122.500	16.000	122.500	16.000	122.500	16.000	16.000	
Beleidsnota ABRI's			50.000						
co-financiering Regiodeal OG 25-28			279.688		279.688		279.688		279.688
Actualiseren Gem.Rioleringsplan	50.000	50.000							
Invulling Groenbeleid	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	100.000	100.000	

2025			2026		2027		2028		
2	Gezondheid								
	Regio projectleider Beschermd W.	30.000	14.000						
	Ondersteuner sociaal domein		30.000						
	Urenuitbreiding jongerenwerker		55.000						
	Inzet beweegcoach		57.000						
	Uitloop indiceren HH maatwerk		20.000						
	Volwassenenfonds		50.000						
	Extra aanbod Jeugd		403.000						
	Pekela 35 jaar		75.000						
	Instandhouding De Kiepe		65.000	65.000					
	Sociaal cultureel werk	25.000	25.000						
3	Leren								
	Onderzoek onderwijshuisvesting		75.000						
4	Werk en inkomen								
	Kansen voor Kinderen	115.200	115.200						
5	Bestuur en organisatie								
	Transitiekosten GRID		160.000	140.000					
	Inhuur Griffie		120.000						
	WOO imlementatie		52.000	52.000					
	Inrichting HR software		50.000						
	Budget organisatieontwikkeling		90.000						
	Totaal	851.036	3.786.818	166.000	914.188	166.000	632.188	116.000	395.688

In beginsel wordt iedere onttrekking en toevoeging aan de reserves beschouwd als incidentele baten en lasten. De verplichte tabel met de structurele reservemutaties volgt aan het eind van deze paragraaf. De onderstaande tabel geeft de incidentele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves weer.

		2025		2026		2027		2028	
Programma		onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg
1	Woonomgeving								
	Onderhoud Wegen	500.000	350.000		-		-		-
	Proeftuin aardgasvrij	258.594							
	Leefbaarheidsfonds	122.500	16.000	122.500	16.000	122.500	16.000		
2	Gezondheid								
	Sociaal Cultureel werk N-P	75.000		75.000					
3	Leren								
4	Werk en inkomen								
5	Bestuur en organisatie								
	Ontwikkelfonds	999.688		524.688		509.688		379.688	
	Organisatieontwikkeling	90.000							
	Algemene Reserve	397.000		140.000					
	Totaal	2.442.782	366.000	862.188	16.000	632.188	16.000	379.688	-

Bovenstaande incidentele baten en lasten en incidentele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserve leiden tot de volgende structurele saldi.

Bedragen x €1.000

		2025	2026	2027	2028
	Bruto lasten	60.921	57.450	57.008	57.803
	-/- Incidentele lasten	(3.667)	(914)	(632)	(396)
	-/- Incidentele toevoegingen reserves	(366)	(16)	(16)	-
A	Structurele lasten	56.888	56.520	56.360	57.407
	Bruto baten	61.021	57.078	57.112	57.980
	-/- Incidentele baten	(851)	(166)	(166)	(116)
	-/- incidentele onttrekkingen reserves	(2.443)	(862)	(632)	(380)
B	Structurele baten	57.727	56.050	56.314	57.484
C	Structurele saldi (B-A)	839	(470)	(46)	77

De structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves betreffen de toevoeging van rente en de dekking van kapitaallasten zijn in de volgende tabel opgenomen.

		2025		2026		2027		2028	
Omschrijving reserve		onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg
1.	10. Uitbreiding gemeentehuis	56.165		56.165		56.165		56.165	
4.	13. Onderhoud Wegen		20.000		20.000		20.000		20.000
Totaal		56.165	20.000	56.165	20.000	56.165	20.000	56.165	20.000

4. De uiteenzetting van de financiële positie 2025-2028

1. De financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid 2025 - 2028

De primaire begroting is voornamelijk gebaseerd op besluitvorming door de raad, die reeds is genomen of die onderdeel uitmaken van de jaarschijf 2025 van de meerjarenbegroting 2025-2028.

Daarnaast zijn de structurele effecten College rapportage 2024 (die in dezelfde raadsvergadering als de begroting ter vaststelling wordt aangeboden) waar mogelijk reeds verwerkt in de primaire begroting.

2. Geprognosticeerde balans 2025 - 2028

Met ingang van 2017 is het verplicht om een geprognosticeerde balans op te nemen. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans, ook in de meerjarenraming, krijgt u als raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans voor het begrotingsjaar en de meerjarenraming moet tenminste de posten bevatten die nodig zijn om het voor de gemeente geldende aandeel in het EMU-saldo te kunnen afleiden. De geprognosticeerde balans moet aansluiten op de balans in de laatst vastgestelde jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Bedragen x €1.000

Geprognosticeerde balans per ultimo	Realisatie 23	2024	2025	2026	2027	2028
Vaste activa						
Boekwaarde 1-1	20.507	19.819	21.439	28.237	27.899	26.912
Afschrijving	(1.143)	(1.309)	(1.569)	(1.588)	(1.627)	(1.642)
Aflossing	(39)	-	-	-	-	-
Desinvestering	(351)	-	-	-	-	-
Bijdragen van derden	-	(5.816)	(3.000)	-	-	-
Nieuwe investeringen	844	8.745	11.367	1.250	640	889
Totaal vaste activa	19.819	21.439	28.237	27.899	26.912	26.159
Voorraden (bouwgrondexploitatie)	2.006	1.804	1.351	688	340	-
Overige vlottende activa	37.008	32.125	23.765	22.172	21.663	20.980
Totaal vlottende activa	39.014	33.929	25.116	22.860	22.003	20.980
Totaal activa	58.833	55.368	53.353	50.759	48.916	47.139
Eigen vermogen	27.929	26.149	24.036	23.154	22.501	22.085
Resultaatbestemming jaar t	2.375	-	7	(343)	132	205
Totaal Eigen vermogen	30.303	26.149	24.043	22.811	22.633	22.290
Voorzieningen						
Voorzieningen (t-1)	3.237	8.499	9.649	9.331	9.107	8.923
Dotaties	5.626	1.390	190	190	190	190
Onttrekkingen	(364)	(240)	(508)	(414)	(374)	(361)
Totaal voorzieningen	8.499	9.649	9.331	9.107	8.923	8.752
Vaste schulden	5.847	5.276	4.705	4.131	3.554	3.054
Totaal vaste passiva	44.649	41.074	38.079	36.049	35.111	34.097
Netto vlottende schuld	14.183	14.293	15.273	14.710	13.805	13.042
Totaal vlottende passiva	14.183	14.293	15.273	14.710	13.805	13.042
Totaal passiva	58.833	55.368	53.353	50.759	48.916	47.139

3. EMU-saldo 2025 - 2028

De definitie van het EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie) is het geraamde (of het gerealiseerde saldo) van de ontvangsten en lasten van een gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

De berekening van het EMU-saldo vindt plaats op zogeheten transactie-basis. Omdat gemeenten echter een gemodificeerd baten- en lasten stelsel hanteren en de sturing dus ook hierop geschiedt, krijgt het EMU-saldo in de begrotings- en verantwoordingscyclus meer aandacht met de invoering van de nieuwe BBV (Besluit begroting en verantwoording). Voor gemeenten is het van belang te weten of met het door hen berekende EMU-saldo, de voor hen geldende referentiewaarden van het EMU-saldo,

die voor de afzonderlijke gemeenten berekend zijn, (meerjarig) overschreden worden. Omdat het overschrijden van deze macronorm consequenties kan hebben, is het voor afzonderlijke overheden van belang om meerjarig op de individuele referentiewaarde te sturen.

De berekende referentiewaarde voor de gemeente Pekela bedraagt: €2.844 (in duizendtallen, vastgesteld voor de gemeente Pekela in de septembercirculaire 2024). De berekening van de EMU-referentie betekent het maximale tekort voor de individuele gemeente.

Bedragen x €1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	(2.056)	(2.106)	(1.226)	(520)	(211)
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.309	1.569	1.588	1.627	1.642
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.390	190	190	190	190
4 Investerings in (im)materiele vaste activa die op de balans worden geactiveerd	8.745	11.367	1.250	640	889
5 Baten uit bijdrage van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	5.816	3.000	-	-	-
6 Desinvesteringen in (im)materiele vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op de exploitatie zijn verantwoord	-	-	-	-	-
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	102	102	102	102	102
10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog vallen onder één van bovenstaande posten					
11 a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee
b. Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	(2.388)	(8.816)	(801)	555	630

Het berekende EMU-saldo komt voor de begroting 2025 uit op - 8.816 en dat is meer dan de referentiewaarde - 2.844. Omdat de gemeente voldoende middelen in kas heeft om de verwachte uitgaven in 2025 te kunnen voldoen zonder te lenen, vormt dit geen probleem.

4. Overzicht (vervangings)investeringen 2025-2028

Omschrijving	afschr. termijn	2025	2026	2027	2028	kapi- taallast 2026	kapi- taallast 2027	kapi- taallast 2028	kapi- taallast 2029
Binnensportaccomodaties									
Sportvloer sporthal De Spil	12	45.000				3.975			
Tractie									
VVI Grasmaaimachine	5	30.000				6.150			
VVI Schaftwagen 15	10	13.500				1.418			
VVI Schaftwagen 32	10	13.500				1.418			
VVI Stratos zoutstrooier	10	49.057				5.151			
VVI Bestelwagen	8	40.000				5.200			
VVI Bestelwagen	8	52.000				6.760			
VVI THN-15-J John Deere 1565 grasmaaimachine	5	59.000				12.095			
VVI Aggregaat	5		36.300				7.442		
VVI Bestelwagen	8		35.000				4.550		
VVI Bestelwagen	8		35.000				4.550		
VVI Bestelwagen	8		35.000				4.550		
VVI LGT-88-J Jensen versnipperaar	8		38.500				5.005		
VVI Schaftwagen 37	10		13.500				1.418		
VVI Schaftwagen 57	10		13.500				1.418		
VVI Bos Walkantfrees	15		13.500				968		
VVI Stratos zoutstrooier	10		35.000				3.675		
VVI Bestelwagen V-696-JL	8			35.000				4.550	
VVI Pick-up V-714-JL	8			53.000				6.890	
VVI Vrachtwagen 98-BPX-6	8			41.000				5.330	
VVI Schaftwagen 12	10			13.500				1.418	
VVI Schaftwagen 56	10			13.500				1.418	
VVI Container Vossebelt	8			12.000				1.560	
VVI 68-WK-KF Rioned Multijet	8			37.185				4.834	
VVI Hiab T-CLX 013 autolaadkraan	8			10.000				1.300	
VVI Texo Sollevatori hefbrug	10			10.000				1.050	
VVI Bestelwagen V-711-JL	8				35.000				4.550
VVI Schaftwagen 10	10				13.500				1.418
VVI Redixim Vertidrain 7521	8				20.000				2.600
VVI Aquaco beregeningsinstallatie LNJ-52-P	8				60.000				7.800
Buitendienst									
Loods materieel buitendienst	20	200.000				11.000			
Totaal Materiele vaste activa met econo- misch nut		502.057	255.300	225.185	128.500	53.166	33.574	28.349	16.368

Omschrijving	afschr. termijn	2025	2026	2027	2028	kapi- taallast 2026	kapi- taallast 2027	kapi- taallast 2028	kapi- taallast 2029
Openbare verlichting									
masten 2025	40	19.500				585			
armaturen 2025	20	10.500				578			
masten 2026	40		19.500				585		
armaturen 2026	20		10.500				578		
masten 2027	40			19.500				585	
armaturen 2027	20			10.500				578	
masten 2028	40				19.500				585
armaturen 2028	20				10.500				578
Sportvelden									
renovatie sportveld	15	60.000				4.300			
renovatie sportveld	15		60.000				4.300		
renovatie sportveld	15			60.000				4.300	
renovatie sportveld	15				60.000				4.300
Totaal Materiele vaste activa met een maatschappelijk nut		90.000	90.000	90.000	90.000	5.463	5.463	5.463	5.463
Investeringen t.l.v. GRP									
Vrijvervalriool jaarschijf 2025	60	840.000				18.200			
Vrijvervalriool jaarschijf 2026	60		840.000				18.200		
Vrijvervalriool jaarschijf 2027	60			245.000				5.308	
Vrijvervalriool jaarschijf 2028	60				245.000				5.308
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2025	15	20.000				1.433			
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2026	15		25.000				1.792		
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2027	15			55.000				3.942	
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2028	15				400.000				28.667
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2025	30	15.000				575			
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2026	30		40.000				1.533		
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2027	30			25.000				958	
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2028	30				25.000				958
Totaal Materiele vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		875.000	905.000	325.000	670.000	20.208	21.525	10.208	34.933
TOTAAL		1.467.057	1.250.300	640.185	888.500	78.837	60.562	44.020	56.763
TOTAAL (cumulatieve kapitaallasten)						78.837	139.398	183.418	240.182

5. Stand en gespecificeerde verloop reserves

Naam reserve	Balanswaarde 31/12/2024	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2025
30. Proeftuin aardgasvrij	3.088.576	258.594		2.829.982
12. Onderhoud Bruggen	136.352			136.352
13. Onderhoud Wegen	661.714	500.000	370.000	531.714
23. Onderhoud Technische Kunstwerken	435.327			435.327
34. Leefbaarheidsfonds	419.500	122.500	16.000	313.000
Subtotaal programma 1	4.741.469	881.094	386.000	4.246.375
33. Sociaal Cultureel werk Nieuwe Pekela	150.000	75.000		75.000
Subtotaal programma 2	150.000	75.000	-	75.000
Subtotaal programma 3	-	-	-	-
Subtotaal programma 4	-	-	-	-
1. Algemene Risico reserve	5.096.000			5.096.000
2. Algemene reserve	7.854.395	397.000		7.457.395
31. Organisatieontwikkeling	120.000	90.000		30.000
10. Uitbreiding gemeentehuis	476.053	56.165		419.888
32. Ontwikkelfonds	7.711.054	999.688		6.711.366
Subtotaal programma 5	21.257.502	1.542.853	-	19.714.649
Totaal geraamde reserves	26.148.971	2.498.947	386.000	24.036.024

6. Stand en gespecificeerde verloop voorzieningen

Naam reserve	Geraamd saldo 31/12/2024	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Geraamd saldo 31/12/2025
50. Pensioenen wethouders	1.007.266	12.312	100.000	1.094.954
51. Verplichtingen spaarverlof	9.045			9.045
52. Dubieuze debiteuren algemeen *	293.581			293.581
52. Dubieuze debiteuren overheid *	780.000			780.000
53. Dubieuze debiteuren SOZA *	794.898			794.898
54. Dubieuze debiteuren Belasting *	96.034			96.034
55. Achtervang grondexploitaties *	326.224			326.224
57. Onderhoud gebouwen	-	90.000	90.000	-
58. Egalisatie tarieven riolering	1.602.266	114.000		1.488.266
59. Egalisatie tarieven afval	-			-
60. Afkoop groenonderhoud begr.plaatsen	119.549			119.549
62. Achterstallig onderhoud bruggen	5.605.000			5.605.000
63. Wachtgeld	105.900			105.900
64. Verliesvoorziening Hooiweg	1.200.000	291.905		908.095
Totaal voorzieningen	11.939.763	508.217	190.000	11.621.546
* Voorzieningen met een specifiek karakter	2.290.737	-	-	2.290.737
Totaal voorzieningen excl. specifiek karakter	9.649.026	508.217	190.000	9.330.809

BIJLAGEN

Bijlage 1: De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Naam reserve	Balanswaarde 31/12/2025	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2026	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2027	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2028
30. Proeftuin aardgasvrij	2.829.982			2.829.982			2.829.982			2.829.982
12. Onderhoud Bruggen	136.352			136.352			136.352			136.352
13. Onderhoud Wegen	531.714		20.000	551.714		20.000	571.714		20.000	591.714
23. Onderhoud Technische Kunstwerken	435.327			435.327			435.327			435.327
34. Leefbaarheidsfonds	313.000	122.500	16.000	206.500	122.500	16.000	100.000			100.000
Subtotaal programma 1	4.246.375	122.500	36.000	4.159.875	122.500	36.000	4.073.375	-	20.000	4.093.375
33. Sociaal Cultureel werk Nieuwe Pekela	75.000	75.000		-			-			-
Subtotaal programma 2	75.000	75.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Algemene Risico reserve	5.096.000			5.096.000			5.096.000			5.096.000
2. Algemene reserve	7.457.395	140.000		7.317.395			7.317.395			7.317.395
31. Organisatieontwikkeling	30.000			30.000			30.000			30.000
10. Uitbreiding gemeentehuis	419.888	56.165		363.723	56.165		307.558	56.165		251.393
32. Ontwikkelingsfonds	6.711.366	524.688		6.186.678	509.688		5.676.990	379.688		5.297.302
Subtotaal programma 5	19.714.649	720.853	-	18.993.796	565.853	-	18.427.943	435.853	-	17.992.090
Totaal geraamde reserves	24.036.024	918.353	36.000	23.153.671	688.353	36.000	22.501.318	435.853	20.000	22.085.465

Bijlage 2: De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Omschrijving	Balanswaarde 31/12/2025	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2026	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2027	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2028
50. Pensioenen wethouders	1.007.266	12.312	100.000	1.094.954	12.312	100.000	1.182.642	12.312	100.000	1.270.330
51. Verplichtingen spaarverlof	9.045			9.045			9.045			9.045
52. Dubieuze debiteuren algemeen *	293.581			293.581			293.581			293.581
52. Dubieuze debiteuren overheid *	780.000			780.000			780.000			780.000
53. Dubieuze debiteuren SOZA *	794.898			794.898			794.898			794.898
54. Dubieuze debiteuren Belasting *	96.034			96.034			96.034			96.034
55. Achtervang grondex- ploitaties *	326.224	310.171		16.053			16.053			16.053
57. Onderhoud gebouwen	-	90.000	90.000	-	90.000	90.000	-	90.000	90.000	-
58. Egalisatie tarieven riolering	1.602.266	58.000		1.544.266	57.000		1.487.266	83.000		1.404.266
59. Egalisatie tarieven afval	-			-			-			-
60. Afkoop groenonderhoud begr.plaatsen	119.549			119.549			119.549			119.549
62. Achterstallig onderhoud bruggen	5.605.000			5.605.000			5.605.000			5.605.000
63. Wachtgeld	105.900			105.900			105.900			105.900
64. Verliesvoorziening Hooiweg	1.200.000	253.365		946.635	214.688		731.947	175.563		556.384
Totaal voorzieningen	11.939.763	723.848	190.000	11.405.915	374.000	190.000	11.221.915	360.875	190.000	11.051.040
* Voorzieningen met een spec- ifiek karakter	2.290.737	310.171	-	1.980.566	-	-	1.980.566	-	-	1.980.566
Totaal voorzieningen excl. specifiek karakter	9.649.026	413.677	190.000	9.425.349	374.000	190.000	9.241.349	360.875	190.000	9.070.474

Bijlage 3: Het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld 2025

Taakvelden		Realisatie 2023			Begroting ná wijziging 2024			Begroting 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	67.025	21.834	45.191	1.000	1.213.325	-1.212.325	944.305	956.754	-12.449
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-	809.302	-809.302	-	835.378	-835.378	-	815.823	-815.823
1.2	Openbare orde en Veiligheid	29.076	472.947	-443.871	9.335	562.695	-553.360	9.335	689.659	-680.324
2.1A	Verkeer en Vervoer	186.971	1.067.350	-880.379	56.590	1.472.367	-1.415.777	6.590	1.556.437	-1.549.847
2.1B	Verkeer en vervoer - bruggen	-	6.279.893	-6.279.893	-	588.244	-588.244	-	611.641	-611.641
2.3	Recreatieve Havens	500	9.385	-8.885	530	13.747	-13.217	540	15.973	-15.433
2.4	Economische Havens en waterwegen	8.427	174.054	-165.626	6.485	145.310	-138.825	6.485	152.136	-145.651
2.5	Openbaar vervoer	-	460	-460	-	11.460	-11.460	-	61.000	-61.000
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	437	74.808	-74.372	-	93.123	-93.123	-	110.350	-110.350
5.4	Musea	-	30.130	-30.130	-	27.387	-27.387	-	26.716	-26.716
5.5	Cultureel erfgoed	-	7.185	-7.185	-	8.030	-8.030	-	8.080	-8.080
5.6	Media	50.231	355.115	-304.884	127.191	379.227	-252.036	403.532	577.071	-173.539
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	139.237	1.994.272	-1.855.035	19.657	2.125.575	-2.105.918	61.261	2.009.629	-1.948.368
7.2	Riolering	1.108.135	909.512	198.623	1.094.691	848.262	246.429	1.252.052	999.981	252.071
7.3	Afval	1.710.254	1.556.702	153.552	1.987.529	1.595.840	391.689	2.002.316	1.457.846	544.470
7.4	Milieubeheer	63.077	857.391	-794.313	2.130.807	3.324.960	-1.194.153	380.836	1.241.797	-860.961
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	55.030	132.501	-77.471	63.749	125.596	-61.847	64.789	115.877	-51.088
8.1	Ruimte en leefomgeving	-	420.808	-420.808	-	521.650	-521.650	-	376.000	-376.000
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	305.280	310.171	-4.891	877.564	927.564	-50.000	731.115	731.115	-
8.3	Wonen en bouwen	946.274	1.608.933	-662.659	932.601	1.919.976	-987.375	160.700	1.788.710	-1.628.010
	Totaal Woonomgeving	4.669.953	17.092.750	-12.422.797	7.307.729	16.739.716	-9.431.987	6.023.856	14.302.595	-8.278.739
5.1	Sportbeleid en activering	138.402	151.272	-12.870	142.025	176.117	-34.092	99.064	184.564	-85.500
5.2	Sportaccommodaties	151.382	572.572	-421.190	163.294	622.846	-459.552	83.499	436.849	-353.350
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	11.306.062	7.847.732	3.458.329	7.107.405	8.057.870	-950.465	154.014	1.345.006	-1.190.992
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	726.242	-726.242	-	729.289	-729.289	-	819.008	-819.008
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	925.887	-925.887	-	968.476	-968.476	-	1.039.983	-1.039.983

Taakvelden		Realisatie 2023			Begroting ná wijziging 2024			Begroting 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-	390.513	-390.513	-	622.772	-622.772	-	635.564	-635.564
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	26.200	756.392	-730.192	25.000	763.908	-738.908	25.000	726.803	-701.803
6.711	Huishoudelijk hulp (WMO)	-	1.850.278	-1.850.278	-	2.224.528	-2.224.528	-	2.324.234	-2.324.234
6.712	Begeleiding (WMO)	-	723.124	-723.124	-	765.121	-765.121	50.000	871.670	-871.670
6.713	Dagbesteding (WMO)	-	54.860	-54.860	-	107.000	-107.000	-	107.000	-107.000
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-	62.026	-62.026	-	68.236	-68.236	-	69.548	-69.548
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-	4.294.435	-4.294.435	-	4.682.171	-4.682.171	-	4.776.014	-4.776.014
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-	3.237	-3.237	-	3.561	-3.561	-	3.630	-3.630
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	35.020	-35.020	-	38.526	-38.526	-	39.267	-39.267
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	2.266.341	-2.266.341	-	2.493.260	-2.493.260	-	2.541.184	-2.541.184
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	49.591	-49.591	-	54.557	-54.557	-	55.605	-55.605
6.791	PGB WMO	-	93.122	-93.122	-	100.000	-100.000	-	100.000	-100.000
6.792	PGB Jeugd	-	143.395	-143.395	-	200.000	-200.000	-	200.000	-200.000
6.811	Beschermd wonen (WMO)	401.223	202.875	198.348	424.160	452.402	-28.242	290.300	318.542	-28.242
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.821	Jeugdbescherming	-	505.425	-505.425	-	556.031	-556.031	-	566.719	-566.719
6.822	Jeugdreclassering	-	18.016	-18.016	-	19.820	-19.820	-	20.202	-20.201
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-	84.023	-84.023	-	83.066	-83.066	-	96.200	-96.200
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-	80.890	-80.890	-	81.182	-81.182	-	92.355	-92.355
7.1	Volksgezondheid	296.512	655.037	-358.525	352.749	1.036.210	-683.461	309.879	887.821	-577.942
	Totaal Gezondheid	12.319.781	22.492.305	-10.172.524	8.214.633	24.906.949	-16.692.316	1.011.756	18.257.768	-17.246.012
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	36.332	-36.332	-	37.684	-37.684	-	38.000	-38.000
4.2	Onderwijshuisvesting	230.035	803.032	-572.998	263.285	821.090	-557.805	268.778	929.289	-660.511
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	728.856	927.320	-198.464	1.000.918	1.272.270	-271.352	483.641	908.768	-425.127
	Totaal Lerend	958.890	1.766.684	-807.794	1.264.203	2.131.044	-866.841	752.419	1.876.057	-1.123.638

Taakvelden		Realisatie 2023			Begroting ná wijziging 2024			Begroting 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	-	46.871	-46.871	-	47.105	-47.105	-	48.000	-48.000
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	710.828	710.828	-	363.586	363.586	-
3.3	Bedrijfsloket- en regelingen	-	31.818	-31.818	-	30.020	-30.020	-	30.467	-30.467
3.4	Economische promotie	-	52.943	-52.943	-	105.053	-105.053	-	55.502	-55.502
6.3	Inkomensregelingen	7.538.398	9.139.754	-1.601.355	6.985.198	8.481.775	-1.496.577	7.115.114	8.556.788	-1.441.674
6.4	WSW en beschut werk	-	6.490.588	-6.490.588	-	6.815.603	-6.815.603	-	6.953.000	-6.953.000
6.5	Arbeidsparticipatie	-	35.102	-35.102	-	80.941	-80.941	-	36.000	-36.000
	Totaal Werk en Inkomens	7.538.398	15.797.076	-8.258.678	7.696.026	16.271.325	-8.575.299	7.478.700	16.043.343	-8.564.643
0.10	Mutaties reserves	6.770.062	6.249.229	520.833	4.398.485	461.000	3.937.485	2.498.947	386.000	2.112.947
	Totaal Mutatie reserves	6.770.062	6.249.229	520.833	4.398.485	461.000	3.937.485	2.498.947	386.000	2.112.947
0.1	Bestuur	49.422	1.291.281	-1.241.858	12.312	1.350.654	-1.338.342	12.312	1.334.445	-1.322.133
0.2	Burgerszaken	133.564	960.063	-826.499	222.879	944.062	-721.183	234.061	462.203	-228.142
0.4	Overhead	18.827	5.568.896	-5.550.069	21.011	7.162.464	-7.141.453	21.011	7.468.803	-7.447.792
0.5	Treasury	876.976	259.936	617.040	656.000	218.506	437.494	456.000	94.476	361.524
0.61	OZB Woningen	2.170.658	231.053	1.939.604	2.180.624	211.360	1.969.264	2.291.000	358.000	1.933.000
0.62	OZB niet woningen	1.082.016	11.178	1.070.838	1.153.938	14.500	1.139.438	1.127.000	14.500	1.112.500
0.64	Belastingen Overig	31.984	106.417	-74.433	-	117.022	-117.022	-	33.347	-33.347
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen Gemeentefonds	37.603.696	-	37.603.696	38.468.894	-	38.468.894	39.113.557	-	39.113.557
0.8	Overige baten en lasten	731	-	731	-	543.175	-543.175	-	341.636	-341.636
0.9	Vennootschapsbelasting	-	23.527	-23.527	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000
	Totaal Bestuur en Organisatie	41.967.875	8.452.350	33.515.525	42.715.658	10.601.743	32.113.915	43.254.941	10.147.410	33.107.531
	Totaal taakvelden	74.224.960	71.850.395	2.374.565	71.596.734	71.111.777	484.957	61.020.619	61.013.173	7.446

